

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

Forbered AKP(m-l)s 2. landsmøte:
**PRINSIPPROGRAMMET
MÅ NYSKRIVES**

RØDE FANE

KRIGSFAREN

Nr. 5. 1975. 4. årg. Pris kr. 12,-
UTGITT AV ARBEIDERNE KONGUNISTPARTI
(MARXIST-LENINISTENE)

120 sider

Redaktør og ansvarlig utgiver: Knut Johansen
Adresse: RØDE FANE, Forlaget Oktober, boks 6875,
St. Olavs plass, Oslo 1
Postgiro: 2 20 84 78
Abonnement: 40 kr. for ett år (6 nr.).
Trykt i offset hos A/S Duplotrykk, 1975.

INNHALDSFORTEGNELSE:

KRIGSFAREN

Avslør Sovjets og USAs krigsforberedelser	1
Imperialisme tyder krig	11
1. Lenin om politikken før 1. verdenskrigen	12
2. Lenins analyse av imperialismen	15
3. Kampen om hegemoniet	19
4. Den ujamne utviklinga av kapitalismen	24
5. Krig og revolusjon	31
Vi lever i ei førkrigstid	40
1. Det hersker stor uorden i verden	40
2. USA mister fotfeste	45
3. Den tredje verden – hovedkrafta mot imperialismen	49
4. Sosialimperialismen – USAs dødelige rival	55
5. Sovjet den mest sannsynlige krigsutløseren	60
6. Norden i skuddfeltet	68
7. Ned med begge supermaktene	76
8. Front mot krigsforberedelsene	84

Studer sosialimperialismen og krigsfaren	91
--	----

NORDEN MELLOM SUPERMAKTENE	
Feil i dokumentene fra de nordiske marxist-leninistenes første fellesmøte	93

PROGRAMKRITIKK	
Prinsippprogrammet må nyskrives	95
1. Hvordan har prinsippprogrammet fungert	95
2. Prinsipp-programmet og den internasjonale situasjonen	99
3. Prinsipp-programmet og klassene i Norge	101
4. Prinsipp-programmet og staten – monopolborgerskapets voldsapparat	106
5. Programmet og spørsmålet om revolusjon i flere stadier	107

ARBEIDERKLASSENS TEORI	
Studer Lenins bok om Renegaten Kautsky	118

Merk den nye adressa til Røde Fanes distribusjon:
Røde Fane, boks 2046, Grünerløkka, Oslo 1.
Bestilling av abonnement osv. sendes dit.

Krigsfaren

Avslør Sovjets og USAs krigsforberedelser

1. SOVJET OG USA FORBEREDER EN TREDJE VERDENSKRIG

30 år har gått siden den andre verdenskrigen endte med seier over den tyske og japanske fascismen. I dag diskuterer kommunister og revolusjonære over hele verden den påtrengende faren for en ny verdenskrig.

Den forrige verdenskrigen ble utløst av den tyske og japanske imperialismens kamp for å erobre hegemoniet (overherredømmet) fra de andre imperialistiske stormaktene, særlig Storbritannia og Frankrike, men også USA.

En tredje verdenskrig vil bli utløst av rivaliseringa mellom to imperialistiske supermakter, den sovjetiske sosialimperialismen og USA-imperialismen.

Chou En-lai sa det slik i Rapporten om regjeringas arbeid på Den 4. nasjonale folkekongressen i januar i år:

»De to supermaktene, De forente stater og Sovjetunionen, er de største internasjonale undertrykkere og utbyttere i dag, og de er kilden til en ny verdenskrig. Den ville kappestriden deres er nødt til å føre til verdenskrig en dag. Folket i alle land

må forberede seg.» (Dokumenter fra Folkerepublikken Kinas fjerde nasjonale folkekongress, Oktober-hefte, s. 38–39.)

Av de to supermaktene er den ene – USA – historisk på nedadgående. Den andre – Sovjet – er *ei oppstigende* imperialistisk supermakt, slik Tyskland var før den første og den andre verdenskrigen. Å forstå hva dette innebærer, betyr å forstå at Sovjet i dag sannsynligvis er den av de to som vil *utløse* den tredje verdenskrigen.

2. FARE FOR NY VERDENSKRIG HAR EKSISTERT SIDEN FREDSLUTNINGA I 1945

Diskusjonen om faren for en ny verdenskrig er ingen ny diskusjon. Alt fra de første åra etter freden i 1945 pekte alle virkelige kommunister på at verdensreaksjonens senter, USA-imperialismen, forberedte en ny verdenskrig. De viste at USA både gjorde forberedelser til krig mot det sosialistiske Sovjetunionen og de andre sosialistiske landa, og på at motsigelsene i den imperialistiske leiren før eller seinere ville føre til en krig om nyoppdeling av verden.

Mao Tsetung på Tien An Men-plassen 1. oktober 1949. Han fortel at Folkerepublikken Kina er skipa. Det fyrste store nederlaget for USA-imperialismen, og varselet om at han ikkje kan halde seg oppe lenge i vår tid.

I en artikkel fra april 1946 sa f.eks. Mao Tsetung:

»Verdensreaksjonens krefter forbereder nå tydelig en tredje verdenskrig., og faren for krig er til stede.» (Noen punkter til vurdering av den nåværende internasjonale situasjonen, Skrifter i utvalg, s. 251.)

I »Samtale med den amerikanske korrespondenten Anna Louise Strong» fra august 1946 pekte Mao også på at USA uten tvil forbredte krig mot Sovjetunionen. Men samtidig understreket han at det var viktig å ta USA-imperialismens *virkelige mål akkurat da* i betraktning:

»under dekke av anti-sovjetiske slagord retter (de) rasende angrep på arbeiderne og demokratiske krefter i USA og gjør alle land som blir utsatt for USAs ytre ekspansjon til lydriker.» (Skrifter i utvalg, s. 256.)

I brosjyra »Sosialismens økonomiske problemer i SSSR» fra 1952 behandlet også Stalin spørsmålet om hvilken motsigelse som var mest avgjørende – motsigelsen mellom den sosialistiske og den imperialistiske leiren, eller motsigelsen mellom imperialiststatene. Han understreker erfaringene fra tida før den andre verdenskrigen, som viser at

»de kapitalistiske landas kamp om markedene og ønsket om å kvele sine konkurrenter var sterkere enn motsetningene mellom den kapitalistiske leir og den sosialistiske leir.»

Han viser at denne loven fortsatt gjelder, og sier:

»av dette følger at det uunngåelige ved krig mellom de kapitalistiske landa fortsatt består.» (Svensk utg., s. 35.)

Erklæringene fra de internasjonale møtene av kommunistpartier og arbeiderpartier både i 1957 og 1960 inneholder også avsnitt om krigsfaren. I 1960-erklæringa heter det f.eks.:

»Folkene i alle land vet at faren for en ny verdenskrig ikke er drevet forbi. Aggresjonens og krigens hovedkraft er den amerikanske imperialismen.» (Punkt III i erklæringa.)

3. MOSKVA-REVISJONISTENE BRYTER MED DET KOMMUNIS- TISKE SYNET PÅ KRIG OG FRED

I den store polemikken mellom Kinas Kommunistiske Parti og Khrustsjov-revisjonistene i SUKPs sentralkomite i 1960-åra var spørsmålet om krig og fred et av de store stridsspørsmåla.

KKP holdt fast på det synet som den kommunistiske verdensbevegelsen hadde vært samlet om inntil den 20. partikongressen i SUKP, det synspunktet vi har nevnt.

SUKP hevdet at det var inntrådt 'en ny situasjon'. For det første mente det at verdenskrig *ikke lenger var uunngåelig*, fordi den sosialistiske leiren hadde styrket seg betraktelig i forhold til imperialismen. For det andre mente de at en verdenskrig *var blitt en umulighet*, på grunn av utviklinga av atomvåpen. Dermed skulle både de sosialistiske landa og de imperialistiske landa være tvunget til å følge linja med fredelig sameksistens som *hovedlinja* over hele fjøla.

Kinas Kommunistiske Parti avslørte at snakket til SUKP hørte hjemme i tradisjonen fra renegatene Bernstein og Kautsky. Dette behandlet de grundig i den femte kommentaren til det åpne brevet fra Sentralkomiteen i SUKP – »To forskjellige linjer i spørsmålet om krig og fred». Der heter det bl.a.:

»Reaksjonære klasser forlitter seg alltid på to slags taktikk for å opprettholde sitt herredømme og utvide makta si i utlandet. Det ene er taktikken med prestemannsbedrag, det andre er taktikken med undertrykkelse etter slaktermetoden. Imperialismen bruker alltid bedragersk fredspolitikk og krigspolitikk for å styrke hver i sær gjensidig, og de utfyller hverandre. . . .

Vold er alltid hovedtaktikken til reaksjonære herskerklasser. Prestemannsbedrag spiller bare en utfyllende rolle.» (»Two different lines on the question of war and peace», FLP 1963, s. 16–17.)

Ut fra dette viste de at USA-imperialismen med Kennedy i spissen forberedte USA for krig på alle nivåer, av enhver utstrekning. De pekte også på det enhver kunne se, at USA hele tida siden 1945 hadde bedrevet undertrykkelse og krig mot underkuede land i Asia, Afrika og Latin-Amerika, og at dette var et uttrykk for USA-imperialismens sanne ansikt.

4. KAMP MOT REVOLUSJONEN UNDER DEKKE AV KAMP FOR FREDEN

I denne polemikken klargjorde også KKP hva som var den politiske kjerna i Khrusjtsjov-revisjonistenes fordreining av marxismen-leninismen på dette punktet. De viste at de som hadde erobret lederskapet i SUKP var *sosialimperialister*, forsvarere av imperialismen og nykolonialismen.

Når Khrusjtsjov påsto at en imperialistisk verdenskrig ikke lenger var uunngåelig, førte han også i marka et syn som gikk ut på at «lokale kriger i vår tid er meget farlige,» og at han ville «arbeide hardt . . . for å kvele alle gnister som kan få krigen til å flamme opp».

Dette var ikke noe annet enn et forsøk på å bruke «kampen for freden» som påskudd til å kvele revolusjonen. Dette forsøket blei satt ut i praksis av Khrusjtsjov overfor Algerie, Kongo og Vietnam.

KKP gjorde opp med disse kontrarevolusjonære teoriene i den fjerde kommentaren til brevet fra Sentralkomiteen i SUKP, med tittelen «Nykolonialismens forsvarere». Her heter det bl.a.:

»Historia om de 18 åra som har gått siden Den 2. verdenskrigen har vist at nasjonale frigjøringskriger er uunngåelige så lenge imperialistene og deres lakeier

Khrusjtsjov med lakeiane Gomulka og Ulbricht (t.v. nederst i bildet) på jaktutflukt ved det gamle palasset til tsar Alexander III på Krim. Nye tsarar på gamle jaktmarker.

forsøker å opprettholde sitt brutale herredømme med bajonetter og bruker voldsmakt for å knuse revolusjonene i de undertrykte nasjonene. Disse store og små revolusjonære krigene som er blitt ført mot imperialistene og deres lakeier uten stans, har rettet harde slag mot de imperialistiske krigskreftene, har styrket de kreftene som forsvarer verdensfreden og har hindret imperialistene effektivt fra å realisere planen om å utløse en verdenskrig.» («Apologists of Neo-Colonialism», FLP 1963, s. 19–20.)

For revisjonistene betydde «kampen for freden» kapitulasjon og samarbeid med USA-imperialismen. For marxist-leninistene var det klart at kampen mot krigsforberedelsene betydde nådeløs kamp mot imperialismen, også væpna kamp og folkekrig.

5. HVA VAR MÅLET FOR FREDSBEGEVELSEN I 40- OG 50-ÅRA?

Den internasjonale kommunistiske bevegelsens grunnleggende syn for hele denne perioden, og også for vår periode, kan sammenfattes i disse avsnitt fra Stalins «Sosialismens økonomiske problemer»:

»Det sies at Lenins tese om at imperialismen unngåelig fører til krig bør betraktes som foreldet, ettersom det nå har vokst fram mektige folkekrefter som opptrer til forsvarer av freden og mot en ny verdenskrig. Det er ikke riktig. (. . .)

For å avskaffe det unngåelige ved krigen må en tilintetgjøre imperialismen.» (Svensk utg. s. 36.)

Det er dette synet, og ikke noe annet, som er i samsvar med marxismen-leninismen, i samsvar med de lærdommene Lenin trakk før og etter den 1. verdenskrigen.

Men samtidig er ikke dette tilstrekkelig for å forstå hvordan kommunistene så på krigsfaren i det tidsrommet vi taler om nå.

I polemikken fra 1960-åra påsto Khrustjtsjov-revisjonistene at KKP mente det var umulig å hindre eller utsette enhver krig. Dette blir drevet tilbake i den femte kommentaren til det åpne brevet fra SUKPs sentralkomite, og likeledes i KKP's «Forslag til generallinje for den internasjonale kommunistiske bevegelsen». Her blir det klargjort at KKP's syn hadde vært og var slik: En resolutt kamp fra arbeiderklassen og de undertrykte folka mot reaksjonen i USA og de andre imperialistiske landa, en internasjonal enhetsfront mot imperialismen fra de sosialistiske landa og alle verdens kommunistpartier kunne hindre den verdenskrigen USA-imperialismen forberede den gang.

Dette sier også Mao klart i fra om i en av de artiklene vi har nevnt fra 1946:

»Verdensreaksjonens krefter forbereder nå tydelig en tredje verdenskrig, og faren for krig er til stede. Men de demokratiske kreftene i verdens folk har vokst seg sterkere enn de reaksjonære kreftene, og de fortsetter å gå framover. Derfor er ikke spørsmålet om forholdene mellom USA, Storbritannia og Frankrike og Sovjetunionen et spørsmål om kompromiss eller brudd, men et spørsmål om kompromiss før eller seinere.» (Skrifter i utvalg, s. 251.)

Stalin forklarte hva fredsbevegelsen kunne oppnå dersom den lykkes slik:

Den «ville føre til at en viss krig blir forhindret, at den utsettes for ei tid, til at en viss fred bevares for ei tid, til at ei krigslysten regjering går av og erstattes av en annen regjering som er rede til å bevare freden for ei tid. Dette er sjølsagt bra. Til og med svært bra. Men det er likevel ikke tilstrekkelig for å fjerne det unngåelige ved krig mellom de kapitalistiske landa i det hele tatt.» («Sosialismens økonomiske problemer», sv. utg. s. 36.)

De to Moskva-erklæringene fra 1957 og 1960 understreker også muligheten av å samle en sterk nok internasjonal front til å avverge utbruddet av en tredje verdens-

Stalin talar til veljarane i Moskva februar 1946. Stalin var utan illusjonar om at krigar kunne verte avskaffa under imperialismen. Han understreka at tevlinga mellom ulike imperialistmakter og den ujamne utviklinga av kapitalismen måtte føre til ein krig mellom dei ein gong. Når han samstundes la vekt på striden for å halde på verdsfreden, gjorde han det som marxist, ikkje som borgarleg pasifist.

krig. Samtidig står erklæringene på det samme synet som det Stalin førte fram i 1952 – *krig kan ikke unngås før imperialismen er knust i verdensmålestokk.*

Når revisjonistene i alle land i dag prater om «kampen for freden» har dette følgelig ingenting å gjøre med den revolusjonære linja kommunistene sto for før og under oppgjøret med Khrusjtsjov. Revisjonistenes linje betyr avvæpning av arbeiderklassen og de undertrykte folka, borgerlig-pasifistisk skjønmmaling av imperialismen og i dag – agentvirksomhet for ei aggressiv supermakt.

6. SOVJETS KAMP FOR HEGEMONIET MÅ UTLØSE EN VERDENSKRIG

Den linja kommunistene trakk opp for forsvaret av verdensfreden de første to tiåra etter den andre verdenskrigen var begrunnet av konkrete analyser av

konkrete kjennsgjeringer og en vurdering av klassekreftene internasjonalt.

Vi må gå fram på denne samme måten i dag – analysere verdenssituasjonen og utviklinga av motsigelsene nøye, med grunnlag i marxismen-leninismens allmenne syn på imperialismen og revolusjon.

Da må vi for det første trekke konsekvensene av at hele verdensbildet har endret seg kraftig. Sovjetunionen skiftet farge gjennom den borgerlige kontrarevolusjonen i 1956. Siden den gang er Mao Tsetungs ord fra august 1964 – «at revisjonismen er kommet til makta betyr at borgerskapet er kommet til makta» – blitt bekreftet stadig tydeligere. Sovjetunionen er i dag ei imperialistisk *supermakt*, en trusel mot alle verdens folk og nasjoner.

Det eksisterer ikke lenger noen *sosialistisk leir*. Og den tida er forbi da USA-imperialismen var den *eneste* supermakta, aleine om å forsøke å kue hele verden,

både koloniene, de nylig frigjorte landa i den 3. verden og de mellomstore og små imperialistmaktene.

Den viktigste motsigelsen mellom de imperialistiske landa har for lengst opphørt å gå mellom USA-imperialismen og de maktene som USA la under sin kontroll gjennom den imperialistiske freden i 1945 (Tyskland, Japan – Storbritannia, Frankrike).

I mer enn et tiår har det vært Sovjet og USA som har vært de virkelige rivalene om verdenshegemoniet. Det er *motsigelsen mellom dem* som i hovedsak avgjør spørsmålet om en tredje verdenskrig i vår tid.

Ekstistensen av to supermakter i kappestrid med hverandre er ikke i seg sjøl ensbetydende med en nærtstående fare for verdenskrig. Motsigelsene mellom dem må utvikle seg til et visst bestemt nivå før situasjonen får en slik karakter.

Kjennsgjerningene i dag viser at forholdet mellom dem har utviklet seg fra underlegenhet for Sovjet, gjennom en kortvarig periode av likevekt, til en situasjon da USA holder på å gå tilbake, mens Sovjet rykker fram på det ene avgjørende feltet etter det andre.

Dette er en situasjon som er helt parallell med dem som utløste den første og den andre verdenskrigen, med Sovjet i samme rolle som Tyskland spilte. Diskusjonen om krig og fred i dag må derfor først og fremst dreie seg om å styrke forståelsen for *faren for en bestemt krig* i forholdsvis nær framtid. Den politiske linja må være ei linje for ei *førkrigstid*.

Vi må se i øynene at det eneste som duger for oss kommunister er å forberede oss sjøl, arbeiderklassen og folket på en situasjon da faren for en ny verdenskrig er uunngåelig og kommer stadig nærmere.

7. FORBEREDELSENE MÅ GJØRES NÅ

Dette stiller kommunistene og arbeiderklassen overfor en rekke livsviktige spørsmål.

For det første krever det grundige *studier av den politikken som har ført fram til* en slik situasjon. Lenin sier i et foredrag fra 1917:

»Hvis en ikke har studert politikken til begge de krigførende partene gjennom et tidsrom på tiår – slik at en unngår tilfeldige faktorer og oppramsing av eksempler på slump – hvis en ikke har vist hvordan denne krigen henger sammen med den forutgående politikken, da vil en ikke forstå hva denne krigen gjelder i det hele tatt.» (Lenin, Krig og revolusjon, Coll. Works, b. 24.)

Her er det særlig avgjørende å styrke studiet av sosialimperialismens utvikling. Enhver illusjon om denne statens karakter vil få skjebnessvangre konsekvenser når krigen er der, og vil svekke forberedelsene i dag.

For det andre krever det en grundig forståelse av *hva slags stilling dette setter vårt eget land i*, hvorledes en krig vil komme til å ramme Norge. Dette arbeidet blei forsømt av kommunistene før den andre verdenskrigen. Det førte til at arbeiderklassen og folket ikke var mobilisert på forhånd. I den første fasen greidde ikke en gang kommunistene sjøl å analysere angrepet fra Hitler-fascismen riktig. Vårt utgangspunkt må være at arbeiderklassen og folket straks må reises til kamp mot enhver overfallsmakt. Derfor må de truslene supermaktene retter mot Norge allerede i dag avsløres og propaganderes breitt.

For det tredje krever det at vi skaffer oss et riktig syn på *hvem som er våre venner, hvem som er våre fiender*, både

nasjonalt og internasjonalt. De som støtter krigsutførelsen eller vil alliere seg med dem, må bekjempes uten skånsel, samme hva slags forklødning de utstyres seg med, »sosialistisk» eller tilmed »kommunistisk». Revisjonistpartiene i verden fungerer i dag som politiske agenturer for sosialimperialismen. Fortsettelsen av denne rollen i en krigssituasjon kan ikke bli annet enn rollen som femtekolonne for angripermakta.

For det fjerde er vi nødt til å studere forholdet mellom revolusjon og krig ut fra den situasjonen som rå i verden i dag. Mao Tsetung har sagt at *enten forhindrer revolusjonen krigen eller også utløser krigen revolusjonen*.

Den første verdenskrigen ble etterfulgt av den første vellykkede sosialistiske revolusjonen i historia, Oktober-revolusjonen.

Den andre verdenskrigen har blitt etterfulgt av den mest revolusjonære epoken i historia. Hele det gamle kolonisystemet til imperialistmakten har gått i oppløsning. Folk etter folk i den 3. verden har vunnet kampen for den sosialistiske revolusjonen. Etter den andre verdenskrigen ble det også skapt sosialistiske og folkedemokratiske stater i kapitalismens hjerte, Europa.

Det samme vil helt sikker komme til å følge en tredje verdenskrig, sannsynligvis i større omfang.

På den andre sida må vi ha et realistisk forhold til mulighetene for at revolusjonen vil kunne hindre en verdenskrig. Hva slags revolusjon ville det i så fall måtte være? Høyst sannsynlig bare en revolusjon i den ene eller den andre av de to landa som forbereder verdenskrig, særlig Sovjet. Kan vi virkelig mene at dette er et realistisk perspektiv i de nærmeste åra?

8. EN INTERNASJONAL FRONT MOT SOVJETS OG USAs KRIGSFORBEREDELSE

Særlig er det viktig å styrke forståelsen for den proletariske internasjonalsismen. Mange kan gå med drømmer om at det er råd for et lite land som Norge å holde seg utenfor de store kampene mellom gigantene i verden. Men, som Lenin sier, **»på en eller annen måte trekker imperialismen de små statene inn i verdensøkonomiens og verdenspolitikens malstrøm.»** (Den proletariske revolusjonens krigsprogram, Lenin On War and Peace, FLP, s. 71)

Det viktigste bidraget ethvert parti og enhver arbeiderklasse kan yte til den internasjonale bevegelsen er å utforme og slåss for en riktig politikk og bygge opp en enhetsfront mot imperialismen og særlig supermaktene i sitt eget land.

Men det er samtidig svært viktig å se at det i dag mer enn noensinne er avgjørende at kommunistene i hvert land evner å se sin egen kamp i samband med interessene til hele den internasjonale arbeiderklassen og verdens undertrykte folk og nasjoner.

Dersom kommunistene i Norge forsømmer kampen mot revisjonismen og sosialimperialismen, vil dette svekke stillinga for folka i andre land før og under krigen.

Dersom vi svikter når det gjelder å støtte den kampen som føres av folka i den tredje verden og i andre land mot de to supermaktene, drar vi oss unna den kampen som i dag betyr mest for å svekke stillinga for krigsutførelsen.

Dersom vi ikke evner å se betydninga av de svært framskredne erfaringene som er gjort og gjøres i folkekrigen i Kina, Korea, Vietnam, Kambodsja og mange andre land, vil vi være uten de kunnskapene

som trengs for å kunne reise en langvarig motstandskamp mot imperialistiske overfallsmakter.

9. VI LEVER I EI FØRKRIGSTID

I dette nummeret av Røde Fane legger vi fram de konklusjonene redaksjonen har kommet fram til gjennom studier av klassikernes syn på krig og fred, av de analysene de ledende marxist-leninistiske partiene og andre ml-partier har lagt fram og av materiale vi har samlet sjøl.

Artiklene er utarbeidet av et par kamerater i redaksjonen, og de står ansvarlig for enkelthetene.

Men hovedkonklusjonene er de samme som dem som ble lagt fram i foredrag på ml-bevegelsens sommerleire i år og i en rekke artikler i Klassekampen, AKP(m-l)s ukeavis:

- *Vi lever i ei førkrigstid, da den tredje verdenskrigen forberedes av de to imperialistiske supermaktene Sovjet og USA.*
 - *Av de to supermaktene er USA på nedadgående, mens Sovjet er på oppgang. Det er forskyvinga av vekt-skålene mellom de to som gjør krigsfaren aktuell og uunngåelig.*
 - *Av de to supermaktene er Sovjet den mest sannsynlige krigsutløseren.*
 - *Når krigen bryter ut, vil Europa uunngåelig bli den viktigste slagmarka.*
 - *Norden, iberegnet Norge, er ingen fredet plett, men ligger i skuddfeltet mellom supermaktene, og vil uten tvil bli trukket inn i krigen.*
 - *Det er den norske arbeiderklassens oppgave å reise seg til kamp og gripe til våpen mot enhver inntrenger. For å lykkes i dette må den bygge en enhetsfront av alle klasser og grupper som vil kjempe mot imperialistisk overfall fra supermaktene.*
- *Kampen må både i dag og under en krigssituasjon føres mot begge supermaktene. Målet er å kaste all imperialisme ut av landet, og sørge for at den imperialistiske krigen ender med seier for den sosialistiske revolusjonen.*
 - *For å lykkes må kampen mot de to supermaktene både i dag og i de situasjonene som oppstår i framtida samtidig være en kamp mot all opportuniste og revisjonisme i arbeiderbevegelsen.*
 - *AKP(m-l) er den norske arbeiderklassens parti. Det er det eneste partiet i Norge i dag som slåss mot begge supermaktene. Partiet har plikt til å gå i spissen for kampen mot supermaktens krigsforberedelser og må kjempe for å få reist en breiest mulig front i denne striden.*

10. IKKE ET NYTT 9. APRIL 1940!

I mai 1938, mot slutten av det første året i den kinesiske motstandskrigen mot Japan, skreiv Mao Tsetung:

»Før den anti-japanske krigen fantes det ingen politisk mobilisering for motstand mot Japan, og dette var en stor ulempe, som førte til at Kina alt har tapt det første trekket mot fienden. Etter at krigen begynte var den politiske mobiliseringa slett ikke særlig vid, og langt fra grundig. Det var kanonskudda fra fienden og bombene som ble sluppet fra flya til fienden som førte krigsmeldingene fram til storparten av folket. Det var også en slags mobilisering, men det var fienden som gjorde dette for oss, vi gjorde det ikke sjøl.» (Om den langvarige krigen, Mao: Selected Works, b. 2, s. 154.)

Vi kjenner denne situasjonen igjen fra Norge i april 1940. Folket var ikke

Tyske troppar på Karl Johan i Oslo den 9. april. Eit resultat av borgarleg svik og sabotasje, og av konsekvent politisk demobilisering av arbeidarklassen og folket mot krigsfaren frå Hitler-fascismen.

politisk mobilisert for motstandskrig mot tysk okkupasjon på forhånd. Det var de tyske krigsskipa og tyske soldater i gatene morgenen den 9. april som plutselig gjorde folk oppmerksomme på at det var krig.

Dette var *»også en slags mobilisering»*, men fra fienden og ikke fra folket sjøl. Det ga de tyske overfallsmennene en stor fordel, og det sinket arbeidet med å reise en sterk og kampdyktig motstandsfront.

Borgerskapet og hæren kapitulerte med det samme. Det fantes ingen organisering i folket som var beredt til å lede kampen. Arbeiderklassen var ikke opplyst om hva slags oppgaver en slik situasjon gir den. Det var ingen som på forhånd hadde forberedt verken seg sjøl eller klassen *politisk* på å føre folkekrig, utløse motstandskampen på alle nivåer, bygge ut

politiske og militære organisasjoner og skape en folkehær gjennom motstandskampen.

Da dette hendte, hadde over 500 millioner mennesker for lengst blitt trukket inn i den imperialistiske krigen. Hitler-fascismen hadde iverksatt skritt for skritt fra midten av 30-åra. Like fullt var folket verken i Norge eller i andre kapitalistiske land forberedt på hva som ville hende og hva som måtte gjøres!

Vi ønsker å fremme en diskusjon om den internasjonale situasjonen og faren for verdenskrig for å bidra til at dette ikke skal skje en gang til.

**KAMP MOT BEGGE SUPERMAKTENE
SOVJET OG USA!**

**AVSLØR SOVJETS OG USAs KRIGS-
FORBEREDELSE!**

Red.

Imperialisme tyder krig

... »Krig er eit framhald av politikken under freden og freden er framhald av politikken under krigen.» Korkje borgarskapet eller sosialsjåvinsitane ynskje, og dei ynskjer heller ikkje, å sjå at den imperialistiske krigen frå 1914–17 er framhaldet av den imperialistiske politikken frå 1898–1914, om ikkje frå ein tidlegare tidebolk. Korkje dei borgarlege pasifistane eller dei sosialistiske pasifistane ser at dersom dei borgarlege regjeringane ikkje vert styrta av revolusjon kan *f r e d e n* no berre verte ein imperialistisk fred, eit framhald av den imperialistiske krigen.»

Lenin: *Borgarleg pasifisme og sosialistisk pasifisme*, januar 1917.

»Teoretisk ville det vere heilt gale å gløyme at alle krigar berre er framhaldet av politikken med andre middel. Den imperialistiske krigen i dag er framhaldet av den imperialistiske politikken til to grupper stormakter, og denne politikken vart avla og fostra av summen av samanhengane i den imperialistiske tidebolken. Men nettopp denne tidebolken må og avle og fostre politikken med strid mot nasjonal underkuing og med proletarisk strid mot borgarskapet. Difor vert det både mogleg og uomgjengeleg med for det første revolusjonære nasjonale oppreistar og krigar, for det andre med proletariske krigar og oppreistar mot borgarskapet, og for det tredje med ei samling av begge slag revolusjonær krig, osv.»

Lenin: »Krigsprogrammet til den proletariske revolusjonen» (Lenin *On War and Peace*), Peking 1966, s. 62.)

Den einaste vitenskaplege tesen som finst om krig er den som først vart skapt av den borgarlege krigsfilosofen Clausewitz:

»Krig er eit framhald av politikken med andre middel.»¹ Denne tesen gjer oss i stand til å forstå det særmerkte med krigane i dei ulike historiske epokane. Og han gjer oss i stand til å skjone at det finst ulike krigar, reaksjonære krigar og revolusjonære krigar, alt etter kva politiske føresetnader dei har.

Lenin tok over denne tesen og utvikla han vidare på grunnlag av den lengstkomne tenkinga i vår tid, den historiske og dialektiske materialismen, læra om klassekampen og historia. I verk etter verk har han greidd ut om sambandet mellom krig og politikken som spring fram av kapitalismen i vår tid, imperialismen.

Utgreiingane hans har lagt grunnen for at den kommunistiske verdsrørsla har

kunna følgje utviklinga fram mot nye krigar steg for steg og har førebudd seg i god tid. Dei er grunnlaget for at Kommunistane i dag kan åtvare mot ein tredje verdskrig, som vil bli utløyst av den kampen den sovjetiske sosialimperialismen fører for å vinne hegemoniet (verdsherredømet) frå USA-imperialismen.

I eit viktig føredrag frå mai 1917, »Krig og revolusjon», utviklar Lenin Clausewitz-tesen slik:

»Krig er framhaldet av politikken med andre middel. Alle krigar heng uløseleg saman med det politiske systemet som avlar dei. Den politikken som ein viss stat,

ein viss klasse i denne staten, følgjer lang tid føre krigen, vert uunngåeleg ført vidare av den same klassen under krigen. Berre aksjonsforma er blitt ei anna.»²

Dette må vere rettesnora for oss og når vi skal studere dei vilkåra som gjer at dei to supermaktene Sovjet og USA no førebur ein ny verdskrig om herredømet i verda. Likeeins må det vere rettesnor for oss når det gjeld å vurdere kva som er rettvise krigar og kva som er røvarkrigar i vår tid. »Verda er merka av stor uorden under himmelen,» seier kinesarane. *Vi må ha grep om vitskapen om samfunnsutviklinga for å kunne skjøne det som skjer rett.*

1. Lenin om politikken føre 1. verdskrigen

I føredraget »Krig og revolusjon» frå 1917 har Lenin og ei svært lærerik analyse av den politiske bakgrunnen og det politiske målet med den første verdskrigen, som rasa medan han skreiv.

Dette er ei levande skildring av korleis striden mellom ulike kapitalistgrupper er slik at han må føre dei ut i krig med kvarandre. Han syner at ein slik krig er framhaldet av ein tilsvarande politikk føre krigen. I denne politikken går krigar og hærtokter mot andre land inn som ein uskiljeleg del av ein »fredelig» politikk på andre område. Men i heile politikken er aggresjon og inntrenging i andre land den eigentlege kjerna. Slik må det vere. Dette spring fram av grunndraga i imperialismen.

Vi skal herme eit større stykke frå denne analysen, før vi drøfter sambandet mellom krig og imperialisme vidare. *Der- som vi grip dei viktigaste punkta hans her,*

har vi eit svært godt grunnlag til å forstå kva slag blodige konsekvensar som følgjer av dei lovene som styrer imperialistisk økonomi og politikk.

(Mellomtitlane i teksten har vi sett til.)

To grupper i økonomisk kappestrid

»Det vi har no er i første rekke to forbund, to grupper kapitalistmakter. Vi har alle dei største kapitalistmaktene i verda framfor oss – Storbritannia, Frankrike, Amerika og Tyskland. For tiår på rad har dei drive på og ført ein politikk med ustaseleg økonomisk kappestrid. Målet har vore å vinne overhøgd i verda, å legge dei små nasjonane under åket, og å gjere trefaldig og tifaldig profitt på bankkapitalen, som har fanga heile verda i maktnettett sitt. Det er dette politikken til Storbritannia og Tyskland eigentleg går ut på. Eg understrekar dette. Det kan aldri

bli utheva sterkt nok. For om vi gløymer dette, vil vi aldri skjøne kva denne krigen sviv om i det heile. Då vil vi bli eit lett byte for alle borgarlege skribentar som freistar å putte i oss den eine lygna etter den andre.

— — —

. . . Vi seier: Dersom du ikkje har studert kva slag politikk båe dei krigførande gruppene har ført i ein periode på tiår — for å unngå tilfeldige faktorar og å nemne døme på slump — dersom du ikkje har vist korleis denne krigen heng saman med politikken som har gått føre, då skjønar du ingenting av kva denne krigen sviv om i det heile.

Storbritannia fangar verda i finansnettet sitt

Denne politikken viser oss berre ein ting — samanhangande økonomisk kappestrid mellom dei to største gigantane i verda, kapitalistiske økonomiar. På den eine sida har vi Storbritannia. Dette landet eig stordelen av kloten, dette landet står høgst i rikdom. Det har skapt rikdomen sin mindre på grunnlag av arbeidet til sine eigne arbeidarar enn av å utbytte tallause koloniar, av den svære makta i bankane sine. Desse bankane har vekse framom alle andre og er blitt til ei urlita gruppe med ei fire eller fem superbankar som handsamar milliardar av rublar. Dei handsamar dei slik at ein utan overdrift kan seie at det ikkje finst ein flekk land i verda i dag som denne kapitalen ikkje legg den tunge handa si på. Det finst ikkje ein flekk land som britisk bankkapital ikkje har vikla inn med tusen trådar. Denne kapitalen voks til slike dimensjonar ved hundreårsskiftet at verksemda hans gjekk langt utanfor einskilde statsgrenser og forma ei gruppe gigantbankar som eig ei eventyrleg formue. Når han først har avla denne vesle bankgruppa, har han fanga heile verda i milliardnettet sitt. Dette er summen og

grunnlaget for den økonomiske politikken til Storbritannia og den økonomiske politikken til Frankrike. Også franske skribentar, somme av dei skriv artiklar for *L'Humanite*, ei avis som no er kontrollert av eks-sosialistar, (. . .) slo dette fast slik fleire år før krigen: »Frankrike er eit finansielt kongedøme, Frankrike er eit finansielt oligarki, Frankrike er pengeutlånar for heile verda!

Tyskland vil med ved festbordet

På den andre sida, og vendt mot denne i hovudsak engelsk-franske gruppa, har vi ei anna gruppe av kapitalistar, ei gruppe som kom til festbordet då alle seta var opptekne. (Lenin meiner Tyskland, O.F.) Men samstundes førde denne gruppa nye metodar for å utvikle kapitalistisk produksjon inn i kampen, betra teknikk og betre organisering, som gjorde den gamle kapitalismen, kapitalismen frå frikonkurransetida, om til kapitalisme med gigant-trustar, syndikat og kartell. Denne gruppa innførde byrjinga på statskontrollert kapitalistisk produksjon. Dimed arbeidde ho saman den kolossale makta i kapitalismen med den kolossale makta i staten til ein einaste mekanisme, og fekk titals millionar menneske samla innanfor ein einaste organisasjon, statskapitalismen. Dette er økonomisk historie, dette er diplomatisk historie, som går over fleire tiår og som det er uråd å kome vekk frå. Det er den einaste merkepålen som peikar mot ei rett løysing av krigsproblemet. Det peikar mot den slutninga at også den noverande krigen er ein følgje av politikken til dei klassane som har kome i slagsmål med kvarandre her. Han er ein følgje av politikken til dei to fremste gigantane, som lenge før krigen hadde fanga heile verda, alle land, i eit finansielt utbyttingsnett og delt kloten opp økonomisk mellom kvarandre. Dei måtte støyte saman. For kapitalismen hadde det vorte uunngåeleg med nyoppdeling av dette overherredømet.

Stormen mot vinterpalasset oktober 1917. Sigern i Oktober-revolusjonen vil le vore utenkjeleg utan den korrekte analysen Lenin hadde av den første verdskrigen. Forstår ein dette, forstår ein og kvifor Lenin seier at kamp mot opportunisme og revisjonisme og kamp mot imperialism er to sider av same sak.

Eit ungt, sterkt rovdyr krev sin lut

Den gamle delinga var bygd på at Storbritannia hadde ruinert sine ganle konkurrentar gjennom fleire hundreår. Ein slik gamal konkurrent var Holland, som hadde dominert heile verda. Ein annan var Frankrike, som hadde stridd for overhøg i nære på hundre år. Etter ei rekkje langvarige krigar vart Storbritannia i stand til å skape eit umotlagt herredøme over verda, i kraft av økonomisk styrke, av handelskapitalen sin. I 1871 kom det eit nytt rovdyr til syne, ei ny kapitalistmakt trådde fram, som voks langt snøggare enn Storbritannia. Det er ei heilt grunnleggjande kjensgjerning. Du vil ikkje finn ei bok om økonomisk historie som ikkje sannar denne udiskutable kjensgjerninga – at Tyskland voks snøggare. Denne snøgge voksteren av kapitalismen i Tyskland var voksteren til eit ungt, sterkt rovdyr, som tok plassen sin i den europeiske maktkonserten og sa: »De ruinerte

Holland, de vann over Frankrike, de har gjort dykk til godes med halve verda – no får de vere så gode å la oss få ein rimeleg lut.» Kva tyder »ein rimeleg lut»? Korleis vert det avgjort i den kapitalistiske verda, i bankverda? Der vert makta avgjort av talet på bankar, der vert makta avgjort på det viset som eit talerør for amerikanske mangemillionærer skildrar det, som på typisk amerikansk skamdjerv vis og med typisk amerikansk kaldhug sa det slik: »Krigen i Europa vert ført for å vinne verdsoverhøg. For å ha overhøg i verda trengst det to ting: dollar og bankar. Vi har dollar, vi skal lage bankane og vi skal få overhøg i verda.» Dette vart sagt av ei førande avis for dei amerikanske mangemillionærane. Det er verkeleg tusen gonger meir sanning i denne kaldhugne talen frå ein brautande amerikansk mangemillionær enn i tusentals artiklar av borgarlege lygnarar som freistar å få folk til å tru at denne krigen vert ført for nasjonale interesser, for nasjonale saker, og som kjem med liknande opne lygner

som gjev heilt avkall på historia og grip tak i eit isolert døme som det tyske rovdryverfallet på Belgia. Tilfellet er utan tvil røyndleg nok. Denne rovdryvergruppa *gjeikk* verkeleg til åtak på Belgia³ med rå villskap. Men ho gjorde det same som den andre gruppa gjorde i går med andre middel og som ho og gjer i dag mot andre nasjonar.

Krigen eit framhald av landevinningspolitikken

Den noverande krigen er eit framhald av landevinningspolitikken, av ned-

skytinga av heile nasjonalitetar, av utruleg råde hærtokt som tyskarane og britane har gjort i Afrika, og britane og russarane har gjort i Persia. Det er vanskeleg å seie kven som har gjort mest av dette slaget. Dette var grunnen til at dei tyske kapitalistane såg på dei som fiendar. Å, sa dei, de er sterke fordi de er rike? Men vi er sterkare, derfor har vi den same »heilage» retten til å plyndre. Det er dette som er heile saga om den britiske og den tyske finanskapitalen gjennom fleire tiår føre krigen. Dette er heile saga om sambanda mellom Russland og Tyskland, Russland og Storbritannia og Tyskland og Storbritannia.»⁴

2. Lenins analyse av imperialismen

Det Lenin understrekar i dette stykket er at dei krigførande statane er imperialistiske stormaktsblokker, og at det er imperialismen deira som tvingar dei til å gå i krig med kvarandre. Han syner og kva faktorar det er i den imperialistiske økonomien som tvingar fram ei slik løysing av motseiingane mellom dei ulike maktblokkene.

Då Lenin studerte utviklinga av kapitalismen fram til hundreårsskiftet og i tida etter, kom han fram til at kapitalismen i vår tid, det høgste steget i kapitalismen, var imperialismen. Etter å ha vore til i 500 år hadde kapitalismen vekse ut or råmene for frikonkurrensekapitalismen og hadde utvikla seg til monopolkapitalisme, imperialismen.

Vi skal leggje fram beingrinda av analysen hans her. Vi oppmoder folk til å ta fram boka »Imperialismen» sjølve, og

studere ho frå perm til perm, på nytt og, om de har lese ho før. Boka vart skriven i kamp mot opportunistar og revisjonistar som ville vinne arbeidarane til å stø dei krigslystne borgarane i sine land, i sær »marxisten» Kautsky. Ho er framleis eit like skarpt våpen mot revisjonismen og opportunisten i vår tid.

Fem særtrekk for imperialismen

Lenin synte at kapitalismen i vår tid hadde utvikla fem særtrekk som skilde han ut frå kapitalismen i tidlegare stadium. Desse kjenneteikna sette han opp i polemikk mot Kautsky sin fordekte revisjon av marxismen og forsoning med borgarskapet, og mot andre ope borgarlege »sosialistleiarar» som stødde landevinningspolitikken til kvar si imperialistmakt heilhuga og utan skam. *Vi må*

kjenne disse særtrekka for å skjøne kvifor imperialismen tyder krig.

Desse fem særtrekka er det svært viktig å kjenne og forstå stadig betre. Lenin formulerte dei slik i boka »Imperialismen som det høgste stadiet i kapitalismen»:

(MONOPOL:)

»1. konsentrasjon av produksjon og kapital som har nådd et så høyt utviklingstrinn at den har skapt avgjorte monopoler som spiller den avgjørende rolle i det økonomiske liv;

(FINANSKAPITAL:)

2. bankkapitalen er smeltet sammen med industrikapitalen og det er skapt et finansoligarki på grunnlag av denne »finanskapital»;

(KAPITALEKSPORT:)

3. kapitaleksporten til forskjell fra vareeksporten, får særlig stor betydning;

(MONOPOLA DELAR OPP VERDA:)

4. det oppstår internasjonale monopolistiske kapitalistsammenslutninger som deler verden mellom seg, og

(OPPDELINGA MELLOM

STORMAKTENE AVSLUTTA:)

5. jordens territoriale oppdeling mellom de kapitalistiske stormakter er avsluttet.»⁵

Kautsky: »Industrinasjonane treng jordbruksområde»

Vi må og kjenne den definisjonen revisjonisten Kautsky førde til torgs. Han definerte imperialismen slik: »Imperialismen er et produkt av den høyt utviklede INDUSTRIELLE kapitalisme. Den består i enhver kapitalistisk INDUSTRInasjons trang til å underlegge seg og knytte til seg et stadig større JORDBRUKSområde (uthevet av Kautsky) uten hensyn til av hvilke nasjoner det bebos.»⁶ (Uth. med store bokstavar er våre.)

Lenin sin polemikk mot denne definisjonen er svært lærerik. Han peikar på at

det nettopp *ikkje* er *industri* men *finanskapitalen* som er typisk for imperialismen. Det er dette trekket som har fremma ein svært sterk utvikling av anneksonspolitikken og kolonialpolitikken. Vidare målar Kautsky imperialismen i vakre fargar når han seier at det berre er *jordbruksområde* imperialismen er ute etter. Imperialismen er like mykje ute etter å eigne til seg høgt utvikla *industriområde*. (Tyskland hadde hendene ute etter Belgia, Frankrike etter Lothringen. I dag strir supermaktene om dominans i Europa.)

Lenin syner og at det er særmerkt for imperialismen at *somme stormakter kappast om overhøgda i verda*, hegemoniet. Den fullførte oppdelinga av verda krev at stormaktene kvar i sær strekk ut handa etter all slag landområde når dei vil få i stand ei *nyoppdeling*. Dette gjeld tilmed område som det i første omgang ikkje er råd å få særleg stor vinning ut av, folketome område som ørknar, polarområde o.l. Førmålet er å vinne støepunkt for å veikje motstandaren og undergrave overhøgda hans i verda. (Tenk t.d. på kappløpet om månen og verdsromet i vår tid!)

Vidare peikar Lenin på at kampen for å eigne til seg landområde berre er *ei* side ved den imperialistiske politikken. Imperialisme tyder uvilkårleg *reaksjon* på alle felt av politikken, og mot arbeidarklassen og folka i det eigne landet, og i høvet til utviklinga av produktivkreftene. (Imperialisme er *rotnande kapitalisme*, *døydande kapitalisme*. Imperialisme avlar fascisme ute og heime.)

Revisjonisme og borgarleg reformisme

Lenin oppsummerer kritikken av Kautsky slik i eit avsnitt i boka »Imperialismen»:

»Det vesentlige er at Kautsky skiller *imperialismens politikk fra dens økonomi*, idet han taler om annekasjoner som en *politikk finanskapitalen »foretrekker»,*

Hindenburg, keiser Wilhelm og Ludendorff studerer stoda i krigen i det tyske hovudkvarteret under 1. verdskrigen. Det var desse kreftene Kautsky gjorde seg gild for med opportunisten sin.

og stiller den opp mot en annen angivelig mulig borgerlig politikk på samme basis, nemlig finanskapitalens. Det tar seg ut som om monopoler i det økonomiske liv kan forenes med en *ikke-monopolistisk, ikke-voldelig, ikke-anneksjonistisk framgangsmåte* i politikken. Det tar seg ut *som om verdens territoriale oppdeling, som er fullført nettopp i finanskapitalens epoke og danner grunnlaget for de nåværende former for konkurranse mellom de kapitalistiske stormakter, kunne forenes med en ikke-imperialistisk politikk.* Resultatet er en tilsløring, en mildning av de fundamentale motsetninger innenfor kapitalismens siste stadium, istedenfor en avsløring av deres dybde. Resultatet er borgerlig reformisme istedenfor marxisme.⁷ (Uthevingane har vi gjort.)

Kautsky forsvarer imperialismen

Eit grundigare studium av denne reformismen syner kor konsekvent pro-imperialistisk og reaksjonær han er.

Kautsky sin definisjon løyner for det første kva som dreiv fram den første verdskrigen. Vi kan seie det slik: Kautsky »ser» at industrilanda treng »meir råvarer» (difor jordbruksområde) for å auke produksjonen. Han godtek dette, men »er imot» at dette skal gjerast med krig for å vinne landområde og med vald for å kue og plyndre folka der.

Holdninga hans til krig vart difor slik: »Krig er eit produkt av våpenkappløpet, dersom det er vilje til å kome til semje om nedrusting» vil det »eliminere dei mest ålvorlege årsakene til krig.»⁸ (Bresjnev seier det same, ordrett i dag!)

Dette er reinvasking av imperialismen. Det fører til at ein løyner det uungåeleg valdelege innhaldet i imperialismen i »fredstider», og set skulda for krigar på »fraksjonar» mellom imperialistane, på den politikken *visse* makter vel til ei kvar tid, i staden for å sjå dei som resultat av dei djupe motseiingane i imperialismen som økonomisk system.

Tyskland må få ekspandere . . .

Framferda til Kautsky då den første verdskrigen braut ut, avslørte heilt og fullt kva han sto for. Det synet dei verkelege internasjonalistane sto for var at denne krigen ikkje var anna enn ein røvarkrig ført av to grupper røvarstatar – *»Ein krig mellom dei største slavehaldarane for å halde oppe og styrke slaveriet»* (Lenin), i brosjyra *»Sosialisme og krig»*⁹. Difor kunne arbeidarklassen ikkje stø parola *»forsvar av fedrelandet»*, det ville vere å stø imperialismen.

Kautsky braut med dette synet, og sto i staden fram i den tyske riksdagen og kravde garantiar frå regjeringa om at krigsløyvingane berre skulle brukast til forsvarformål!

Kjerna i bedraget til Kautsky er at han ville ha det til å sjå ut som om imperialismaktene kunne gje kvarandre, gje *Tyskland*, retten til å trengje inn på område andre hadde makta over *på fredelig vis*. Opprustninga i alle landa, ikkje minst i Tyskland sjølv, var i seg sjølv eit prov på kor falskt dette prestesnakk hans var. Det syner at han sjølv stødde ein imperialistisk ekspansjon som måtte føre til krig.

Men sjølv var han tvungen av sitt eige bedrag og av si eiga sosiale stilling til å leggje skulda for krigen på dei landa som ikkje *»gjeikk med på»* å la Tyskland ekspandere. Han måtte difor ende opp med parola *»forsvar av fedrelandet»*, forsvar av imperialistisk omdelingskrig, same kor mykje han freista å dekkje dette til.

Det same vil revisjonistane i dag gjere – til stønad for ein krig sosialimperialismen løyser ut!

Kautsky forsvarer kolonialismen

Av definisjonen til Kautsky følgjer det og eit særskilt syn på kolonialismen. Han er ikkje prinsipielt mot at *»industri-nasjonar»* har samband med *»jordbruks-område.»* Han berre *»foretrekker»* at dette sambandet ikkje vert bygt på terror, men på demokrati og opplæring i humanisme og sivilisasjon.

Også her syner det seg at *»revisjon»* av marxismen tyder pro-imperialisme og reaksjon. *Dette standpunktet til Kautsky kan ikkje føre til anna enn støtte til underkuing av andre land, og støtte til ei utvikling mot krig.*

Rett nok freista Kautsky å late som han tok avstand frå den opne sosialimperialismen til folk som Bernstein, som sa at sosialdemokratane måtte drive *»ein positiv sosialistisk kolonialpolitikk»*, *»kvitte seg med den utopiske ideen om heilt enkelt å gje avkall på koloniane,»* og innsjå at *»eit visst formyndarskap frå kulturfolka si side over ikkje-kulturfolka er naudsynt, det må også sosialistar gå med på.»*¹⁰

Like fullt slutta han seg til det same synet som Bebel la fram i den tyske riksdagen i 1906:

*»At ein fører ein kolonialpolitikk er ikkje eit brot i seg sjølv. Under visse omstende kan dette vere eit arbeid i teneste for sivilisasjonen: det avgjerande er korleis ein fører denne politikken. Om de kjem til framande folk som vener, velgjerarar eller lærarar i humanisme, for å hjelpe dei, for å hjelpe dei til å utnytte skattane i landet sitt, slik at både dei innfødde og heile menneskeætta kan dra nytte av det, då er vi samde i det.»*¹¹

Forklaringa på at ei slik holdning er mogleg, er at kjernepunktet i definisjonen til Kautsky er dei kapitalistiske industri-nasjonane sin trong til å *knytte til seg* stadig større jordbruksområde. Dette kan då sjølvsaugt gjerast på både fredelig vis og på krigsvis, på terroristisk vis og demokratisk. Kautsky *»foretrekker»* då fred og demokrati, og vil ha folk til å tru at imperialismen kan gjere det same.

All støtte til kolonialisme er støtte til krig!

Ein slik *»demokratisk kolonialpolitikk»* som tek *»avstand frå anneksjonar og vald»* er det sosialimperialismen lokkar landa i den tredje verda med i dag og. Programmet om *»internasjonal arbeidsdeling»* og *»internasjonalt samarbeid»* mellom utvikla industrinasjonar og utviklingsland er ikkje noko anna enn ein ny versjon av dette.

Lenin avslørte Kautsky sin »motvilje» mot anneksonar og vald på ein svært lærerik måte.

»La oss anta at en japaner fordømmer amerikanernes annekasjon av Filippinene. Så er spørsmålet: er det vel særlig mange som vil tro at dette skjer av avsky for annekasjoner overhodet, og ikke snarere fordi han selv ønsker å annektere disse øyene? Og må det ikke innrømmes at japanernes 'kamp' mot annekasjoner bare kan anerkjennes som oppriktig og politisk ærlig hvis den vender seg mot Japans annekasjon av Korea og krever rett for Korea til å løsrive seg fra Japan?»^{1 2}

Kautsky sitt syn på »demokratisk kolonialisme» og »samarbeid» mellom industri-nasjonar og »jordbruksområde» skreiv seg frå eit endeframt ynskje om at Tyskland skulle få bøta på skorten på koloniar på så billeg vis som råd var, ikkje noko anna. Men dette er støtte til imperialistisk ekspansjon, og dimed støtte til noko som

måtte føre til krig og terror mot folk i Asia og Afrika, og til ein omdelingskrig mellom stormaktene.

Parallellen er like klår her mellom Kautsky og dei nye tsarane i Kreml, med det unnataket då at Kautsky aldri hadde noka von om å bli keisar i Tyskland, som Bresjnev er det i Sovjet i dag!

Alt no har det synt seg gong på gong at den sosial-imperialistiske nykolonialismen er like lite demokratisk som den tyske eller den engelske kolonialismen var. Han byggjer på dei same lovene som all imperialism, og avlar både nasjonale sjølvstenderørslar og trongen til å møte dei med vald og terror. Tsjekkoslovakia 1968, Bangla Desh frå 1971, India i 1975, syner at han byggjer på militarisme og kanonbåtpolitikk og utviklar seg til eksport av fascisme. Korleis han har avla kimene til ein ny verdskrig, skal vi kome attende til i neste artikkel.

3. Kampen om hegemoniet

Definisjonane til Lenin syner kva som er den økonomiske grunnvullen for imperialismen. Politikken til dei imperialistiske statane med stormaktene i brodden følger uunngåeleg av dette. Monopoliseringa avlar finanskapitalen sitt herredømme. Finanskapitalen gjer kapital-eksport viktigare enn vareeksport. Monopola deler opp verda mellom seg. Med den imperialistiske tidebolken er oppdelinga av verda fullført mellom stormaktene. Lenin sin analyse går vidare, og dette vå vi og kjenne godt til.

Den ferdige oppdelinga fører til to ting, syner han:

- a) *some stormakter kappast om overhøgd i verda, HEGEMONIET.*
- b) *stormaktene strir for NYOPPDELING av verda.*

Her ligg rota til at krigar mellom dei rikaste landa i vår tid må bli verdskrigar.

Vi skal først sjå kva som ligg i omgrepa stormakter og supermakter. Etterpå skal vi sjå på korleis rivaliseringa mellom stormaktene vart ført etter den 1. verds-krigen. Det er best å kjenne saga om dette for å sjå kva det er som skjer i verda no.

Ei handfull stormakter vert til ei eller to supermakter

Det finst fleire imperialistmakter i verda enn dei som er stormakter, og i stand til å slåst om overhøgda. Det er til dømes ikkje nokon tvil om at Noreg eller Sverige er imperialiststatar. (Det er typisk for revisjonistane at dei underslår dette, at dei måler sitt eige borgarskap i vakre fargar. Sjå til dømes artikkelen om

November 1936:
Japans Berlin-ambas-
sador underteiknar
»Anti-Komintern-
pakta» med Hinden-
burg ved si side
(t.h.). Dette sveisa
Japan og Tyskland
saman i striden mot
Storbritannia og
Frankrike om verds-
hegemoniet. Det var
det eigentlege målet i
første omgang.

SV-programmet i Røde Fane 5/74 s. 21.) Men ingen av desse statane er i stand til å øve noko hegemoni. Dei norske imperialistane må t.d. drive si plyndring i ly av hegemoniet til andre imperialistmakter.

Fram til 2. verdskrigen dreiv den norske imperialismen forretningane sine under den militære paraplyen til Storbritannia. Det var typisk *engelskretta*. (Den vesle motstanden dei ytte mot dei tyske fascistane var eit uttrykk for det.)

I dag er det USA som har teke over den rolla Storbritannia hadde som ly for norsk imperialisme. Men liksom norske monopolborgarar kapitulerte for den tyske okkupasjonen då dei såg dei kunne tene gode pengar under *den* paraplyen og, er det ingen ting i vegen for at dei kan velje å drive utplyndring under den sovjetiske sosialimperialismen om hegemonisituasjonen skulle endre seg.

Stormaktene er *førarar* for si imperialistblokk. Samstundes legg dei dei mindre imperialistlanda under sitt åk, og *plyndrar dei ut*.

Kampen om hegemoniet mellom eit lite tal stormakter fører til at »krinsen av stater som er dei fremste til å utbytte verda finansvegen vert knappa inn til eit minstemål, medan kringen av land som vert utbytta vert vida ut.» (Stalin, »Melding til 14. partikongress i SUKP(b)», 1925.)¹³

Revisjonistane hevdar at omgrepet »supermakt» er umarxistisk, fordi det ikkje finst i verka til Lenin. Dette er tøv. Omgrepet er i samsvar med kjensgjerningane, i samsvar med Lenin sitt omgrep »stormakt», og i samsvar med den tendensen Stalin peika på. I dag er USA og Sovjet dei einaste imperialistmaktene som har styrke nok til verkeleg å kappast på liv og død om overhøgda i verda. Alle andre har minka inn til tredjerangs makter som sjølve er offer for rivaliseringa deira og berre er imperialistar under paraplyen til den eine eller den andre av dei to.

Berre Sovjet og USA er hegemoniske makter

Eit kjenneteikn ved *stormaktene* før og etter 1. verdskrigen var at den økonomiske og finansielle kontrollen dei hadde over land i Afrika, Asia og Amerika var sikra med *militær makt* i desse landa, og med beinveges eller omveges politisk makt over staten i desse landa (statsmakta i t.d. India var tvert igjennom *britisk*, tilsvarande *fransk* i Algerie osv.). Eit nøkkelledd i makta til dei største (Storbritannia, Tyskland) var *kanonbåtpolitikken* mot underkua land. Grunnleggjande for denne utpressinga var den verdsomfemnande *marinen* desse landa hadde.

I dag er denne typen makt *monopolisert* av to imperialiststatar – Sovjet og USA. *Ingen andre statar* har verdsomfemnande militærstell, styrkar i land og område halve jordkloden frå sitt eige område, ein militærflåte som siglar på alle hav, kontroll over luftterritoriet over heile jorda heilt opp i atmosfæren, makt til å innsetje og avsetje regjeringar i andre land etter eige godtykke, osv.

Berre USA og Sovjet kan difor kallast *hegemoniske makter* i dag. Det einaste vitskaplege uttrykket for den særrollen dei har er *supermakter*. Dei er til saman det fastaste vernet for det internasjonale systemet med kapitalistisk utbytting. *Dei* held oppe alle dei mest reaksjonære og fascistiske regima i verda. Tevlinga mellom *dei* vil måtte utløyse ein ny verdskrig.

Dette vil ikkje seie at desse to supermaktene er dei *einaste* fiendane folka i verda har. Sjølv om statar som Vest-Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Japan er reduserte til tredjerangs makter å seie, er dei framleis imperialistiske statar. Den politikken dei følgjer er ein politikk for økonomisk ekspansjon og nykolonialisme andsynes andre land. Dei og freistar å lage sine maktsfærer under paraplyen til den eine supermakta og i kraft av den relative styrken dei enno har som kapitalistmakter. Dei herskande klassane i slik land vil

alltid måtte kome ut til støtte for verdsreaksjonen, på sida til den eine eller den andre supermakta.

Samstundes er veikskapen deira eit objektivt fenomen. Dei er veike både andsynes dei to supermaktene og under hælen på dei. Og dei er veike i høve til den bølga av kamp for økonomisk, politisk og sosial fridom og sjølvstende som pregar den tredje verda. Dette er gunstige faktorar for striden mot supermaktene og krigsfåren. Folka må vite å gjere seg nytte av desse, utan å ha illusjonar om kor langt dette rekk.

Kamper om hegemoniet

Den lange bolken vi har herma frå Lenin-føredraget om »Krig og revolusjon» fra 1917, skildrar korleis kampen om hegemoniet dreiv to grupper imperialistmakter i krig med kvarandre frå 1914 til 1918. Han fortel og korleis Storbritannia hadde vunne hegemoniet fram til tida før krigen, gjennom kamp først med Holland, seinare med Frankrike om koloniane. Dette la grunnlaget for det monopol England vann på verdsmarknaden alt frå midten av 1800-talet.

Det er mykje å lære av å følgje kampen mellom stormaktene om overhøgda i verda frå tida etter at Lenin skreiv »Imperialismen». Til vanleg vert det framstilt som om Hitler var den einaste djevelen, medan England, Frankrike, USA var kvite lam. Dette lærer borgarskapet oss for å forsone oss med imperialismen. Vi skal freiste å gje eit samandrag av den verkelege striden mellom ulvane om bytet.¹⁴ Dette er samstundes saga om korleis USA vann fram til den stillinga det fekk etter 1945 – som ei hegemonisk *supermakt*, langt mektigare enn dei stormaktene Lenin taler om.

Etter 1918: Ulvane rivast

Etter den 1. verdskrigen var det mykje snakk om *fred*, om at årestadene for krigen skulle ryddjast bort. Lenin stempla dette som liberal tullprat, og skreiv m.a.:

»Borgarlege pasifistar og deira 'sosialistiske' etterplaprarar, eller tilhengjarar, har alltid førestilt seg, og førestiller seg no, at fred er noko heilt avskilt frå krig. For pasifistane av begge desse nyansane har aldri forstått at 'krig er eit framhald av politikken under freden og freden er framhaldet av politikken under krigen'. Korkje borgarskapet eller sosialsjåvinistane ynskte, og dei ynskjer heller ikkje, å sjå at den imperialistiske krigen frå 1914–17 er framhaldet av den imperialistiske politikken frå 1898–14, om ikkje frå ein tidlegare tidebolc. Korkje dei borgarlege pasifistane eller dei sosialistiske pasifistane ser at dersom dei borgarlege regjeringane ikkje vert styrta av revolusjon kan freden no berre verte ein imperialistisk fred, eit framhald av den imperialistiske krigen.» (Lenin: »Borgarleg pasifisme og sosialistisk pasifisme».)¹⁵

Etter avslutninga av den første verdskrigen gjekk sigermaktaene Storbritannia, Frankrike og USA saman om å dele byttet etter dei som tapte, og delte opp verda att etter sitt godtykke. Ga dette grunnlaget for ei fredeleg utvikling mellom imperialistmaktaene? Nei, det synte seg å vere eit kompromiss som galdt for augneblinken, ei plattform å reise kampen om førarstillinga frå, for kvar einskild av dei.

Frankrike freista å vinne attende førarstillinga si på kontinentet ved å ta Tyskland, tilmed ved å freiste å sønderlemme det. (Franske og belgiske troppar okkuperte Ruhr-området i 1923!)

Storbritannia ville ikkje at Tyskland skulle bli for mykje veikt og slett ikkje at Frankrike skulle bli for sterkt. Dei ville helst halde på maktbalansen i Europa, spele på motseiingane mellom Frankrike og Tyskland, og få varig dominans over Europa på det viset.

Dei gjeldsbørene dei sigrande maktene la på Tyskland for å dekke krigsbøtene, tyngde økonomien så hardt at revansjo-

nismen tvang seg fram i det tyske borgarskapet.

USA freista å få overtaket i striden for verdenshegemoniet ved å lite på den økonomiske styrken sin. Omkring 1925 hadde USA vunne rollen som senteret for finansmakta i den kapitalistiske verda, på kostnad av Storbritannia, Frankrike og Japan. Dette førte til skarpe motsetnader mellom desse landa og USA. Det sto til dømes hard strid mellom USA og Storbritannia om olja i Midt-Austen på denne tida – mellom USA-monopolet Standard Oil (Esso) og det britiske Shell, i alle verdsdelar.

Ekspansjonen til *Japan* i Kina og Stillehavet under og etter 1. verdskrigen førde til skarpe motseiingar med Storbritannia og USA.

Kappestriden fører til ny krig

Slik vart dei ulike stormaktaene filtra inn i ein bitter strid med kvarandre. Kvar og ein freista å svelgje konkurrentane sine. Når dei ikkje lykkast med det, prøvde dei å svekke dei og binde dei med alle slag knep.

Eit av desse knepa var den støtten USA ga til oppbygginga av Tyskland etter den 1. verdskrigen. USA la vinn på at det tyske borgarskapet skulle vinne att styrken sin både økonomisk og militært. Dei ville ha eit Tyskland som var sterkt nok til å vege opp makta til Storbritannia og Frankrike.

Det tok berre noko over 10 år etter nederlaget i krigen før Tyskland greidde å produsere meir jarn og stål enn Storbritannia og Frankrike til saman.

Samstundes voks både den industrielle og den militære styrken til Japan svært snøgt. Varer frå den japanske lettindustrien pressa ut britiske og amerikanske varer over heile Asia.

Då fascismen hadde vunne makta både i Tyskland, Italia og Japan, sette desse landa i gang med å ruste seg snøgt opp og bu seg på krig, for å freiste å gjere ende på

Hitler og Chamberlain i Godesburg, ei veke før Munchen-avtalen vart inngått i september 1939 mellom dei to. Storbritannia godtok då at Hitler hadde rett til å rive Tsjekkoslovakia sund, med det mål «å berge freden i Europa». Ånden fra Munchen var det siste sterke varslot om nyoppdelingskrig, og avslørte dei imperialistiske motiva til baa partar i krigen.

hegemoniet til dei maktene som hadde vunne i den første verdskrigen.

Alt i 1938, 20 år etter fredsslutninga, var land med 600 millionar menneske dregne med i krigar desse maktene hadde sett i sving.

I over to år lot dei andre imperialistiske stormaktene dei fascistiske åtaksmennene rase fram som dei ville mot Etiopia, Spania, Kina, Austerrike og Sudet-områda i Tsjekkoslovakia. England og Frankrike freista å lite på den taktikken Mao har kalla «å sitje på toppen av fjellet for å sjå på tigrane slåst», og vona at dei kunne tre inn og dele bytet når tigrane hadde rive ein annan sund.

Først når Tyskland og Japan synte at dei hadde tenkt å gå lenger, inn på dei beste jaktmarkene til dei andre stormaktene, lyste dei krig mot Tyskland.

Dimed hadde imperialismen kasta verda ut i ein ny verdskrig, berre vel 20 år etter avslutninga av den førre.

USA vert konge i jungelen

I mars 1939 greidde Mao Tsetung ut om korleis den tredje gruppa av imperialistland ville kome til å fare fram i den verdskrigen som sto for døra. Denne tredje gruppa var USA med somme andre land i Amerika som allierte.

»I si eiga interesse vil ikkje denne blokka gå med i krigen nett no. Under dekke av nøytralitet vil USA-imperialismen førebels avstå frå å slutte seg til nokon av dei krigførande partane, slik at han kan kome fram på scenen seinare og ta opp kampen for førarskapen i den kapitalistiske verda.» (Mao: »Intervju med ein korrespondent for Nye Kina Dagblad».)¹⁶

USA kom først med i krigen etter at Japan hadde teke til å truge område under amerikansk dominans i Stillehavet. Då var Storbritannia og Frankrike alt sterkt veikte av krigen, og det var lett for USA å ta leiinga mellom dei allierte.

Då Tyskland og Japan kapitulerte våren 1945, var det USA som sto at som umotlagd sigerherre mellom imperialistane. (Resultatet av krigen hadde rett nok ei anna side og, men det kjem vi attende til i ein seinare bolk.) USA hadde ikkje fått nokon del av landområdet sitt øydelagt av krigen. Tyskland, Italia og Japan vart herja så mykje som råd er i den siste fasen. Storbritannia og Frankrike var sterkt veikte, både av øydeleggjingar, utlegg til krigen og gjeld til USA for våpen og utstyr. Dei hadde ikkje lenger styrke til å halde hundretals millionar menneske under sitt velde i koloniane, og attåt hadde krigen sett millionar av folk i Asia og Afrika under våpen og herda dei til ny strid mot kolonialistane.

Den andre verdskrigen hadde dimed

gjort USA-imperialismen til føraren for heile den imperialistiske leiren. Industriproduksjonen, eksporten og gullreservane til USA utgjorde halvparten, tredelen og tre firedelar av verdstotalen. USA sette i gang med å gjere folka i Asia, Afrika og Latin-Amerika til sine slavar. For å nå dette målet nytta dei ein dobbel taktikk: dollar til herskarklassane, vald mot alle som ikkje bøygde kne med det same.

Samstundes som USA tok frå dei gamle stormaktene kontrollen over koloniane, trengte det og inn i økonomien til desse maktene sjølve under skalkeskjul av »Marshall-hjelpa» for å gjere dei til eit reint vedheng til amerikanske monopol.

Eit nytt rovdyr hadde vunne førarskapen i flokken og teke sin »rimelege» lut, d.v.s. heile bytet!

4. Den ujamne utviklinga av kapitalismen

Då USA sto på høgda av makta si, var det svært mange som trudde at denne maktstillinga ville vare i æveleg tid. Dei tenkte at no ville imperialistane sjå attende på si eiga søge og tøyلة tevlinga mellom seg. Dei trudde imperialistane ville gå saman i eit fast forbund for å unngå øydeleggjande krigar mellom kvarandre, samle kreftene om å utbytte verda på deling, kan hende og for å knuse Sovjet og dei andre sosialistiske landa i eitt slag. Dette er det same synet som »dei sosialistiske pasifistane» hadde på stoda etter freden i 1918.

Stalin peika då på at tilhøvet mellom USA og dei andre mindre og mellomstore imperialistlandda var bygt på at USA tynte profitt ut av dei andre. Han synte at det

berre hadde teke 15–20 år for det slegne Tyskland å reise seg til ei stormakt på ny etter 1. verdskrigen. No som då ville det syne seg »at de kapitalistiske lands kamp om markedene og deres ønske om å kvele sine konkurrenter i praksis var sterkere enn motsetningene mellom kapitalismens leir og sosialismens leir,¹⁷ og at krigar mellom dei kapitalistiske landa difor framleis ville måtte kome.

Korleis kan dette ha seg? Ein ting er at soga kan vise til ein hundreårlang strid mellom vekslande grupper kapitalistiske land om overhøgda i verda. *Men når ei makt utviklar seg til verdsherskar åleine, kvifor kan ikkje denne tevlinga då ta slutt?*

Svaret på dette ligg i lova om den

ujamne utviklinga av kapitalismen, som særleg Lenin har greidd ut om, i »Imperialismen» – og i andre verk.

»Det har aldri vore og vil aldri kunne finnast noko slikt som jamn, harmonisk eller proporsjonal utvikling i den kapitalistiske verda,» skriv Lenin i ein artikkel.¹⁸

Det er det eine, det allmenne, som ein kan spore heilt attende til kapitalismen vart fødd for 500 år sidan. Det andre er det som særmerker den imperialistiske tidebolken:

»I det store og det hele vokser kapitalismen betydelig raskere enn tidligere. Denne vekst er imidlertid ikke bare i alminnelighet mer og mer ujevn, men ujevnheten viser seg også særlig ved indre forråtnelse i de rikeste kapitalistiske land (som England.)» (»Imperialismen», kapittel x.)¹⁹

Opprotninga, stagnasjonen i dei rikaste kapitalistiske landa skriv seg frå sjølve dei grunnleggjanda lovene for den kapitalistiske produksjonen i imperialismen sin tidebolk.

Opprotning av dei rikaste maktene

Stalin har definert grunnlova for økonomien under imperialismen slik:

»Hovedtrekkene og hovedkravene i den nåværende kapitalismens økonomiske grunnlag skulle kunne formuleres omtrent på denne måten: Sikring av kapitalistisk maksimalprofitt gjennom utsgugning, ruinering og utarming av befolkningsflertallet i vedkommende land, gjennom trelbinding og systematisk utplyndring av folkene i andre land, særlig i de tilbakestående landa, og endelig gjennom krig og militarisering av økonomien, som utnyttes for å sikre høyest mulige profitter.» (»Sosialismens økonomiske problemer», 1952.)²⁰

Dette må føre til attergang og opprotning av fleire grunnar.

– For det første er det ikkje slik at monopolkapitalismen eliminerer konkur-

ranse. Tvert om fører han monopolet og konkurransen saman. Konkurransen mellom monopola i kvart land og mellom monopola i dei ulike imperialistlanda vert skarpare enn nokon gong. Anarkiet i produksjonen som følgjer av kapitalismen vert dimed sett på spissen og vert endå meir ålvorleg enn før.

Elende for arbeidarklassen og folket

– For det andre er det finanskapitalen som utgjer kjerna i kampen for å oppnå maksimal profitt. Dette fører til relativ veiking av produksjonen i dei rikaste landa. Det er ikkje frå vareproduksjonen og vareeksporten, men frå kapitaleksporten, finansoligarkiet hentar rikdomen sin. Dette fører til aukande relativ arbeidsløyse i desse landa. (USA i dag er eit tydeleg døme på dette. Ein stor hær av arbeidslause frå det farga folket i landet har merka dei lenge.)

– For det tredje fører monopolprisane til veikt kjøpekraft i arbeidarklassen, og dimed relativ innskrenking av marknaden for forbruksvarer – overproduksjonskriser og produksjonsinnskrenking. (Knappt 70% av produksjonskapasiteten er utnytta til vanleg i USA no. Prosenten vert endå lågare når dei periodiske krisene slår gjennom.)

– For det fjerde hindrar monopola utviklinga av produktivkreftene, mest i dei rikaste landa. Monopola tek berre i bruk ny vitenskap og teknologi når dette kan sikre maksimalprofitten, og held nye produksjonsmåtar hemmelege for kvarandre så lenge som råd er, slik at dei ikkje kjem samfunnsproduksjonen til godes. (Dette kjenner de mange døme på sjølv frå den liberale kritikken av imperialismen, f.eks. i bilproduksjonen. Dette utelukkar ikkje at teknologien kan utvikle seg snøgt på visse felt av produksjonen, som eit middel til å styrke visse monopolgrupper mot andre.)

– For det femte er militariseringa av økonomien eit vilkår for at dei rikaste

Degeneringa i dei rikaste imperialistiske landa slår ut på alle område av politikken, økonomien og samfunnslivet, heilt til topps. Her freistar dei å redde gangsteren Nixon opp av myra, utan hell. (Teikning frå Klassekampen.)

kapitalistlanda skal kunne ha styrke nok til å verje hegemoniet sitt over heile verda økonomisk, politisk og militært. Dette gjev høge profittar til visse monopol, på kostnad av andre. Samstundes er dette ein produksjon som går ut over akkumuleringa av kapital: ein kan ikkje lage nye verdjar med kanonar, slik ein kan det med maskinar til industri og jordbruk! Det kan og berre betalast ved hard skattlegging av folket, og senker difor kjøpekrafta til arbeidarklassen og folket endå meir. (Utviklinga av **statsmonopolkapitalismen** til forsvar for dei nasjonale monopola mot monopola i andre land ber i same leia. Utstrekt statsstønad til monopola på alle felt krev svære skattar som vert lagde på arbeidarklassen og folket.)

Internasjonal utbytting: eit tveeggja sverd

— For det sjette er ei av dei viktigaste rikdomskjeldene – **utbyttinga av folka i andre land**, i sær i den 3. verda – eit

tveeggja sverd for dei rikaste landa. I dei tilattersliggjande landa fører kapitaltilstrauminga til følgjande: Det vert bygt opp ein kapitalistisk produksjon i desse landa som avlar eit heimleg borgarskap og ein heimleg arbeidarklasse. Desse klassane fører til at den sosiale basisen for nasjonale sjølvstenderørslar og strid for økonomisk fridom vert styrkt.

Dette grunnlaget krev stadig hardare tiltak frå imperialismen for å halde oppe kolonialismen eller nykolonialismen. Kravet om hardare grep om politikk og økonomi, nedslaktinga av alle som reiser seg for nasjonal og sosial fridom, alt dette fører til at motstanden mot underkinga aukar, ikkje minskar. Kostnaden ved å halde millionar av folk nede vert stadig større, både politisk og økonomisk, både heime og ute. Samstundes avskjer denne striden slike rike imperialistland steg for steg frå rikdomane i desse områda.

Som vi har nemnt, nøyer ikkje stormakter eller supermakter seg med å plyndre

land i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Dei utbytтар og andre mindre imperialist-makter. Dette er og eit tveegga sverd. USA og England bygde opp Tyskland mot Frankrike etter 1. verdskrigen ved hjelp av kapitaltilførsler. Endskapan på det var at Tyskland voks seg sterkt nok til å ta opp kampen om hegemoniet. England kom ut av krigen med denne hege-monisøkjaren fullstendig ruinert, ute av biletet i striden om overhøgda i verda.

Fascisme

Det kunne nemnast fleire punkt om kvifor dei rikaste maktene må gå attende. Det viktigaste tillegget måtte vere at stagnasjonen på fleire felt fører til **arbeidaroppstandar** og **politiske kriser** i desse landa, som også veikjer dei steg for steg. Slike politiske kriser følgjer både av den auka utbygtinga av folket og av dei skjerpa motseiingane i borgarskapet sjølv, heilt opp i monopolborgarskapet.

→ Den einaste rådeboten imperialismen har mot dette er fascisme. For ei viss tid kan dette sjå ut til å vere eit sterkt styre. Men det er bygt på rå terror og underkuing, ikkje berre av arbeidarklassen, men og av store delar av borgarskapet sjølv. Det fører difor til *sterkare kløyving* av klassane, auka isolering av dei fremste kreftene i finansoligarkiet. Det fram-skundar attergangen og fører imperialismen nærmare nederlaget.

Vekst og styrking av andre imperialistmakter

Attergangen for dei største og rikaste maktene gjev av seg sjølv rom for andre til å gå fram, både relativt og absolutt. I byrjinga av denne artikkelen ga vi att ei skildring Lenin har om korleis Tyskland utnytta den tiltakande stagnasjonen i England og Frankrike til å kare seg framover for 1. verdskrigen. Som de kan hende hugsar, la han vekt på at Tyskland fekk i stand ei svært snøgg utvikling ved å nytte dei *lengstkomne* metodane for produksjon og organisering som kapitalis-

men baud fram på den tida: rask oppbygging av finansoligarkiet, snøgg monopolisering, tidleg bruk av statsmonopolkapitalismen, utnytting av heilt moderne teknologi osv. Ein kan leggje til: stor vekt på å bygge opp militærstellet, i sær utvikling av ein svær krigsflåte med strategiske skip.

Dei same draga finn ein att i den veksten Tyskland fekk til med storfascisten Hitler ved roret for 2. verdskrigen. Det same går og att i det fascistiske Italia og det fascistiske Japan på same tid. *Og det same finn vi i utviklinga av det sosialimperialistiske Sovjet heilt frå den borgarlege kontrarevolusjonen i 1956.* (Dette skal vi kome attende til i neste artikkel.)

Lenin kom med denne merknaden til den snøgge veksten i den tyske økonomien i tida før 1. verdskrigen:

»Men nettopp fordi denne finanskapital (den tyske, O.F.) har vokst så uvanlig fort, har den på sin side ikkje noe imot å gå over til en 'roligere' besittelse av kolonier som — ikkje alltid med fredelige midler — må tas fra de mer kolonirike land.» (»Imperialismen«, kap. X.)²¹

Veksten i eitt land eller ei gruppe land tvingar dei til å sjå seg om etter »Lebensraum« (Hitler). Sidan verda alt er oppdelt av dei gamle stormaktene, krev dette ein strid frå dei oppstigande maktene for å få teke koloniane og maktsfærene frå dei gamle. Lenin seier det slik:

»Og en må spørre: hvilket annet middel enn krig kan det på kapitalismens grunn finnes til å fjerne misforholdet mellom utviklingen av produktivkreftene og akkumulasjonen av kapital på den ene siden og fordelingen av kolonier og 'innflytelses-sfærer' for finanskapitalen (i Tyskland, O.F.) på den andre siden.» (»Imperialismen«, kap. VII.)²²

Mellomliggjande soner

Den ujamne utviklinga av kapitalismen fører altså til at den viktigaste motseiinga i imperialismen kjem til å gå mellom dei gamle rike maktene som kjem på ned-

gang, og dei eller den nye makta som kjem på oppgang. Det er motseiinga i dei oppstigande maktene som er den sterkaste faktoren til å drive fram ein krig. Får dei ikkje stetta trongen sin til ekspansjon, vil dei «eksplodere» i eit økonomisk og politisk kaos. Det som står i vegen for ekspansjonen deira er det verdsomfemnande *militærapparatet* til motstandarane. *Det* må dei knuse, difor kan dei ikkje anna enn å bu seg på *krig, verdskrig*.

Like fullt vil dei for ei tid freiste å nå måla sine med «fredelige» middel, fredelige i alle fall i høve til imperialistivalane. Lenin peika alt i «Imperialismen» på at det finst område som kan halde på ein viss grad av politisk og økonomisk sjølvstende under imperialismen, i sær fordi dei kjem i dødvanne frå rivaliseringa mellom stormaktene.

Lenin sine døme frå den tida er Kina og Persia og andre halvt avhengige land. Før 2. verdskrigen: Egypt, Kina, Tsjekkoslovakia, Etiopia. Frå tida etter den andre verdskrigen har særleg India hatt dette særtrekket, no ser det ut til å gjelde land som Jugoslavia, Portugal, visse land i Afrika, Egypt.

«Kampen om disse halvt avhengige land måtte selvsagt bli særlig tilspisset i finanskapitalens tidsalder, da resten av verden er oppdelt,» seier Lenin («Imperialismen,» kap. VI.)²³ Dei er mellom dei første til å bli utsett for trongen ei oppstigande makt har til nytt livsrom. Når ei ny stormakt går på slike område, plar det vere krinsar i dei andre landa som vil vedkjenne dei «retten» til å ta for seg. Dei vil ha det til at dette kan stette hungeren etter landområde og maktsfærer for nykomlingen. Med ettergivnad her, meiner dei ein kan kome unna verdskrigar.

Dette er tøv, det har soga om to verdskrigar alt synt. Tvert om er det eit varsel om at verdskrig uunngåeleg nærmar seg, når slike land fell som byte for ei ny makt eller maktgruppe. Når dette heldt på å utvikle seg på slutten av 30-åra, kommenterte Mao Tsetung det slik:

»Kvifor er han (denne krigen, O.F.) avbroten? Etter å ha gått på Etiopia gjekk Italia på Spania, og Tyskland fulgte med. Så gjekk Japan til åtak på Kina. Kva vil kome etterpå? Utan tvil vil Hitler slåst mot stormaktene. 'Fascisme tyder krig' — det er heilt rett. Det vil ikkje bli noko avbrot i utviklinga av den noverande krigen til ein verdskrig. Menneskja vil ikkje kunne kome utanom ein krigskatastrofe.» («Om den langvarige krigen», 1938.)²⁴

Vi skal studere korleis dette står i våre dagar i neste arikkel.

»Ultra-imperialismen» — ein reaksjonær teori

Trass i fakta greier revisjonistar å «tenkje seg» ei verd med evig fred.

Under den 1. verdskrigen sat Kautsky og drøymde opp teoriar om imperialismen som han vona kunne vere brukande for interessene til å forsone folk med kapitalismen i hans tid. Det var ikkje umogleg å tenkje seg at ein kunne nå fram til «*ultra-imperialismens fase*», «*en fase hvor kriger under kapitalismen er opphevet, og hvor 'den internasjonalt sammensluttede finanskapital utbytter verden i fellesskap'.*»²⁵

Han hektar seg her på eit spørsmål som mange sikkert stiller seg i vår tid og: Kan rivaliseringa mellom stormaktene (supermaktene) halde fram, når alle må sjå at ho set enorme verdiar på spel? *Kan ein verkeleg tru at dei to kjempene Sovjet og USA vil våge krig med kvarandre, når dei er sterke nok til å øydeleggje kvarandre fleiere gonger?!*

Kautsky hevda at imperialist-statane måtte kome fram til ei avtale om å utbytte verda i fellesskap, fordi ein strid for å vinne hegemoniet ville verke «øydeleggjande» på økonomien til den staten som tok opp ein slik strid! «*Alle forsøk frå ein industriell kapitalistisk stat på å vinne eit koloni-imperium for seg sjølv*

som rekk til for å gjere han uavhengig av andre land når det gjeld råmateriale, må få alle andre statar til å samle seg mot han. Det vil vikle han inn i endelause og utmattande krigar, utan å føre han nærmare målet. Ein slik politikk ville vere den vissaste vegen til ruin for heile det økonomiske livet til ein slik stat,»²⁶ skreiv han i 1915.

Resonnementet kan sjå »fornuftig» ut. Det kan stemme det, at striden om verdsoverhøgda fører til ruin for den eine imperialismakta etter den andre, og til slutt for imperialismen som verdssystem. Men det same gjeld like mykje for sjølve det grunnleggjande i kapitalismen, utbyttinga av arbeidarklassen. Om ikkje kapitalismen »held opp med» å utbytte arbeidarklassen, vil han utan tvil bli slått overende! Det er halde mange prestetalar frå preikestolen om dette. Men å tru på prestesnakk om at kapitalismen kan slutte å vere kapitalisme, det er å falle på kne for den blindaste og svartaste idealisme.

Lenin synte at den kautskyske teorien om »ultra-imperialisme» var prestesnakk av same kaliber, eit narrestykke for å få arbeidsfolk til å tru at varig fred kunne kome under kapitalismen.

I brosjyra »Den andre internasjonale bryt saman» (juni 1915) skreiv han m.a. slik om dette:

»Alle freistnader på å skræme kapitalistane med utsikten til ruin er det same som å rå frå å spekulere på børsen fordi mange formuer er gått tapt på dette viset. Kapitalen vinn på at ein rivaliserande kapitalist eller at ein rivaliserande stat vert ruinert. For på denne måten vert kapitalen meir konsentrert. Jo kvassare og meir »nærsoeken» den økonomiske kappstriden vert, det vil seie striden for å drive konkurrenten ut i ruin, jo meir strir kapitalistane for å leggje på militært press for å drive konkurrenten nettopp i den leia. (...) Det er dette den økonomiske teorien legg i dagen om tidebolken med finanskapital og imperialisme. Det er dette kjensgjerningane legg i dagen.»²⁷

Bresjnev med større føter i fotefara etter Kautsky

Det vi har lagt fram her om kampen for hegemoniet og om den ujamne utviklinga i kapitalismen skulle ha synt klårt nok kor lite »teorien» til Kautsky stemmer med dei røynelege vilkåra.

Like fullt er det dei som køyrer fram same teoriane i dag. Målet deira er det same som for Kautsky: å få arbeidarar og folk i dei underlagde landa til å tole tilhøva under imperialismen, vende dei frå kampvegen. I dag har teorien form av utstoggelege preiker om at USA-imperialismen og det sosialimperialistiske Sovjet kan leve i fredeleg sameksistens med kvarandre til evig tid. Freden i heile verda avheng av samarbeidet mellom desse to supermaktene, heiter det i denne propagandaen.

Kjelda for desse teoriane i dag er herskarklassen i den eine supermakta, Sovjet. Dei som spreier dette prestesnakk er agentura deira i alle land, revisjonistpartia. Dei får meir og meir følgje av sosialdemokratiet og. Og for tida køyrer også dei herskande fraksjonane i fleire imperialistland – USA, Vest-Tyskland t.d. på den same lekasa.

»Elimineringen av flere militære brennpunkter (jfr. Kautsky-sitat i del 2! O.F.), de første skritt for å begrense opprustningen, serien av viktige internasjonale rettslige handlinger og de stadige politiske konsultasjoner mellom land med forskjellig samfunnsstruktur – alt dette er tydelige tegn på dyptgripende endringer i det internasjonale liv. (...)

Det er vår dype overbevisning at hovedtendensen i utviklingen av de internasjonale forhold i vår tid er det omslag som skjer fra kald krig til avspenning, fra militær konfrontasjon til økt sikkerhet og fredelig samarbeid.»²⁸

Dette er versjonen til sjefstaren i Kreml, Leonid Bresjnev, frå talen han heldt på »Fredskreftenes kongress» i Moskva 26. oktober 1973. (Leiinga i SV sat under kateteret hans den gongen!)

Emil Hacha fortel folket at han har godteke delinga av Tsjekkoslovakia og vil vere quisling-president i eit tysk protektorat for Hitler. Tysk eksport av fascisme, formål: å rykke fram i nye interessesfærer. USA-imperialismen har utvikla dette til ein kunst i etterkrigstida. Sovjet følger no opp, i Aust-Europa frå 1956, no i Bangla Desh og India.

»Hvordan er et slikt omslag blitt mulig,» spurde han her. Og han svara: »For oss er det ingen tvil om at det viktigste her er den generelle endring av styrkeforholdet i verden.»²⁹

Det kan vere at den diplomatiske hovudlina til Khrusjtsjov i si tid var samarbeid og fredeleg samver med USA-imperialismen. Det kan vere at denne lina og har vore fulgt av Bresjnev fram mot 70-åra.

Fredssnakk førebur krig

Dette er ikkje noko anna enn den typen diplomati som førde fram til Munchen 1939 – eit pustehol i rivaliseringa før tilhøva ligg til rettes for krig!

Lenin skriv om slike forbund:

»'Inter-imperialistiske' eller 'ultra-imperialistiske' forbund . . . må derfor i den kapitalistiske virkelighet og ikke i den banale spissborgerfantasiaen til engelske prester eller den tyske 'marxist' Kautsky nødvendigvis bare være 'pusterom' mel-

lom kriger. Fredelige forbund forbereder kriger og vokser i sin tur fram av kriger, idet begge betinger hverandre og skaper en veksling mellom formene for fredelig og ufredelig kamp på en og samme jordbunn: verdensøkonomiens og verdenspolitikkens imperialistiske sammenheng og vekselforhold.»³⁰

Dette gjeld for tilhøvet mellom USA og Sovjet i vår tid og. Verst er det når Bresjnev og hans kapellanar vil få folk til å tru at »den generelle endring av styrkeforholdet i verden» kan fremje avspenning og borge for ei fredeleg utvikling av tilhøva i verda. Dei lovene som finst for tilhøvet mellom imperialistmakter seier det *motsette*. Røyndomen i dag seier det same: Ingen av dei tingingane som er førde om nedrusting har ført til eit einaste konkret resultat. Dei har tvert om heile tida vore tingingar om *opprusting!* (Dette kjem vi nøyare inn på i neste artikkel.)

»Pax sovjetica«

Teorien om fredeleg supermaktsam- arbeid som eit varig fenomen er ein teori for imperialismen, i sær for den eine supermakta, Sovjet. Ho er laga for å bli teken på alvor ikkje av supermaktene sjølve, men av arbeidarklassen og folka i verda, får å skrømme dei frå å løfte neven eller geværet mot imperialismen. Ho er laga for å kaste skulda for dei spente tilhøva i verda på folk som har gripe til våpen for fridomen sin, og på kommunistparti (særleg KKP) som ynskjer å åtvare folk om kva som skjer og få dei til å bu seg.

Teoriane til Kautsky var retta same vegen, i sær mot Lenins bolsjevikparti og mot arbeidarar i Tyskland som ville revolusjon. Men – for å seie det på ny – han var ein ussel lakei for imperialismen. Bresjnev er leiar for ei oppstigande imperialistisk supermakt. *Det er om råd endå viktigare for oss å avsløre bedraget til Bresjnev, verkeleg å få folk til å forstå kva slag fascistisk aggresjonspolitikkk det er han dekkjer med frasane sine.*

USA preika og vidt og breitt om kor fredsvenleg det var då det bygde opp det aggressive militærnetet sitt mot Sovjet og

mot dei frigjorde landa i Asia, Afrika og Latin-Amerika etter den 2. verdskrigen. Men samstundes bles USA-imperialistane og i luren om at alle land skulle vere truga av krig frå det sosialistiske Sovjet-unionen under leiing av Stalin, trass i alle fakta som tala mot at det fanst eit slikt trugsmål. Fåren for verdskrig kom frå USA sjølv.

Den same dobbeltaktikken brukar Bresjnev og i dag, forsåvidt i kor med USA-imperialistane. På »fredskonferansen« sin klaga han over at NATO-opprustninga pågjekk enno. Difor måtte dei alle skjønne at Sovjet og måtte ruste opp, »mot sitt ynskje«.

Når imperialistar talar om fred eller om krig, meiner dei krig i alle fall. Men krigssnakket har og eit anna formål: Å få skræmd alle land til å leggje seg under paraplyen til den eine eller den andre imperialistmakta, i staden for å stake ut ein politikk sjølve og ta lagnaden sin i eigne hender.

Den »freden« Bresjnev talar om er ein »Pax sovjetica« – ein sovjetisk fred, som tyder innblanding og underkuing over alt i verda frå deira militærmakt og deira kapital. Det er ein ny variant av den amerikanske freden frå 1950 og 60-åra.

5. Krig og revolusjon

Krig i vår tid heng uløyeleg saman med imperialismen. Verdskrigar følgjer av at eit fåtal stormakter, eit par supermakter, har delt verda mellom seg, og rivest om å få til ei nyoppdeling.

Kva vil dette seie for arbeidarklassen og folket, som vert kasta ut i krig av imperialismen? Finst det noko å setje opp mot dei imperialistiske krigane? Eller må vi ta dei som naturkatastrofer, berge oss så

godt det går medan dei står på og vente med lengt til pusteroma kjem? *Kan folket gjere noko for å hindre imperialistiske krigar eller for å gjere ende på ein røvarkrig som er i gang?*

Det finst berre eit svar på desse spørsmåla for marxist-leninistar: *Arbeidarklassen og folket må svare på imperialistisk krig med strid for revolusjon, med revolusjonær krig.*

Dette svaret ga Lenin og alle verkelege sosialistar før den første verdskrigen, dette svaret ga Stalin og kommunistpartia i den 3. internasjonale, og det same svaret gjev den internasjonale marxist-leninistiske rørsle i dag.

Mao Tsetung har samanfatta dette for vår tid i ein artikkel som vart prenta som leiari i dei kinesiske blada Folkets Dagblad, Raude Flagg og Frigjeringshærens Dagblad 1. januar 1970:

»Når det gjelder spørsmålet om verdenskrig, fins det bare to muligheter: den ene består i at krigen vil føre til revolusjon og den andre i at revolusjonen vil forhindre krigen.»

Han skreiv vidare i den same artikkelen:

»Verdens folk foren dere og kjemp mot aggresjonskrig som settes i verk av en hvilken som helst imperialisme eller sosialimperialisme, og i sær en krig der atombomber brukes som våpen! Dersom en slik krig bryter ut, må verdens folk gjøre bruk av revolusjonær krig til å gjøre det av med aggresjonskrigen, og forberedelser til dette må treffes akkurat nå!»³¹

Er dette uttrykk for *fromme ynskje*, er det eit uttrykk for at kommunistar »alltid» talar om revolusjon? Nei, det er uttrykk for at imperialistiske krigar *ikkje løyser* problema for imperialiststatane, men tvert om gjer vanskanne større, og skapar *revolusjonære situasjonar* både gjennom krigsførebuingane og gjennom sjølve krigen. Attåt byggjer det på konkrete røynslar frå to verdskrigen og ein rad imperialistiske overfallskrigen.

Basel-manifestet og den 1. verdskrigen

Eit par år før 1. verdskrigen braut ut samla faktisk partia i Den 2. internasjonale seg om ei fråsegn som dømde den krigen som segla opp som ein imperialistisk røvarkrig, måna arbeidarklassen i alle land til ikkje å slåst for noka imperialistmakt, og baud arbeidarklassen om å utnytte den økonomiske og politiske

førkrigskrise til å gjere oppreist og skunde fram undergangen for kapitalismen.

Straks krigen braut ut, braut mest alle leiarane for sosialistpartia i Europa med ånda i dette manifestet. I staden for å følgje slagordet om »krig mot krigen», gjekk dei ut med ei parole som mana til »forsvar av fedrelandet». Merk at dette då var ei parole som eigentleg berre tydde forsvar av dei imperialistiske interessene til deira eiga stormakt.

Some av opportunistleiarane, med Kautsky som spiss, verja standpunktet sitt med at det ikkje hadde vorte noko av revolusjonen som Basel-manifestet »spådde om». Å stri for revolusjonen mot alle imperialistiske stormakter ville difor vere »illusjonspolitikk», sa dei.

Den polemikken Lenin retta mot desse skrøpelege argumenta gjev ei utmerka klårgjering av kvifor imperialistiske krigar set revolusjonen på dagsetelen, kvifor slike krigar skapar vilkår for revolusjoner. Han klårgjer og kva slag oppgåver dette byr fram for kommunistpartia.

Vi skal difor sjå på det Lenin skriv om dette i brosjyra »Den 2. internasjonale bryt saman» frå juni 1915.

Kva er ein revolusjonær situasjon?

Lenin peika på at Basel-manifestet ikkje var nokon spådom om revolusjon. Det var eit samandrag av verkelege kjensgjerningar og tildriv i tida, som varsla om at krigen måtte føre fram *ein revolusjonær situasjon* i dei kapitalistiske landa.

Ein revolusjonær situasjon har tre avgjerdande kjennemerke, sa Lenin. Dei kjem til syne:

»(1) Når det er uråd for dei herskande klassane å halde oppe herredømet sitt utan brigade. Når det er ei krise i ei eller anna form i dei 'øvre klassane', ei krise i politikken til den herskande klassen, som fører til ei kløft som misnøyen og harmen til dei underkua klassane kan bryte fram gjennom. For at ein revolusjon skal kome er det som regel ikkje nok at 'dei lågare

klassane ikkje ynskjer' å leve på den gamle måten. Det må og vere slik at 'dei øvre klassane ikkje er i stand til' å leve på den gamle måten. (2) Når dei underkua klassane er blitt utsette for mykje verre lidning og armod enn til vanleg. (3) Når den aktive rørsla i massane har auka moneleg på, som følgje av dei tinga vi har nemnt. Massane let seg rane i 'fredstid' utan å klage, men i urolege tider skubar både krisetilstanden og 'dei øvre klassane sjølve' dei til sjølvstendige historiske handlingar.»³²

Dette er dei objektive vilkåra for ein revolusjon. Dei fanst i 1905 i Russland og har funnest før. Når det likevel ikkje vart nokon revolusjon ved desse tidspunkta, er forklaringa denne:

»Det var fordi ikkje kvar revolusjonær situasjon gjev opphav til ein revolusjon. Revolusjonen kjem berre fram av ein situasjon der dei objektive omskifta vi har nemnt ovanfor vert fulgte av eit subjektivt omskifte, nemleg av at den revolusjonære klassen får evne til å gripe til revolusjonær masseaksjon som er sterk nok til å bryte sund det gamle styret (eller få det ut av lage). Det gamle styret »fell» aldri dersom det ikkje vert skuva over ende, heller ikkje i ei krisetid.»³³

Oppgåva til dei revolusjonære

Lenin syner at både opptakten til den 1. verdskrigen, og i sær krigen sjølv, hadde ført med seg ein revolusjonær situasjon av dette slaget.

Den *politiske krisa* var der i alle landa. Inga regjering kunne føle seg trygg, inga regjering kunne trygge landet sitt mot finansielt samanbrot eller tap av territorium.

Massane i alle land *leid hardt* av krigen, medan somme kapitalistar tente større pengar enn nokon gong. Dette hadde tent harmen og misnøyen i massane.

Regjeringane, hersarklassane, i alle land var tvungne til å *mane massane til aktiv innsats* og til å utstyre massane med våpen, som dei skulle rette mot arbeidarar

frå andre land. Men både aktiviteten og våpna *kunne* bli retta andre vegen, om dei subjektive vilkåra vart avla fram!

I denne situasjonen lot ikkje opportunistane i Europa berre vere å mane arbeidarane til å gjere oppreist mot regjeringane og til å lage revolusjon. Dei strevde og for å finne all slag »teoretiske» orsakingar for å gjere det motsette. Kvifor? Fordi dei var kjøpte eller i alle fall betalte av imperialismen!

I Tyskland, England og Frankrike sa dei slikt som dette: 'Andre statar gjekk først til åtak på oss, difor må vi verje fedrelandet vårt.' (Men målet for t.d. Storbritannia var det *same* imperialistiske som for Tyskland: å pine ut fleire folk i koloniane, å utbytte sine eigne arbeidarar hardare!) 'Alle har rett til å verje fedrelandet når det er krig, både i mitt land og i andre land.' (Rett for alle arbeidarar til å slakte kvarandre ned til bate for imperialismen!) 'Vi må følgje etter fredsstrevarene i borgarskapet, for å få slutt på krigsredslene.' (Stø kampen til visse borgarar for å avslutte røvarkrigen med ei viss nyoppdeling av verda!)

Lenin stempla denne taktikken som sosialsjåvinistisk og *sosialimperialistisk*. Kjensgjerningane sjølve syner at dei berre hadde eit slag formål med politikken sin: Å halde arbeidarlassen under åket, å berge kapitalismen, og å berge dei politiske og økonomiske føremonene dei falske arbeidarleiarane sjølve fekk som betaling av imperialistane i sine land.

Mot deira støtte til imperialismen sette Lenin opp »den udiskutable og grunnleggjande plikta alle sosialistar har – plikta til å avdekkje for massane at det er ein revolusjonær situasjon, til å gjere det klårt kor langt og djupt denne situasjonen rekk, til å tenne det revolusjonære medvitet og ein fast revolusjonær vilje i proletariatet, til å hjelpe det til å gå i gang med revolusjonær aksjon og å forme organisasjonar for dette formålet, som høver med den revolusjonære situasjonen.»³⁴

Berlin 1919: Krigen er inga løysing for imperialismen, tvert om gjer han vanskanne større. Her riv soldatar distinksjonane av ein offiser under den sterke revolusjonære bølga i Tyskland etter freds slutninga.

Kamp mot imperialismen er kamp mot opportunisten

Berre når kommunistane ser denne oppgåva rett og evner å setje ho ut i livet med kraft, kan revolusjonen verkeleg bli svaret på krigsførebuninga og krigane til imperialismen. Å sjå denne oppgåva rett, er samstundes å sjå at kampen og må først mot opportunistane, og revisjonistane særskilt. Om krigssituasjonen avklårer kva plikter kommunistane har, legg han like mykje i dagen kva oppgåver slike falske arbeidarleiarar er betalte for å løyse:

»desto nærmare revolusjonen vi kjem, desto sterkare han blussar opp og desto snøggare og meir valdsame spranga han utviklar seg gjennom blir, desto viktigare blir kampen som den revolusjonære massestraumen fører mot den opportunistiske småborgarlege straumen for arbeidarørsla,» seier Lenin i den viktige artikkelen »Imperialismen og kløyvinga i sosialismen» (oktober 1916).³⁵

Den småborgarlege opportunisten Lenin her taler om er lina til Kautsky, som den gongen valde å gå inn for *semje* med dei *opne* sosialimperialistiske »arbeidarleiarane». For oss stiller dette den same doble oppgåva: Strid mot dei opne støttene for sosialimperialismen og USA-imperialismen i arbeidarørsla. Strid mot dei som måtte *late som om* dei ikkje stór desse gruppene fullt ut, men likevel ikkje er viljuge til å *bryte* med dei. Lar vi dette vere, kan det aldri bli noka arbeidarreiseing mot imperialisme eller åtakskrig i Noreg!

Alle imperialistiske krigar har ført til revolusjon

Den 1. verdskrigen førde til revolusjonære situasjonar i dei fleste europeiske landa. (Dyrtidsaksjonane i Noreg i 1917 var ein utløpar av denne straumen.) Han skapte og revolusjonære straumar i Kina. I eitt land – i Russland – makta kommunistane å *gripe dagen* og *gripe timen*, å utløyse revolusjonære stormar på rett

tidspunkt, sterke nok til å rive det gamle styret over ende. *Den 1. verdskrigen fødte Oktober-revolusjonen, prøvet på kor rett Lenins analysar var.* Denne revolusjonen følgde ei line som gjekk tvert mot parola »forsvar av fedrelandet», i staden ei line som kjempa aktivt for nederlag for krigspolitikken til Tsar-Russland sine imperialistar. Dette skapte det sosialistiske Sovjetunionen, og var ein siger for heile den internasjonale arbeidarklassen.

Den 2. verdskrigen førde og til revolusjonære tilstandar i dei landa krigen rasa, i Europa – og langt meir omfattande enn i den første – i stortalet av underkua land i Asia og Afrika.

I denne omgangen greidde langt fleire folk å gripe dagen og timen og rive imperialismen frå statsmakta i sine land. Hitler-Tyskland gjekk til åtak på Sovjetunionen, for å drive sosialismen bort frå jorda. Resultatet vart det tvert motsette: Følgjen av krigen var at Sovjetunionen vart sterkare enn nokon gong, og at mange land i Aust-Europa slo inn på den sosialistiske vegen, til med ein del av Tyskland sjølv, det landet som utløyste krigen i Europa! Attåt vart det skapt revolusjonære folkedemokrati i Austen – Kina, Korea, Vietnam.

Dette syner kor veik imperialismen er, og kor sterk arbeidarklassen og sosialismen er i vår tid. Det har synt seg at den einaste måten imperialismen kan knekke sosialismen på, er *innanfrå*. Det er resultatet av kampen mellom den borgarlege lina og den proletære lina i Sovjet-partiet sjølve som har knekt sosialismen og ført imperialismen til herredømet på ny i Sovjet og Aust-Europa, med unntak for Albania, – ikkje åtakskrigar frå imperialismen!

Imperialismen har tapt dei bakre områda

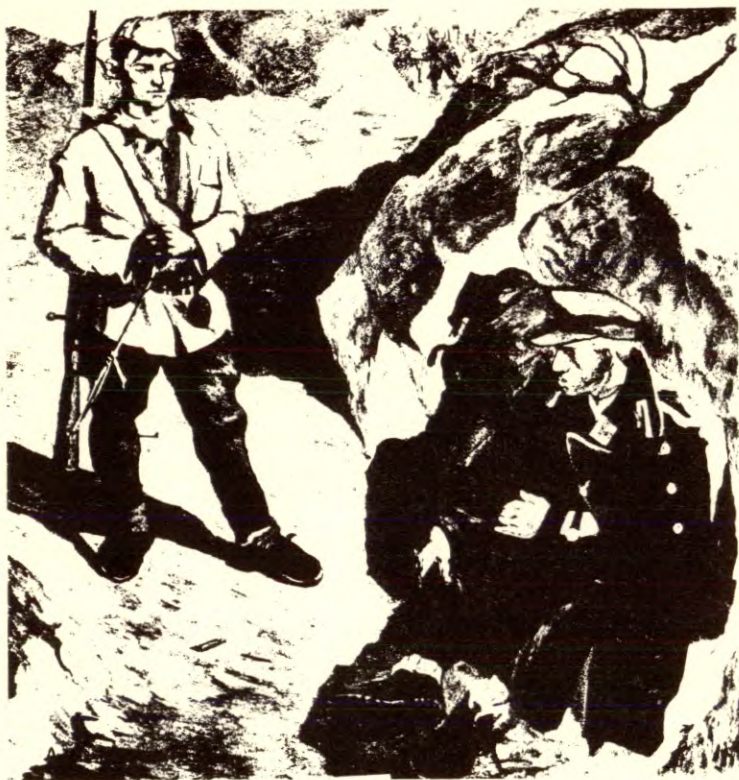
Ein annan følgje av den 2. verdskrigen var at så godt som heile det gamle koloniveldet til imperialiststatane braut

saman. Dette siste er det viktigaste teiknet på at imperialismen no syng på dødssongen sin. Redaksjonen i »Folkets Dagblad» summerte opp denne sida av sigeren i den 2. verdskrigen slik i 1965:

»Kanonbulderet vekte dei underkua folka og nasjonane i alle hjørne av verda. Det voks fram revolusjonære stormar i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Etter Den 1. verdskrigen fekk det imperialistiske herredømet i koloniane og halvkoloniane nytte godt av ein periode med relativ jamvekt. Men det har ikkje vore noka slik relativ jamvekt etter den 2. verdskrigen. Dei ustoggelege anti-imperialistiske revolusjonære kampane folket fører rystar og øydelegg grunnlaget for det imperialistiske herredømet. Imperialismen har tapt det bakre området sitt ein gong for alle.»³⁶

Kampane for å fullføre denne frigjeringa frå imperialismen har pågått utan stogg i alle år sidan 1945. Dei seinste store sigrane vart vunne av folka i Vietnam, Kambodsja og Laos i år, 30 år etter at den tyske og japanske fascismen vart slegen. Folka i den tredje verda utgjer i dag *hovudkrafta* i kampen mot imperialismen. Styrken den anti-imperialistiske striden har alt i dag, er eit svært ålvorleg trugsmål mot dei planane supermaktene Sovjet og USA går med om ein tredje verdskrig. Stoda i verda i dag sannar fullt ut det Mao Tsetung skreiv i 1956 om utsiktene ved ein ny verdskrig:

». . . dersom imperialistene insisterer på å slippe løs en ny krig, behøver vi ikke være redde for den. Vår holdning i dette spørsmålet er den samme som vår holdning når det gjaldt uroligheter: 1) vi er imot, 2) vi er ikke engstelige. Den første verdenskrig ble fulgt av Sovjetunionens fødsel med en befolkning på 200 millioner. Etter den andre verdenskrigen sto det fram en sosialistisk leir med en befolkning på til sammen 900 millioner. Dersom imperialistene insisterer på å sette i gang en tredje verdenskrig, da vil det ikke bli mye plass igjen på jorda for

Fascistane har tapt. Albansk oljemåleri. Då motstandskampen byrja i Albania, sto folket på like berr bakke som norske patriotar i 1940. Marxismen-leninismen og partiet hjalp dei til å reise ein folkehær som var sterk nok til å drive ut fascistane og bygge proletardiktaturet. Denne leksa må arbeidsfolk i Noreg og lære.

imperialistene. Det er også sannsynlig at hele imperialismens struktur vil falle helt sammen.»³⁷

Ein viktig grunn til at utsiktene i dag er slike, er dei røynslene som kommunistpartia har hausta i dei anti-imperialistiske krigane og i krigen mot den tyske og japanske fascismen dei siste 40 åra. Oppsummeringa av desse røynslene er viktige tilskot til marxismen-leninismen, i sær i form av teoriane for *langvarig krig, folkekrig*. Verk som »Problem i strategien for geriljakrigen mot Japan», »Om den langvarige krigen», fleire andre viktige verk av Mao Tsetung, og framifrå oppsummeringar av liknande røynsler frå motstandskrigen i Sovjet frå 1941–45, frå Korea,

Vietnam og Albania, er uslæelege våpen i hendene på revolusjonære arbeidarar og andre utbytta over heile verda, også i vårt eige land.

Røynslene har vist at det er råd å vinne krigar mot imperialistiske åtaksmenn jamvel om ein må føre væpna kamp i tiår, dersom ein gjer rett bruk av desse våpna og mobiliserer alle kreftene i folket fullt ut!

»Forsvar av fedrelandet»

Eg har vist at svaret arbeidarklassen og folket har å gje på imperialistiske krigar er revolusjon. Kva vil dette seie konkret for den krigen vi ser nærme seg no? Kva vil

det seie for arbeidarklassen og folket i Noreg og i andre land?

For arbeidarklassen og det arbeidande folket i Russland, Tyskland, England, Frankrike i 1914 til 1918, under den 1. verdskrigen ga Lenin og alle sanne sosialistar svaret: Gjer oppreist mot borgarskapet i din eigen stat, la dykk ikkje narre av snakket om »forsvar av fedrelandet»!

Denne parola svarar til ein taktikk som følgjer av ein særskilt politisk og historisk situasjon. Det er ikkje eit allment prinsipp, og det tyder ikkje at marxismen er mot kamp for å verje nasjonal sjølvråderett eller kamp for å slå attende imperialistisk aggresjon.

Lenin seier dette uttrykkeleg i ein lang rad artiklar, t.d. i »Den sosialistiske revolusjon og nasjonenes selvbestemmelsesrett (Tesar)» frå 1916:

»Det skulle ikke være nødvendig å si at det ville være fullstendig latterlig å gi avkall på selvbestemmelsesretten bare fordi den innebærer 'forsvar av fedrelandet'. (. . .) Marxismen trekker sin konklusjon om å forsvare fedrelandet i kriger, f.eks. i den store franske revolusjon, eller i Garibaldi's kriger i Europa, og om ikke å forsvare fedrelandet i den imperialistiske krig 1914–1916, på grunnlag av de konkrete, historiske særegenheter ved hver enkelt krig, og slett ikke på grunnlag av noe 'allment prinsipp', eller på grunnlag av noe enkeltpunkt i et program.»³⁸

Den konkrete analysen av kvar krig spring fram av tesen om at »krig er eit framhald av politikken med andre midel». Det som må analyserast er *kva slag politikk krigen fører vidare* for partane i krigen. Ut frå denne analysen følgjer den taktikken arbeidarklassen må følgje.

Når Lenin avviste parolen »forsvar av fedrelandet» i den 1. verdskrigen, var det fordi denne krigen ikkje var ein krig for å verje nasjonal sjølvråderett for nokon av partane (med unntak av Serbias krig mot Tyrkia og visse andre slike døme). Russland eller Tyskland verja like lite som

England eller Frankrike sjølvråderetten sin, dei strei alle saman om delinga av koloniane.

Om arbeidarklassen tok del i denne krigen på sida til sitt fedreland, gjorde han ikkje anna enn å stø dei i denne striden.

Forsvar av sjølvråderetten

Krigen mellom Kina og Japan frå 1937 var ikkje ein slik krig mellom imperialistar. Det var ein overfallskrig mot Kina. Målet for Japan var å annektere kinesisk land. Målet for folket i Kina var å verje landet sitt mot overfall. For dei var denne krigen eit framhald av politikken med å vinne fullt sjølvstende for nasjonen.

Når Hitler-Tyskland gjekk til åtak på Tsjekkoslovakia og Polen i dei same åra, var dette eit framhald av den imperialistiske politikken med å gjere andre land avhengige økonomisk, politisk og militært. Svaret for folket i desse landa måtte vere å reise seg for å slå attende åtaket. Det same var tilfellet for Noreg 9. april 1940. For det norske folket var forsvarskrigen eit framhald av politikken med å stri mot utbytting og underkuing frå imperialismen.

Målet for Tyskland og Japan var å vinne »Lebensraum». For Frankrike, England og USA var målet å verje koloniane og maktsfærane sine. Sett frå *den* sida var krigen ein imperialistisk omdelingskrig.

Slik er stoda også i dag. Den politikken dei to supermaktene Sovjet og USA følgjer mot eit land som vårt, mot Italia, Frankrike, ja, Vest-Tyskland og Storbritannia, er ein politikk som går ut på økonomisk og politisk underkuing og utbytting, militære trugsmål og kamp om hegemoniet.

Det svaret arbeidarklassen i desse landa har på dette, er *forsvar* av sjølvråderetten, kamp for nasjonal fridom, vakthald om interessene våre som nasjon – mot begge supermaktene, og mot all annan imperialism og, som den annanrangs imperialistalliansen EEC.

Målet for denne politikken til folket må vere fullt nasjonalt sjølvstende. I den imperialistiske epoken kan dette berre vinnast fullt ut gjennom ein sosialistisk revolusjon. Dette har i sær røynslene frå 2. verdskrigen synt. 7 år etter sigeren over tyske og japanske fascismen heldt Stalin ein appell til gjester frå kommunistparti over heile verda, der han tok opp nettopp dette:

»Tidlegare såg ein på borgarskapet som overhovudet i nasjonen, det verja rettane og sjølvstendet til nasjonen og sette dei 'over alt anna'. No finst det ikkje spor av 'det nasjonelle prinsippet'. No sel borgarskapet rettane og sjølvstendet til nasjonen for dollar. Det nasjonale sjølvstendet og den nasjonale suvereniteten si fane er blitt kasta over bord. Det rår ingen tvil om at de, representantar for dei kommunistiske og demokratiske partia, bør løfte denne fana og føre henne fram, om de vil vere patriotar for landet dykkar, om de vil verte den leiande krafta i nasjonen. Det finst ingen annan som kan løfte han.»³⁹

For den sosialistiske revolusjonen!

Marxist-leninistar avviser ikkje taktiske alliansar med borgarskapet eller delar av det for å slå tilbake eit åtak frå ei imperialistmakt – *så lenge dei er viljuge til å føre ein verkeleg kamp mot inntrengjarane*. Dette vart gjort i mange land under den 2. verdskrigen. Men samstundes veit vi at borgarskapet i eit land sjølv er imperialistisk, og derfor viljuge til før eller seinare å kapitulere og leggje seg under hegemoniet til den makta som til ei kvar tid er den sterkaste andsynes dei.

Det norske borgarskapet kapitulerte militært for tyskarane etter første dag i krigen i 1940, og dei gjekk like mykje med på politisk kapitulasjon (Administrasjonsrådet 1940, der dei var viljuge til å »dele» statsmakta med tyskarane.)

Det same hende i Albania, kan hende klårare, men det er ein gradsskilnad, ikkje noko anna. Dei albanske kommunistane

visste å utnytje dette korrekt. Dei førde kampen mot den italienske og tyske fascismen slik at det nasjonale sviket til herskarklassen vart heilt blottstilt for folket, og greidde dimed å reise det til revolusjon.

Det same målet må vi norske kommunistar stille oss for motstandskampen i den imperialistiske oppdelingskrigen som no står for døra mellom Sovjet og USA.

All imperialism ut or landet, makta i hendene på dei som vil verje landet, diktatur over monopolborgarskapet og alle som går deira ærend, nasjonalt sjølvstende og sosialisme. Det må vere parolane.

For å nå dette målet må det kommunistiske *partiet* styrkast for å kunne leie ein slik strid. Det må byggjast ein *ein-skapsfront* med alle anti-imperialistar og ekte patriotar, og med alle andre folk som strir mot supermaktene, og det må reisast ein *folkehær* gjennom sjølve striden.

Å lite på den borgarlege hæren,⁴⁰ å la borgarskapet avgjere korleis og kor langt striden skal førast, det vil ikkje kunne føre til anna enn underlegging under imperialismen på ny. Det var utkommet av den borgarlege motstandslinja Norges Kommunistiske Parti følgde under leiinga av revisjonisten Peder Furubotn frå 1940–45.

Når imperialistane utløyser ein verds-krig, er ikkje dette uttrykk for styrke, men for veikskap, for dei grunnleggjande og uforsonlege motseiingane i imperialismen sjølv. Ein slik krig fører imperialismen nærmare undergangen sin. I staden for å skyve utvegen til revolusjon lenger inn i framtida, framskundar krigen heller denne utvegen. Den største feilen kommunistane, arbeidarklassen og deira allierte kan gjere er å unnlate å sjå dette. Ei førkrigstid er samstundes ei førrevolusjonær tid. Kommunistane må avgjere politikken og taktikken sin i lys av dette.

O. Fjørtoft

NOTER

1. Karl Clausewitz (1780–1831), prøyssisk general, framifrå militærteoretikar. Skreiv bøker om Napoleonskrigane og andre krigar. Tesen om at krigen er eit framhald av politikken er frå hovudverket »Om krig».
2. Lenin: »Krig og revolusjon», sit. etter Lenin »Against Imperialist War», Moskva 1966, s. 240.
3. Då 1. verdskrigen braut ut krenka Tyskland nøytraliteten til Belgia og hørtok landet, for å bruke det som eit springbrett i eit avgjerande slag mot Frankrike.
4. Lenin: »Krig og revolusjon», sit. etter n.v., s. 242–246.
5. Lenin: »Imperialismen», Ny Dag-utg. s. 98–99.
6. Kautsky i »Die neue Zeit», 1914, sitert i Lenin: »Imperialismen», s. 100.
7. Lenin: »Imperialismen», s. 102–103.
8. Kautsky: »Nasjonalstaten, den imperialistiske stat og statsforbundet», 1915, sit. etter »More on the Differences Between Comrade Togliatti and US» (av redaksjonen i Raude Flagg), Peking 1963, s. 67.
9. Lenin: »Sosialisme og krig», sit. etter Lenin »On War and Peace», Peking 1966, s. 8.
10. Bernstein i tale på den internasjonale sosialistkongressen i Stuttgart 1907, sit. etter Sandegren: »Arbetarklassen og de förtryckta folken», sv. Oktober, s. 79–80.
11. Bebel i tale i den tyske riksdagen desember 1906, sit. etter Sandegren, s. 72.
12. Lenin: »Imperialismen», s. 134.
13. Stalin: »Centralkomiteens politiske verksamhetsberättelse på SUKP(b)s fjortonde kongress», sv. utg. 1951, s. 16.
14. Samandraget stør seg mykje på ein artikkel av Shih Chun, Peking Review 25/1972: »On Studying Some History About Imperialism», elles på Mao: »Utvalgte verker» b. II, og Stalins meldingar til 15., 16. og 17. partikongress i SUKP(b).
15. Lenin: »Borgarleg pasifisme og sosialistisk pasifisme», sit. etter Lenin »On War and Peace», s. 95.
16. Mao: Intervju med ein korrespondent for Nye Kina Dagblad, »Selected Works», b. II, s. 265–266.
17. Stalin: »Sosialismens økonomiske problemer i Sovjetunionen», »Bemerkninger . . .», pkt. 6. (Oktober-utgave i produksjon.)
18. Lenin: »Den tredje internasjonale og plassen han har i historia», Collected Works, b. 29, s. 308.
19. Lenin: »Imperialismen», s. 136–137.
20. Stalin: »Sosialismens økonomiske problemer . . .», »Bemerkninger» pkt. 7.
21. Lenin: »Imperialismen», s. 137.
22. Same verk, s. 109.
23. Same verk, s. 91.
24. Mao: »Om den langvarige krigen», Selected Works, b. II, s. 149.
25. Kautsky i artikkel i »Die neue Zeit», 1914, sit. i Lenin: »Imperialismen», s. 104.
26. Kautsky i »Najonalstaten, den imperialistiske staten og statsforbundet» (1915), sitert i Lenin: »Den andre internasjonale bryt saman», Coll. Works b. 29, s. 229.
27. Same Lenin-artikkel, same stad s. 229–230.
28. Bresjnevs »Tale på fredskreftegenes kongress», 1973, i Bresjnev: »Vi følger Lenins kurs» (!), Ny Dag, s. 170.
29. Same stad.
30. Lenin: »Imperialismen», s. 131.
31. Mao: »Hils de store 1970-åra velkommen», sit. etter »Leninisme eller sosialimperialisme», Oktober-hefte, s. 25.
32. Lenin: »Den andre internasjonale bryt saman», Coll. Works b. 21, s. 213–214.
33. Same artikkel, s. 214.
34. Same artikkel, s. 216.
35. Lenin: »Imperialismen og kløyvinga i sosialismen», sit. etter Røde Fane 4/1975, s. 36.
36. »The Historical Experience of the War Against Fascism» av redaksjonen i Folkets Dagblad, Peking 1965, s. 3.
37. Mao Tsetung: »Om den riktige behandlinga av motsigelser i folket», Skrifter i utvalg (Oktober), s. 347.
38. Lenin: »Den sosialistiske revolusjonen og nasjonenes selvbestemmelsesrett», i »Nasjonal politikk og proletarisk internasjonalsisme» (Ny Dag), s. 132–133.
39. Stalin: »Tale ved 19. partikongress i SUKP(b), 1952», sit. etter »Dokumenter frå SUKP(b)s 19. partikongress», sv. Oktober, s. 144.
40. Om holdninga til det norske borgarlege militærapparatet, sjå Finn Sjøe: »Hva slags forsvar trenger folket», Røde Fane 1/1974.

Vi lever i ei førkrigstid

Situasjonen i verden er preget av stor uorden. Imperialismen blir omgitt av stadig større vansker for hver dag. Den ville kappestriden mellom de to supermaktene Sovjet og USA må komme til å utløse en tredje verdenskrig. Av de to er USA en supermakt på nedgang, og Sovjet en oppadstigende supermakt. Begge rustet opp for krig, men Sovjet er den mest sannsynlige krigsutløseren.

1. Det hersker stor uorden i verden

På den 4. nasjonale folkekongressen i Folkerepublikken Kina i januar i år la Chou En-lai fram ei beretning om regjeringas arbeid. Beretninga inneholdt også en vurdering av verdenssituasjonen i dag. Denne vurderinga er en knapp sammenfatning av alle de viktigste særmerkene ved motsigelsene i dagens verden. Vi gjør klokt i å studere den nøye. Analysen er bygd på kinesiske erfaringer, og den kan sjølsagt ikke erstatte det arbeidet ethvert kommunistparti i alle land må gjøre for å komme fram til ei vurdering som er fullt ut gyldig for oss sjøl og vår situasjon. Men Kinas Kommunistiske Parti er et meget erfarent parti, og de analysene de legger fram må tillegges en særlig vekt.

Chou En-lais analyse fra januar

Kort sammenfattet er vurderinga til Chou En-lai slik: (vi har satt den opp i punkter for å gjøre den mer oversiktlig):

(a) »Den nåværende internasjonale situasjonen er fortsatt preget av stor uorden under himmelen, en uorden som er i ferd med å vokse seg større og større.»

(b) »Den kapitalistiske verden står ansikt til ansikt med den mest alvorlige økonomiske krise siden krigen, og alle de grunnleggende motsigelsene i verden er i ferd med å bli skjerpet.»

(c) »På den ene siden utvikler tendensen med revolusjon av verdens folk seg aktivt. . .»

(d) »På den andre siden er kappestriden om verdensherredømmet mellom de to supermaktene, De forente stater og Sovjetunionen i ferd med å bli mer og mer intens. Kappestriden strekker seg til hvert hjørne av verden, med brennpunkt i Europa.»

(e) »De to supermaktene . . . er de største internasjonale undertrykkere og utbyttere i dag, og de er kilden til en ny verdenskrig. Den ville kappestriden mellom dem er nødt til å føre til verdenskrig en dag.»

(f) »For tiden øker både faktorene for revolusjon og faktorene for krig.»

(Folkerepublikken Kinas
4. nasjonale folkekongress,
Oktober-utgaven, s. 38-39.)

La oss først se på det første punktet – »stor uorden under himmelen». Sjøl har jeg funnet det nyttig å sette opp ei liste over de viktigste store hendene i de siste åra. Om ikke annet, anskueliggjør dette poenget i punktet til Chou En-lai.

Lista ser slik ut:

– India angriper Pakistan og deler det i to (Øst-Pakistan blir Bangla Desh), med ryggstøtte fra Sovjet og USA som nesten passiv tilskuer.

– USAs blokade av Kina bryter sammen. Nixon må på besøk i Kina. Kina blir opptatt som medlem i FN, Chiang Kai-shek-klikkens ulovlige representasjon blir kastet ut.

– USA må gå med på Paris-avtalen om Vietnam, og er dermed tilført banesåret i den langvarige Indokina-krigen.

– »Fredelig revolusjon» i Chile svekker USAs innflytelse og legger grunnlaget for sovjetisk inntrenging i Sør-Amerika. »Revolusjonen» kveles med CIA-betalt fascistkupp.

– Egypt og Syria iverksetter Oktoberkrigen mot Israel, mot ønsket til *begge* supermaktene.

– USA mobiliserer kjernevåpenstyrkene i Vest-Tyskland etter rykter om sovjetiske troppeendingsplaner til Midt-Østen.

– Egypt – tidligere sovjetisk nykoloni – bryter med Sovjet og søker kontakt med USA.

– Oljeboikott mot USA fra araberstatene.

– Japan, Australia, EEC tar opp ensidige kontakter med araberstatene for å komme fri fra boikotten.

– Kissinger truer med krig mot araberstatene for å skremme dem fra samlet kamp for sine interesser på nytt.

– Krig på Kypros, med de to NATO-landa Hellas og Tyrkia på hver si side. Sovjet fisker i rørt vann.

– Fasciststyret til CIA faller i Hellas. Hellas på god vei ut av NATO. USA-basene i en viss fare.

– Tyrkia bryter band med NATO.

– Den væpnede frigjøringskampen i Guinea-Bissau, Angola, Mosambik, gamle portugisiske kolonier, seirer.

– Fasciststyret i Portugal faller. Revisjonister – støtter for supermaktene Sovjet – inn i regjeringa i et NATO-land.

– Sovjetisk infiltrasjon avslørt i Jugoslavia.

– India gjennomfører kupp og annekasjon av Kashmir, seinere Sikkim – på ny med sovjetisk ryggstøtte.

– Den nasjonale revolusjonen seirer i Kambodsja, Vietnam, Laos. USA ute av hele Indokina. Folk i Indokina bygger nye demokratiske stater bygd på folke-massenes diktatur.

– Thailand, Filippinene, Malaysia og andre land i Sørøst-Asia anerkjenner de nye regjeringene. USAs forsvarsallianse i området – SEATO – går i oppløsning.

– USA vil ha NATO-landa i Europa med på å få Franco-Spania og Sør-Afrika-sambandet med i NATO, og vil ha enighet om NATO-engasjement over hele verden. Avslått.

– PLO-lederen Arafat taler ved hovedforsamlinga i FN. Den palestinske frigjøringsfronten blir godkjent som observatør i flere komiteer i FN.

– Israel står i fare for å bli utestengt fra komiteer i FN.

– Den tredje verden opptre mer og mer samlet i FN. Deres krav og deres syn dominerer forhandlingene i hovedforsamlinga, i komiteer og på konferanser, i motstrid til de to supermaktene.

– Den tredje verden greier å øke råvareprisene på mange viktige varer ved å opptre samlet.

– Landa i Afrika, Det karibiske hav og Stillehavet oppnår gode vilkår med EEC ved å opptre samlet (Nome-konferansen i Togo.)

– Voksende, stadig mer intens og sammenfallende krise i økonomien i USA og andre vestlige imperialistland.

– Ei sterkt voksende streikebølge i hele Vesten.

– Regjeringsskifter og konstante

Eit av dei tydelegaste merka på at makta til USA-imperialismen er skrumpa inn: Yasser Arafat på talarstolen i SN den 13. november 1974. Tenk godt etter kva dette tyder. Staten Israel vart oppretta av ei SN-forsamling i 1948 som lydde USA-imperialismen i alt!

regjeringskriser i så og si alle land i Vesten.

- Revisjonist-partia i framgang i mange europeiske land - Portugal, Danmark, Italia, Hellas, Norge (til kommunevalget!), Finland, Spania, Frankrike.

- Kissinger truer med atomvåpen mot Den demokratiske folkerepublikken Korea.

- Fascist-kupp fra Indira Gandhi i India, med støtte fra Sovjet.

- Nytt kupp i Bangla Desh, etter alt å dømme til fordel for USA-imperialismen.

- Fascist-styret i Spania på randen av sammenbrudd.

Uordenen varsler om krig

Lista er slett ikke fullstendig. Mangt annet kunne vært trukket fram. Men

bildet er klart nok: Imperialismen er rammet av kriser på felt etter felt. Hendelsene kommer stadig raskere og får dypere og dypere konsekvenser. Alle de grunnleggende motsigelsene i verden er skjerpet, dvs. motsigelsene mellom imperialismen med supermaktene i spissen og verdens undertrykte folk, mellom borgerskap og proletariat i de kapitalistiske landa, mellom imperialistland innbyrdes, mellom imperialismen og de sosialistiske landa.

Det er viktig å merke seg at *alle disse hendelsene* har det særtrekket at de virker sterkt inn på situasjonen for begge de to supermaktene og på forholdet mellom dem. Når den ene får vansker i interesse-sfærene sine, rykker den andre fram og forsøker etter evne å fiske i rørt vann -

med alle slags diplomatiske, politiske og til dels militære virkemidler.

Uordenen er en følge av imperialistisk undertrykkelse, press og utbytting over alt, i sær fra de to supermaktene. Den er et resultat av konflikter supermaktene sjøl har skapt og nærer opp under. Kissinger og Gromyko er på reiser hver eneste dag i året for å »rydde opp» i uordenen. Så langt fra å skape ro, skaper dette bare grunnlag for skjerping av konfliktene.

Hendelsene speiler av *rivaliseringa* mellom de to, og det er dette som gjør at en lokal konflikt, som f.eks. på Kypros, med det samme får verdensspennende betydning. Fortsettelsen av de politiske framstøtene deres må bli krig mellom dem, det følger av karakteren av kampen om hegemoniet mellom to slike makter. En krig mellom dem må bli en *verdenskrig*.

Situasjonen er gunstig

Samtidig må vi ha klart for oss at situasjonen med »stor uorden under himmelen» er en *gunstig* situasjon for folka i verden. »Slik uorden er en god ting for folket, ikke en dårlig ting. Den skaper forvirring og splittelse blant fiendene, mens den oppildner og herder folket, og på den måten hjelper til slik at den internasjonale situasjonen utvikler seg videre i en retning som er til fordel for folket, men ufordelaktig for imperialismen, den moderne revisjonismen og all reaksjon.»

(Chou En-lai: »Rapport til KKP's 10. nasjonale kongress», august 1973, Oktober-heftet Folkets Verden 1; s. 13.)

Chou En-lai pekte på *to*, ikke en, *viktige tendenser i verden i dag*. Den ene er at rivaliseringa mellom supermaktene skjerper seg, og at faktorene for krig øker.

Det andre er at den revolusjonære bevegelsen over hele kloden, i sær i den tredje verden, er i stor framgang. Dette er et uttrykk for at de to supermaktene ikke lenger er i stand til å kontrollere utviklinga i verden. Mens koloniene og de halvkoloniale landa i mellomkrigstida i første rekke var *objekter* for rivaliseringa mellom stormaktene, er de samme landa i dag blitt *subjekter*, som handler sjølstendig og virker inn på utviklinga med stor tyngde.

»Så lenge det imperialistiske USA og det revisjonistiske Sovjetsamveldet er to imperialistiske supermakter og arbeider etter en felles kontra-revolusjonær strategi, er det umulig at folkenes kamp mot dem ikke forener seg til en felles strøm,» sa Enver Hoxha på den 6. partikongressen i Arbeidets Parti i Albania 1971.

Dette er en objektiv lov. For en rekke land og frigjøringsbevegelser i den tredje verden er dette blitt en bevisst felles politikk som de forfølger med stort hell og til gjensidig styrke. Samtidig er det stadig større grupper blant de mest klassebevisste arbeiderne og andre undertrykte i de imperialistiske landa som blir bevisst om at kampen må rettes inn mot *begge* supermaktene.

Den økte rivaliseringa mellom supermaktene og deres brutale innblanding i alle forhold i verden er i ferd med å styrke begge disse tendensene. Supermaktens krigsforberedelser vil legge forholda til rette for en rask utvikling av slike tendenser, og for en forening av kampen mot supermaktene i den tredje verden og i de imperialistiske landa.

Den uroen i verden som forstyrrer nattesøvnen til Kissinger og Gromyko, Bresjnev og Ford i dag, varsler derfor om de uoverstigelige vanskene de to supermaktene vil møte når den ene eller den andre av dem søker krigen som utvei.

Dien Bien Phu 1954. Det vietnamesiske folket sigra over fransk kolonialisme. Sigeren vart vunnen ved å nytte folkekrigsvegen, under leiing av Vietnams Kommunistiske Parti. Difor vart det annleis her enn i mange andre land i Sør-Aust-Asia: USA lukkast ikkje med å rykke inn å fylle det imperialistiske vakuemet, men vart drive ut gjennom langvarig folkekrig.

2. USA mister fotfeste

Et fellestrekk ved svært mange av de hendelsene som har funnet sted de siste åra er alvorlige tilbakeslag for USA-imperialismen. Dette er et resultat av en kvantitativ utvikling som har pågått helt siden USA sto fram som verdensimperialismens ubestridte leder i 1945 og utropte det tjuende århundret til »det amerikanske århundret». Situasjonen i dag er en situasjon der kvantitet er i ferd med å gå over i kvalitet. USA kan ikke fortsette å tape terreng år etter år uten at dette fører til en helt *ny* situasjon, en mulighet for *nyoppdeling*.

USA fyller »vakumet»

En slik *ny* situasjon var det som oppsto i 1945. Krigen mot fascismen førte til at tre aggressive imperialistiske stater – Tyskland, Japan og Italia ble knust militært, fratatt sine innflytelsessfærer og lagt under økonomisk og politisk kontroll av den største av de allierte imperialistmaktene – USA.

Den førte videre til at to andre imperialistiske stormakter blei så sterkt svekket at de var uten reelle muligheter til å øve innflytelse i verdensomfang.

Samtidig styrket krigen de nasjonale og demokratiske bevegelsene i de gamle koloniene og halvkoloniene svært meget. I en del av disse landa førte bevegelsen fram til seierrike nasjonale og sosiale revolusjoner som stengte imperialismen helt ute – eller ute av deler av landområdene: Kina, Korea, Vietnam, – folkedemokratiene i Øst-Europa.

I de andre landa, der det ikke ble gjennomført slike revolusjoner, oppstod det et imperialistisk »*vakuum*», som USA straks fylte opp ved å trenge inn med dollar og militærmakt. Dette gjaldt både

de landa som erklærte seg uavhengige av de gamle koloniherrerne, og mindre imperialistiske land der Storbritannia, Frankrike eller Tyskland før hadde dominert (Norge, Belgia, Østerrike f.eks.).

USA-imperialismen en papirtiger

Det var nettopp i denne situasjonen Mao Tsetung la fram sin tese om at **imperialismen er en papirtiger**. Han pekte på at USA-imperialismen uten tvil var sterk og mektig, men at dette var ei side ved imperialismen *som ikke kunne vare*. Makta til USA var bygd på sand, USA var en koløss på leirfotter. Hvorfor? Jo fordi makta bygde på undertrykkelse og utbytting hjemme og ute. Derfor *måtte* det få som svar opprør, kamp på alle kanter av jorda, revolusjon, indre oppløsning.

Samtidig pekte han på at den sida ved USA-imperialismen som betyr terror og hensynsløs utbytting ville være uforanderlig, også når USA ble svekket. Derfor kunne folket bare overvinne USA-imperialismen ved kamp til siste slag.

Hvor hentet Mao disse ideene fra? Han hentet dem fra de erfaringene som for lengst er oppsummert om imperialismens natur, og fra de hendelsene som fant sted på samme tid som USA ble verdenshersker.

Det som fant sted da, var at det ble gjennomført flere revolusjoner enn noen gang før i imperialismens historie. Hundrevis av millioner mennesker vant retten til å bygge sosialismen. Hele det gamle kolonisystemet raste sammen på få år. Mao så at *denne* tendensen var den sterkeste og ville vare, mens den andre, USAs styrke, ikke kunne vare. Derfor oppfordret han folkene i alle land til å slåss mot USA-imperialismen.

Khrustsjov bryter fronten

Fra 1956 ble et av de viktigste ledda i denne fronten brutt. Da Khrustsjov kom til makta på den 20. partikongressen erstattet han straks linja med internasjonal enhetsfront mot USA-imperialismen med knefall for USA og sabotasje av frigjøringskampene og kampene for å styrke de revolusjonære kreftene i hele verden. Kontrarevolusjonen i Sovjet i 1956 er det største tilbakeslaget de revolusjonære og sosialistiske kreftene i verden har møtt.

Det styrket imperialismen allment, og USA-imperialismen særskilt, for mange år, og førte med nødvendighet til at Sovjet utviklet seg til en imperialistisk supermakt, en fiende av verdens folk på linje med USA. Samtidig har den sovjetiske sosialimperialismen det samme særkjennet som all annen imperialism: den står på sand og kan ikke vare evig.

I tillegg var det bare relativt kort tid omskriftet i Sovjet kunne styrke USA. Svært raskt utviklet den sovjetiske sosialimperialismen seg til en overmåte større og farligere rival enn noen av de gamle imperialistmaktene. Rivaliseringa fra supermakta Sovjet har påskyndet vanskene for USA, og har satt motsigelsene i imperialismen på spissen. Verken Sovjet eller USA vil komme til å kunne berge seg ut av disse motsigelsene med skinnen i behold.

Vanskene begynner

La oss se kort på de tegnene som fins på at USA er på tilbakegang og mister fotfestet over hele verden.

Det første som skjedde da »det amerikanske århundret» begynte i 1945 var *de folkedemokratiske revolusjonene*. Der USA vågde å stikke handa i vepsebolet og satte i gang aggresjonskriger for å hindre revolusjonen, har de tapt overalt. USA tapte i Kina i 1949, det tapte i

Korea i 1950–53, sjøl om halve landet ennå er en amerikansk militærleir styrt av amerikanske generaler og hjemlige Quislinger. Det har ført krig i Indokina i 20 år i trekk uten å møte annen enn nederlag.

Det amerikanske *valutasystemet* som ble opprettet i 1945 for å gjøre hele den imperialistiske verdensøkonomien til et vedheng til amerikanske finansgrupper raknet fullstendig fra 1968. Valuta-krisa som har rast siden da, er et uttrykk for at USA har mistet den finansielle dominansen over Vest-Europa og Japan, og at disse landa ser seg om etter løsninger uavhengig av dollaren.

I de første åra etter den 2. verdenskrigen var et signal fra Washington nok til at statsministre, generaler og sosialdemokrater sto i giv akt over hele verden. Denne situasjonen er *definitivt brutt*. I dag må USA *forhandle* med sine allierte for å oppnå det de vil, og må finne seg i politiske nederlag i mange spørsmål (husk EECs og Japans initiativer i oljekrisa, diskusjonene om NATOs verdensomspennende engasjement, Australias stans i støtten til Vietnam-krigen osv.)

Dette er endringer som har skjedd etterhver gjennom 20–30 år. I forhold til dette er endringene de siste åra sprangartede.

USA nesten ute av Sør-Asia

I løpet av de siste få åra er USA drevet så godt som helt ut av fastlanda i Sør- og Sørøst-Asia. Kambodsja, Sør-Vietnam og Laos har falt i rask rekkefølge utover våren og sommeren. Dette har samtidig ført til at USAs innflytelse i øyrikene i området er blitt svekket. USA hadde f.eks. problemer med å få sendt flyktninger fra Saigon til *Filippinene*, som er et av de mest USA-lojale militærdiktaturene i Asia, og *Malaysia* har også slått inn på en mer uavhengig utenrikspolitikk det siste året. I *Thailand* er

regjeringa blitt nødt til å kreve USA-basene ut av landet innen en viss frist. Hele alliansesystemet i Sør- og Sørøst-Asia har brutt sammen. SEATO er vedtatt oppløst, ANZAC (Australia, New Zealand, Japan) har for lengst opphørt å fungere. Alle de USA-allierte nabostatene til Indokina vedtok med en gang å anerkjenne de nye regjeringene i Kambodsja, Laos og Vietnam, og har erklært at de ikke ser med bekymring på at USA er drevet ut.

I Sør-Asia er situasjonen denne. USA har alltid hatt økonomiske interesser i India, men har aldri lyktes å dominere det politisk. Khrustsjov oppfattet straks dette som et imperialistisk vakuum, og både han og Bresjnev har jobbet intenst for å fylle det opp og gjøre landet til en sovjetisk nykoloni. Dette lyktes de med i løpet av 60-åra. (Se boka »Sovjet i dag. Sosialimperialismen», s. 160–188.)

Det fascistkuppet som Indira Gandhi gjennomførte i sommer, har befestet Sovjets makt i landet svært sterkt, ved å bringe all opposisjon, også det som fantes av USA-vennlige politikere, til taushet. (Revolusjonær opposisjon er for lengst blitt erklært illegal og forfulgt på den mest brutale måte.) Friheten og SV støtter denne formen for eksport av fascisme, og kaller det »å sette høyrekreftene på plass».

Videre har sosialimperialismen delt opp Pakistan, og fortsatt i Storbritannias fotefer med å splitte opp folka på det indiske subkontinentet. De opprettet den indisk-dominerte staten Bangla Desh, og har opprettet en dårlig skjult flåtebase i Dacca. (Slike dårlig skjulte flåtebasen har de også fått i India.) Det kan nå se ut til at det prososjetiske fasciststyret til Mujibar Rahman er avløst av et mer USA-vennlig fasciststyre. Så lenge Bangla Desh er så avhengig av India som det er, er det lite grunn til å tro at dette kan vare.

Latin-Amerika: framgang for uavhengig politikk

I Latin-Amerika, som har vært USAs ubestridte innflytelsesfare siden forrige århundre, har det også skjedd viktige endringer. Den kubanske revolusjonen i 58–59 reiv øya løs fra den amerikanske maktsfæren. Indre politiske svakheter i Castro-regimet har ført til at Cuba er blitt en sosialimperialistisk nykoloni, på tross av at revolusjonen ble fullført mot revisjonistenes ønske.

Bortsett fra Cuba, er det ikke noe annet kontinent i verden hvor USA har gjennomført flere palassrevolusjoner i forrykende tempo. Gjennom United Fruit, koppermonopoler og liknende imperialistiske redskaper har USA så godt som eid hele verdensdelen.

I dag innfører kyststatene i Sør-Amerika 200 mils fiskerigrenser stikk i strid med USAs ønsker. De kopperproduserende landa har slått seg sammen for å forsvare råvareprisene, og en rekke av landa deltar på de alliansefrie statenes side i FN. USA har ikke på noen måte lenger kontroll over det som skjer i Latin-Amerika, på tross av ITT/CIA-kuppet i Chile for to år siden.

Sør-Europa, Midt-Østen, Afrika

I Sør-Europa har vi bare i løpet av kort tid hatt et par Kypros-kriser, som bl.a. har ført til at styrkeforholda i det Indre Middelhavet har forrykket seg. Tyrkia og Hellas har som nevnt kommet på kant med NATO. Fasciststyret i Hellas og Portugal har falt, og er på randen av fall i Spania. Overfor begge de to siste landa driver USA og dets allierte en viss aktivitet for å hindre at Sovjet skal overta innflytelsen gjennom sine revisjonistiske agenturer. Men de har ikke vågd å sette

Johnson og McNamara tyngde av nederlaga i Vietnam. USA-imperialismen er ein papir-tiger. (Frå boka South Vietnam on the Road to Vicotry.)

inn noen makt av betydning for å oppnå dette. Portugal er mer og mer i ferd med å bli et sosialfascistisk diktatur (se Røde Fane 4/75). USA har fått beskåret retten sin til å bruke basene på de portugisiske øyene Azorene, en *nøkkelbase* for USAs krigspolitikk i Midt-Østen.

Midt-Østen har vært preget av framskritt og tilbakeslag for begge supermaktene, både USA og Sovjet. Det er vanskelig å behandle situasjonen der på få linjer. De diplomatiske seirene Kissinger nå og da greier å få i stand, er i alle fall av en *forbigående* natur (Egypt–Israelavtalen fra i sommer, f.eks.). De faktorene som skaper konfliktene i området kan aldri bli bilagt av avtaler verken mellom USA og ett og annet land eller mellom Sovjet og USA. Situasjonen er *ute av kontroll*, og dette er i seg sjøl et svakhetstegn for USA.

USA har alltid satset sterkt på å tre inn i »vakuumet» etter Storbritannia,

Frankrike, Tyskland, Italia i *Afrika*, uten å kunne lykkes. De afrikanske landa er blant de i verden som har en fastest samlet anti-imperialistisk politikk. Organisasjonen for Afrikansk Enhet (OAU), der alle afrikansk-styrte stater er med, spiller en svært viktig rolle i internasjonal politikk, og har i de siste åra støttet væpnede frigjøringsbevegelser konsekvent, både i Afrika og i Palestina og Indokina. Denne enheten har skapt gunstige ytre betingelser for frigjøringsbevegelsene i de siste restene av koloniveldet i verdensdelen. Etter seieren i Guinea-Bissau, Cap Verde, Mosambique, Angola og framgangen i Zimbabwe (Rhodesia), Azania (Sør-Afrika) og Namibia (Sørvest-Afrika) de siste åra, er USAs sjanser i Afrika totalt mindre enn noen gang. (Den borgerlige revolusjonen i Ethiopia i fjor peker etter alt å dømme i samme retning.) Om Sovjets bestrebelsler i Afrika, se neste avsnitt.

3. Den tredje verden – *hovedkrafta mot imperialismen*

Den forandringa som har skjedd med USAs stilling har for en stor del sammenheng med kampene i *den tredje verden*. Om disse kampene sa Chou En-lai på den 10. nasjonale kongressen til Kinas Kommunistiske Parti i august 1974:

»Den tredje verdens oppvåkning og vekst er en betydelig hending for nåtidens internasjonale forhold. Den tredje verden har styrket sin enhet i kampen mot supermaktens hegemoni og makt-politikk, og spiller en stadig større rolle i internasjonale saker. De store seirene som folkene i Vietnam, Laos og Kambodsja har vunnet i krigen mot USAs aggresjon og for nasjonal frelse har sterkt oppmuntret verdens folk i deres revolusjonære kamper mot imperialismen og kolonialisme. En ny situasjon har oppstått med det koreanske folks kamp for selvstendig og fredelig gjenforening av fedrelandet. Det palestinske og andre arabiske folks kamper mot aggresjon fra den israelske sionismen, det afrikanske folks kamper mot kolonialisme og rasediskriminering og de latinamerikanske folks kamper for å opprettholde 200 miles grense for territoriale farvann eller økonomiske soner fortsetter alle å presse seg framover. De kamper som de asiatiske, afrikanske og latinamerikanske folk fører for å vinne og forsvare nasjonal selvstendighet og verne om statlig suverenitet og nasjonale ressurser har hatt framgang både i dybden og bredden. De rettferdige kampene som blir ført av den tredje verden, såvel som av folk i Europa, Nordamerika og Oseania støtter og oppmuntrer hverandre. Land ønsker selvstendighet, nasjoner ønsker frigjøring og

folkene ønsker revolusjon – dette har blitt en uimotståelig historisk tendens.» (»Dokumenter fra KKP's 10. nasjonale kongress», Oktober, s. 13–14.)

I beretninga til Den 4. nasjonale folkedkongressen fra januar i år påpeker han at »Den tredje verden er hovedkraften i bekjempelsen av kolonialisme, imperialismen og hegemonisme.» (»Folke-republikken Kinas fjerde nasjonale kongress», Oktober, s. 39.)

Sosialimperialistene forsvarer nykolonialisme

Det står en hard og antagonistisk motsetning mellom revisjonister og marxist-leninister nettopp på spørsmålet om den tredje verden, om hvilken betydning de forskjellige typene kamp i ulike land i denne delen av verden har.

Revisjonistenes holdning til de væpna nasjonale frigjøringskampene har helt fra Khrustsjovs første dager som leder for den nye byråkratborgerlige klassen ved makta vært å se på dem som »gnister som kan sette verden i flammer». De har satt det opp som en ei oppgave å »slukke» disse gnistene. Khrustsjov *nektet* å støtte kampene i Algerie, og *støttet* »FN»-innblandinga i Kongo.

Først *etter* Khrustsjovs fall i 1964 følte sosialimperialismen seg tvunget til å gi våpenhjelp til frigjøringskrigen i Vietnam. I 1965 ble en demonstrasjon med 2000 studenter fra tre kontinenter slått ned av politi i Moskva. Demonstrasjonen var en protest mot den amerikanske provokasjonen i Tonkin-bukta!

Dette er deres *linje*. (Artikkelen »Leve det frie Kambodsja» i Røde Fane 3/75

Vietnamesisk soldat tek ein amerikansk soldat til fange. «Kven fryktar kven i verda i dag.» (Frå boka South Vietnam on the Road to Victory.)

viser hvordan denne linja er blitt satt ut i livet i Indokina.) Framgangen i frigjøringskampen i Vietnam blir for eksempel kalt «elimineringen av flere militære brennpunkter» av Bresjnev i talen han holdt på «Fredskreftenes kongress» i Moskva oktober 1973. (Se Bresjnev-boka til Ny Dag – «Vi følger Lenins kurs», s. 170.)

Den hjelpa de yter til frigjøringsbevegelser enkelte steder, er først og fremst et svar på press fra opinionen hjemme og ute og et forsøk på å vinne innflytelse for å bygge ut maktsfærene sine. Grunnlaget for at de gjør dette er ikke anti-imperialisme, men motsigelsen de står i til den imperialistiske rivalen USA. Dette er ikke noe nytt. Bismarck var frampå med liknende framstøt overfor frigjøringsbestrebelse i Marocco før 1. verdenskrigen, Hitler snakket i det vide og det breie om hvor fæl den britiske imperialismen var, og USA har alltid framstilt seg som den varmeste tilhenger av avkolonialisering, i «kontrast» til de gamle kolonistatene.

Imperialismen er blitt godhjerta!

De anvisningene de moderne revisjonistene har gitt for hvordan folka i de koloniale landa skal vinne uavhengighet og utvikle seg økonomisk, har vært slik:

a) Fredelig samarbeid og fredelig sameksistens mellom USA og Sovjet vil «tjene utfoldelsen av en frigjøringsprosess for de folkenes del som kjemper for å fri seg fra utenlandske monopolars økonomiske dominans». (Åpent brev fra Sentralkomiteen i SUKP til KKP, 1963.)

b) Økonomisk «utviklingshjelp» fra FN, USA og Sovjet: «Deres og våre økonomiske suksesser vil bli hilst velkommen av hele verden, som venter at våre to stormakter skal hjelpe de folkene som ligger hundreår tilbake i økonomisk utvikling til å komme raskere på fote.» (Khrustsjov i en tale i USA september 1959.)

c) Avrustning: «Avrustning betyr å avruste krigskreftene, å avskaffe militarismen, å slette ut væpnet innblanding i de indre forholda i alle land, og å avskaffe alle former for kolonialisme helt og fullt.» Det kan gi økt mulighet til hjelp til utviklingsland – militærutgiftene kunne i stedet gå til avskaffing av sult over hele verden. (Khrustsjov)

*Sitatene er hentet fra de kinesiske kommunistenes 4. kommentar til SUKPs sentralkomites åpne brev, «Apologists of Neo-Colonialism» FLP 1963, s. 11–16.)

Sosialimperialismen blir avslørt

Denne linja er et åpent forsøk på å bedra folkene i den tredje verden, få dem til å tro at imperialistisk utbytting og kolonialisme kan avskaffes *uten kamp*, dvs. at imperialismen kan forandre karakter gjennom overtalelse og henstillinger.

Formålet med linja er å legge grunnlaget for sosialimperialistisk utbytting av landa i den tredje verden. Flere og flere land og frigjøringsbevegelser har avslørt dette for lengst. Konferansen for alliansefrie stater i Alger i 1973 viste at over 70 land med så forskjellige samfunns-systemer som Alger, Sudan, Tanzania, Sri Lanka, kunne samle seg om en så godt som enstemmig fordømmelse av begge de to supermaktene press mot landa i den 3. verden. (Cuba og India var så godt som aleine om å tale om «den sosialistiske leiren» – sosialimperialismen – «som en naturlig alliert og hjelper» for utviklingsland.)

En rekke frigjøringsbevegelser som fører væpnet kamp i dag har også trukket lærdommer av hendelsene de siste åra, står nå for prinsipiell uavhengighet av begge supermaktene og stempler Sovjet som kapitalistisk og imperialistisk. *Eksempler* her er de nasjonal-revolusjonære bevegelsene i Kambodsja, Indonesia, Burma, Filippinene, Malaysia, Oman, Zimbabwe (Rhodesia) – og Spania!

Demonstrasjon i Moskva 1964 mot dei amerikanske åtaka på Vietnam. Demonstrasjonen vart slegen ned av sovjetisk politi. Hitler agiterte og mot sin motstandar Storbritannia og lot talarane sine preike mot Churchill som imperialist. Dette var ingen anti-imperialisme. Det same er tilfellet med den anti-amerikanske propagandaen til dei nye tsarane i Kreml.

Støtt kampen for enhet i den tredje verden

Alskens Dagblad-liberalerer, moderne-revisjonister, trotskister – et helt beite av ulike borgerlige retninger – rykker ut og angriper Kina for den betydninga det legger på kampen for uavhengighet og beskyttelse av de nasjonale ressursene i den tredje verden. De hevder at Kina er opportunistisk fordi de støtter reaksjonære ledere i disse landa.

Det de mener er at Kina i stedet burde støtte de »fredselskende» lederne i Sovjet og oppmuntre alle land til å basere seg på »hjelp» derfra. Dette er *sosialsjåvinisme* av gammelt merke fra den 2. internasjonals tid. Revisjonistene fra denne tida spesialiserte seg på å stemple folkene i kolonilanda som usiviliserte og tilbake-liggende, hevdet at utvikling i disse landa bare kunne oppnås med hjelp fra de gamle kolonilanda, og agiterte for »demokratisk kolonialisme».

Mot dem framhevet Lenin alltid den

enorme sjølstendige betydninga av kampene i disse landa, og pekte på at de nasjonal-revolusjonære krigene i koloniene, halvkoloniene og de imperialistiske innflytelsessfærene var en del av den internasjonale proletariske revolusjonen.

Kjensgjerningene i dagens verden viser til fulle at dette er riktig. De hardeste slaga USA-imperialismen er blitt tilføyd, er de slaga den har fått i den tredje verden – i Kina, Korea, Indokina, i det sørlige Afrika i første rekke, men også i andre land der nasjonale borgere av forskjellige avskygninger fortsatt sitter ved statsmakta – arber-statene, Algerie, Tanzania, Peru osv.

Kjensgjerningene viser også at bevegelser og stater i den tredje verden både vil og kan støtte hverandre aktivt, sjøl om de har forskjellig klassekarakter. Borgerlige stater som medlemslanda i Organisasjonen for afrikansk enhet (OAU) har støttet de nasjonale og demokratiske revolusjonene i Indokina aktivt, også etter at det er blitt

opprettet nydemokratiske regjeringer bygd på en form for proletariatets diktatur i disse landa.

Avvis sosialsjåvinismen

Vi sier ikke at klassemotsetningene i landa i den tredje verden er uten betydning. Det er bare proletariatet og dets nærmeste allierte, fattigbøndene og småborgerskapet i byene, som kan gjennomføre nasjonale revolusjoner som virkelig kan sikre full sjølstendighet for landa i den tredje verden. Bare de kan løse de sosiale motsigelsene og avskaffe utbytting i landa sjøl, og dermed legge grunnlaget for økonomisk framgang.

Men like fullt ser vi bevegelsen i den tredje verden *som helhet* som den viktigste krafta mot supermaktens kamp om hegemoniet. Bevegelsen er et resultat av objektive motsigelser, som tvinger også borgerlige og tilmed reaksjonære ledere til å vende seg mot imperialismen, i sær supermaktene. *Fortsettelsen av denne*

politikken under perioden med foreløpig fred mellom supermaktene, er kamp mot de samme to supermaktene i en situasjon med imperialistisk omfordelingskrig mellom dem.

Nettopp derfor er kampen for enhet mellom arbeiderklassen i de imperialistiske landa og landa med forskjellige samfunnssystemer i den tredje verden et nøkkelspørsmål i dag. Denne kampen er samtidig en kamp mot den sosialsjåvinismen som blir propagandert av begge supermaktene og deres hjelpegutter – sosialdemokrater, revisjonister og småborgerlige sosialister og liberalere. Internasjonal solidaritet er djupt rotfestet i arbeiderklassen i Norge. Dersom kommunistene og alle anti-imperialister fører denne kampen gjennom i fagforeninger, klubber og andre masseorganisasjoner, vil det vise seg at dette spørsmålet er ett av dem som vil bidra mest til å isolere de opportunistiske og revisjonistiske lederne fra massene.

Den patriotiske fyrsten Sihanouk og kommunisten Khieu Samphan. Einskaper mellom dei ulike patriotiske klassane i Kambodsja fortel om kor brei og sterk den anti-imperialistiske fronten i den tredje verda er i dag. Der proletariatet vinn leiarstillinga i denne fronten, finst det ingenting som kan hindre nederlag for intrigene og aggresjonen til dei to supermaktene Sovjet og USA.

Oppstanden i St. Petersburg oktober 1918. Bolsjevikane streid for lina om å knuse kapitalismen i Russland og bygge ein sosialistisk stat som eit bolverk mot imperialismen, og vann. Mensjevikane ville gjere Russland til ein moderne kapitalistisk stat som kunne ta opp tevlinga med stormaktene på lik line. Det same var målet for Trotski. De reaksjonære draumane deire er oppfylt av Khrustsjov og Bresjnev.

4. Sosialimperialismen – USAs dødelige rival

USAs tilbakegang er et resultat av de lovene som gjelder for utviklinga av imperialismen, av den ujamne utviklinga av kapitalismen, av tendensen til opprøstning av de rikeste imperialistiske landa. (Se gjennomgangen av dette i den forrige artikkelen.)

Det kan ikke fortsette »å gå bra«

Alt i begynnelsen av 1950-åra pekte Stalin på at USA ikke ville kunne fortsette å dominere alle andre imperialistiske land og holde på verdenshegemoniet ubestridt til all tid. Han skreiv at **»det ville være galt å tro at alt kan fortsette å 'gå bra' i 'evighet', at disse landa (Europa, Japan osv.) vil finne seg i dominans og undertrykkelse fra USA i det uendelige, at de ikke vil strebe etter å rive seg løs fra det amerikanske fangenskapet og slå inn på en vei med en uavhengig utvikling. (. . .) Å tro at disse landa ikke vil prøve å knuse USAs 'regime', og bryte seg vei til en uavhengig utvikling, det er å tro på mirakler.»** (Stalin: *»Sosialismens økonomiske problemer i Sovjetunionen»*, 1952, sitert etter Røde Fane 4/74 s. 74.)

Han viste samtidig at disse motsigelsene i imperialismen var slik at de uunngåelig ville føre til krig, imperialistisk nyoppdelingskrig.

I dag kommer ikke faren for en ny verdenskrig fra rivaliseringa mellom USA og de *»gamle»* stormaktene. Det er riktig som Stalin forklarte, at EEC og Japan har gjort alt de kunne for å svekke den amerikanske dominansen og prøve å slå

inn på en uavhengig kurs – **»for å sikre seg uavhengig stilling – og sjølsagt, høye profitter,»** som Stalin skreiv (samme sted). De planene som visse EEC-politikere har lagt om en europeisk stat med Europa-hær har også uten tvil blitt skapt med perspektivet om å gjøre Europa om til en supermakt i rivalisering med USA (og Sovjet)

Men framveksten av sosialimperialismen har gjort dette perspektivet svært urealistisk. *Det er i dag Sovjet aleine, og ikke de gamle stormaktene, som truer USAs hegemoni. Det er i dag Sovjet som vokser på USAs bekostning. Det er utviklinga der som har brakt verden stadig nærmere en ny imperialistisk verdenskrig.*

Alle setene opptatt

Sovjet har kommet *»til festbordet»* som ei ny imperialistmakt *»då alle seta var opptekne»* (Lenin om Tyskland før den første verdenskrigen, se forrige artikkel, 1. avsnitt). Gjennom å erobre partiet og staten innafra, greidde Khrustsjov og byråkratene rundt ham som gikk den kapitalistiske veien å gjøre det tidligere sosialistiske Sovjet om til *»et storborger-skapets diktatur, et diktatur av den tyske fascistiske typen, et diktatur av Hitler-typen.»* (Mao 11. mai 1964, sitert i *»Leninisme eller sosialimperialisme, Oktober-hefte, s. 8.)*

Ved hjelp av kuppmetoder, demagogi, smiger av imperialismen og utpressing mot de nye folkedemokratiene, greidde de nye herskerne i Kreml å gjøre den

tidligere sosialistiske leiren om til et sovjetisk imperium som strekker seg fra Sentral-Europa, gjennom Øst-Europa, Sentral-Asia, Nord-kalott-området, og Nord-Asia til til Mongolia og øyriker i nærheten av japansk territorium. (For en gjennomgang av denne utviklinga, se i sær Nils Holmberg: »Fredlig kontrarevolusjon» I og II, sv. Oktober.)

Utgangspunktet for dette imperiet er det *finansmonopolet* lederskapet i det nye byråkratborgerskapet i Sovjet utøver gjennom sin makt over staten, produksjonsmidlene og produksjonsresultatene i det som en gang var den høyt utvikla sosialistiske økonomien i Sovjetunionen.

Det tsaristiske Stor-Russland fra før 1917 var et *mindre* imperium enn dette. Det var også belemret med den svakheten at det hang katastrofalt etter i utviklinga av produksjonsforholda og dermed av produktivkreftene. Sjøl om det den gang var et imperium med større potensielle ressurser enn flere andre imperialistiske makter.

På grunn av disse svakhetene ble det et forgjeldt vedheng til de andre maktene, og ble hengende nådeløst etter f.eks. Tyskland, som »førte nye metoder inn i kampen for å utvikle kapitalistisk produksjon, betra teknikk og betre organisering, som gjorde den gamle kapitalismen, kapitalismen frå frikonkurransetida, om til kapitalisme med giganttrutar, syndikat og kartell,» som Lenin skreiv i artikkelen »Krig og revolusjon» fra 1917.

»Denne gruppa (den tyske monopolkapitalen) innførde byrjinga på statskontrollert kapitalistisk produksjon. Dimed arbeidde ho saman den kolossale makta i kapitalismen med den kolossale makta i staten til ein einaste mekanisme, og fekk samla titals millionar menneske innanfor ein einaste organisasjon, statskapitalismen,» skreiv han vidare om Tyskland på denne tida. Slik forklarte han hvorfor Tyskland kunne ta opp konkurransen med de gamle imperialist-maktene i første rekke, sjøl om det kom

til festbordet da de andre setene var opptatt.

Gjenoppretting av kapitalismen skaper et nytt storrussisk imperium

Mensjevikenes linje under og rett etter revolusjonen, trotskistenes linje under oppbygginga av sosialismen – å utvikle kapitalismen *først* i Russland, før en gjennomførte proletariatets diktatur og sosialistisk dominans over økonomien og produksjonen – var ikke annet enn ei linje for å gjøre Russland om til et nytt, sterkt kapitalistisk imperium. Denne linja blei slått ned av partiflertallet i SUKP(b) under Lenins og Stalins ledelse.

Men linja blei brutt gjennom Khrustsjovs maktovertakelse på 20. partikongress i 1956. Da hadde den sosialistiske oppbygginga i Sovjet gjort ende på de aller fleste tilbakeleggende trekk ved produktivkreftenes utvikling i landet. Når først revisjonismen var kommet til makta, og dermed borgerskapet, var veien åpen for å gi Russland den plassen blant de andre imperialistlanda som tsaren og »sosialistiske» og »ikke-sosialistiske» borgere hadde drømt om 50 år tidligere og all tid seinere.

Skrutt for skritt har Khrustsjov og Bresjnev fjernet alle de hindrene som hemmet utviklinga av imperialismen i Sovjet – restene av sosialistiske *former* for produksjonsforhold. Nøkkelledet her var de økonomiske reformene på midten av 60-tallet, som innførte *profitten* som erklært ledesnor i produksjonen. Den raske utviklinga av Sovjet til en imperialistisk supermakt er betinget av to forhold: 1) De svære ressursene i det storrussiske imperiet, og 2) Den overlegne organiseringa av de kapitalistiske produksjonsforholda som følger av den sosialistiske økonomiens forvandling til fullt ut utviklet *statsmonopolkapitalisme*.

Etter min mening er dette grunnlaget for at gjenopprettinga av kapitalismen i

Sovjet så godt som straks førte Sovjet forbi de gamle stormaktene i Europa og Asia og svært raskt har gjort landet om til en dødelig konkurrent med USA om verdensherredømmet.

Den oppstigende imperialismakta utløser krigen

I sitt hovedverk om »Imperialismen» pekte Lenin på at den svært raskt økende takta i den økonomiske veksten i Tyskland fra århundreskiftet til 1914 måtte føre krigen nærmere og nærmere som en »løsning» på krise i imperialismen. Han pekte på at nettopp den stigende imperialismakta Tyskland måtte bli den utløsende faktoren.

Like før den andre verdenskrigen brøt ut, pekte Mao Tsetung på den samme nødvendigheten for Tysklands, Italias og Japans vedkommende:

»Den krigen som pågår nå er et resultat av utviklinga av den allmenne krise i verdenskapitalismen som begynte med den 1. verdenskrigen. Denne allmenne krise driver de kapitalistiske landa inn i en ny krig, og driver framfor alt de fascistiske landa ut i nye krigsventyr.» (»Om den langvarige krigen», mai 1938, Selected Works, II, s. 149.) For dem som vil studere oppgangen og krigsforberedelsene til særlig den tyske imperialismen og fascismen, anbefaler jeg lesning av Stalins beretninger til SUKP(b)s partikongresser, særlig 16., 17. og 18. partikongress. Legg merke til hvilken rolle den fascistiske staten spiller i organiseringa av produksjonsforholda, for å sikre veksten og militariseringa i økonomien!)

Sovjet har de samme kjennetegna som Bismarcks og særlig Hitlers Tyskland hadde før de to tidligere verdenskrigene. Det er *Sovjet* som har alt å vinne – i alle fall sett fra en kortsiktig imperialistisk synsvinkel – på å starte en imperialistisk verdenskrig mot USA-imperialismen – på et passende tidspunkt.

USA har sitt hegemoni som det ikke klarer å forsvare, – sjøl under en imperialistisk fred. USA har ikke samme interesse som Sovjet av å starte en krig i dag. Det betyr ikke på noen måte at USA-imperialismen har sluttet å være farlig. Forholdet er slik Hoxha beskrev det på den 6. partikongressen i Arbeidets Parti i Albania i 1961:

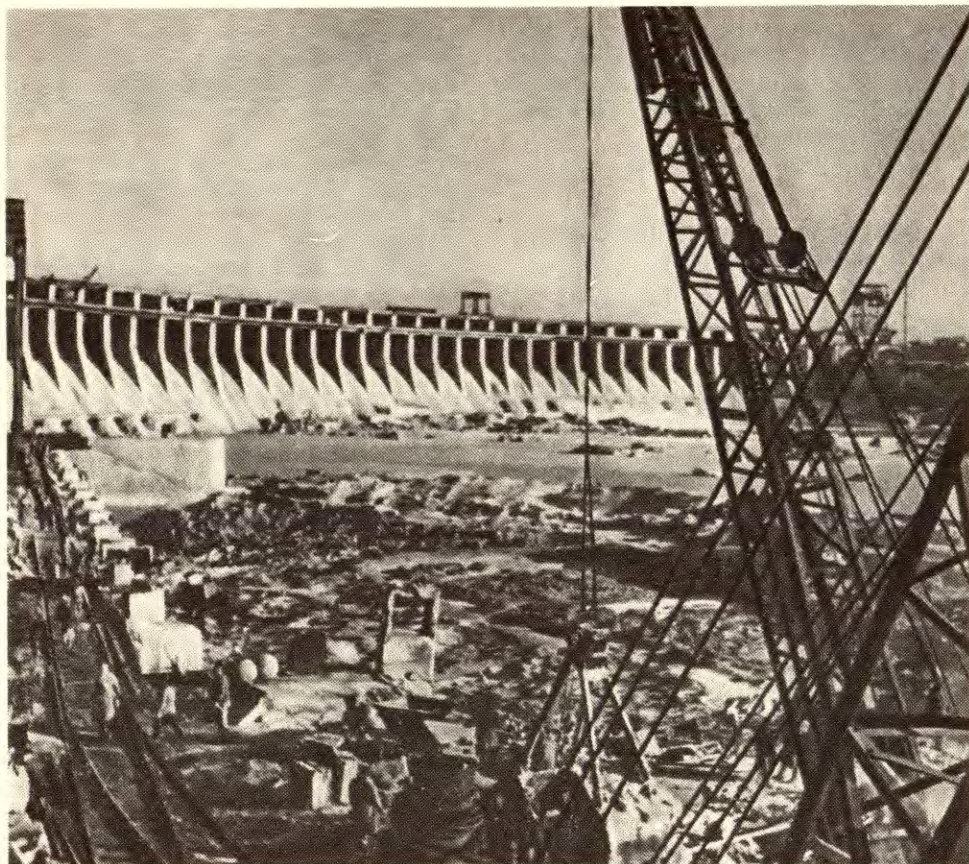
»Så lenge den (USA-imperialismen) står på beina vil dens reaksjonære natur fortsette å være uforandret, akkurat som dens aggressive og krigslystne politikk og strategi, som springer ut av sjølve grunnlaget for det utbyttingssystemet den bygger på. USA-imperialismen kan ikke leve uten økonomisk ekspansjon, uten politisk intervensjon og militær aggresjon, uten undertrykking og utbytting av andre folk. Uten dette vil den dø, og veien er åpnet for opprør og revolusjoner.» (»Report on the Activity of the CC of the PLA», Tirana 1971, s. 19.)

Men det er den sovjetiske sosialimperialismen som etterhvert har greidd å endre styrkeforholdet mellom de to i *sin favør*, og dette setter helt bestemte begrensninger på USAs manøvermuligheter i forhold til den andre supermakta.

Styrkeforholdet er endret kvalitativt

Jeg skal nevne et par symptomer på denne endringa av styrkeforholdet, før jeg går over til å gjennomgå Sovjets stilling i verden i dag mer i detalj.

Under Berlin-krise i 1961 og Cuba-krise i 1962 var Khrustsjov svært stor i kjeften og gjennomførte en rekke eventyrlige operasjoner. Det hele endte med et ydmykende nederlag for ham. Han måtte trekke tilbake alle trusler etter en kort stund, og gå med på å love bot og bedring helt ut på Kennedys betingelser. *Resultatet var svært skuffende i forhold til*

Kraftverket i Dnjepr, eit av dei største i verda, vart bygt under Stalin, og atterreist etter krigen. Tsarismen i Russland før 1917 hindra produktivkreftene i å utvikle seg. Difor vart Russland liggjande vonlaust til atters i kampen om hegemoniet. I dag har det nye borgarskapet i Sovjet rana til seg det den sovjetiske arbeidarklassen har bygt opp under sosialismen, og brukar det som brekkstang i kampen for å gjere Sovjet til imperialistisk underkuarmakt nr. 1.

Khrustsjovs drømmer om å rykke fram i nye innflytelsessfærer. Det eneste tilfredsstillende ved det fra hans synspunkt var en viss anerkjennelse av at han kunne foreta seg hva han ville i det som allerede var sovjetiske innflytelsessfærer, – på den betingelsen at han ikke støttet kampen for

nasjonale revolusjoner i de avhengige landa eller revolusjonært arbeid i de imperialistiske landa.

I 1968, da vanskene i østblokklanda holdt på å vokse Bresjnev over hodet som resultat av 10 års utvikling etter Khrustsjovs »liberaliseringslinje» – ei linje

for utviklinga av et omfattende nytt borgerskap i de tidligere folkedemokratiene – *ringte han til Det hvite hus i Washington for å varsle om at han måtte foreta militære operasjoner i Tsjekkoslovakia. Han fikk grønt lys, og det uttrykker på en klar måte både omfanget og begrensingene av sosial-imperialismens manøvermuligheter på det tidspunktet.*

I august 1971 inngikk Bresjnev en avtale om «vennskap, samarbeid og fred» med Indira Gandhi i India. Hovedhensikten med denne avtalen på dette tidspunktet blei klart samme høst, da indiske tropper rykket inn i Øst-Pakistan under påskudd om at 'urolighetene' i denne delen av Pakistans territorium truet Indias sikkerhet. Avtalen fra august var en oppfordring og en direkte støtte til India om å kløyve Pakistan. Pakistan var da medlem av SEATO, en av USAs militærallianser i Asia. Pakistan var med andre ord amerikansk interessesfære. Manøvrene blei gjennomført uten varsel til USA, og uten at USA var i stand til å svare med annet enn handlingslammelse og forbitrelse i store deler av monopolborgerskapet.

Som vi skal se, er dette i dag et gjennomgående kjennetegn ved Sovjets manøvrer.

Liksom Hitler-Tyskland, det fascistiske Italia og Japan rykket fram for å fylle «vakuemet» i land der de andre stormaktene ikke hadde kommet til eller var blitt svekket av vansker og indre motsigelser før den andre verdenskrigen (Spania, Ethiopia, Østerrike, Tsjekkoslovakia, Korea, Kina) – rykker Sovjet nå fram i liknende områder.

Ånden fra Munchen, ånden fra Helsingfors

Liksom Storbritannia og Frankrike svarte med «forsoningspolitikk» og avspenningsprat, svarer de herskende klassene i USA og NATO-land som Vest-Tyskland med det samme. Etter Konferansen for sikkerhet og samarbeid i Finland i år tales det vidt og bredt om «Ånden fra Helsingfors». Det likner til forveksling på pratet om «Ånden fra Munchen» etter møtet mellom Hitler og Chamberlain i 1939.

Når vi angriper vår tids små og store Chamberlainer (han med «fred i vår tid» etter Munchen-avtalen med Hitler i 38), er det fordi de *sanksjonerer* sovjetisk innblanding, utpressing og ekspansjon over hele verden, fordi de skjuler for massene hva som er den virkelige karakteren ved situasjonen, fordi de forsøker å kvele framveksten av en aktiv kampfront mot krigsforberedelsene og overgrepa som både Sovjet og deres egen imperialistiske supermakt bedriver i hvert hjørne av kloden.

«Ånden fra Helsingfors» er liksom «Ånden fra Munchen» en gangsterånd. Når begge parter snakker om «fred», mener de en midlertidig fred mellom gangstere. Den gamle gangsterbanden er tvunget av svakhet til å anerkjenne at den andre rykker fram i nye områder. Fredsnakket er rettet til de folka som begge utsuger og underkuer, for at de skal holde seg i ro og finne seg i overgrepa. Sjøl ruster de seg intenst på begge sider til den situasjonen da den nye banden beslutter å jafse til seg *alt*. Da bærer det løs på liv og død, til den ene eller den andre er knust.

5. Sovjet den mest sannsynlige krigsutløseren

På den 29. sesjonen i hovedforsamlinga i FN i 1973 la den kinesiske delegaten Chiao Kuan-hua fram denne viktige vurderinga av hvordan forholdet mellom supermaktene Sovjet og USA nå utvikler seg:

»Når det gjelder den såkalte likevekten, så er den både i naturen og i samfunnet alltid relativ og kortvarig. Mangelen på likevekt er derimot absolutt og konstant. I virkeligheten eksisterer det ikke i dag noen »styrkelikevekt» mellom de to supermaktene. Tvert om søker den ene sida med all kraft å hente inn den andre og overvinne den. Det er en kappestid mellom dem som er sterkere enn noen før har sett. Det er ikke noe å undre seg over at den supermakta som utgir seg for å være »sosialistisk» for kort tid siden skrøt av at den var på såkalt 'historisk offensiv' på 'hele fronten for globale konfrontasjoner', og at den tok svært 'raske' skritt i framrykkinga.»

Sovjet regner seg som overmann i dag. La oss huske på det, og passe opp for gammel vanetenkning. I dag har Sovjet alle de kjennetegna som framhevd Tyskland som oppadstigende, krigsforberedt imperialistmakt i 30-åra, bare i større målestokk.

La oss se på disse kjennetegna.

A. Sovjet har et fast grep om sin innflytelsessfære. Det grepet Sovjet har om den viktigste innflytelsessfæren sin fortsatt – Øst-Europa – er over måte mer fast enn det USA har over landa i Vest-Europa. I midten av 60-åra var det mange tegn til at Øst-blokken skulle gå i oppløsning økonomisk. Mange av landa begynte å søke vestover etter kapitalhjelp,

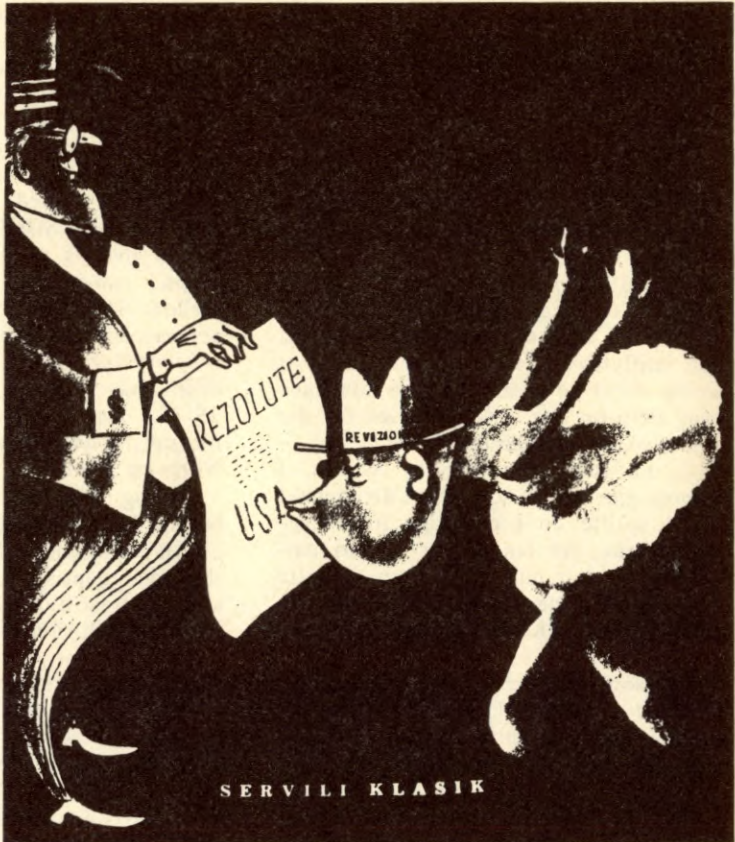
slik Jugoslavia alt gjorde det i 40-åra, for å minske den sovjetiske kontrollen. Dette rettet Sovjet opp ved å gå til et fascistisk angrep på Tsjekkoslovakia i august 1968.

Siden da har det tvunget gjennom en økonomisk integrasjonsplan for COMECON og et sentralisert militært okkupasjonsherredømme gjennom Warszawa-pakten, som har skapt et system av nasjonal underkuing av industristater som verden ikke har sett maken til. (Mongolia og til dels Cuba hører med til dette nye storrussiske riket.)

Det eneste som kan sammenliknes med det er det Stor-Tyskland som eksisterte noen få år, da Hitler holdt Frankrike, Norge, Danmark, Østerrike, Be-Ne-Lux osv. okkupert under den 2. verdenskrigen. Forskjellen er bare at Sovjet har et mye fastere politisk og økonomisk grep enn Hitler-Tyskland hadde i disse landa. De lokale quislingene hans hørte til partier som for lengst var avslørt som arbeiderklassens verste fiender og som åpne forrædere av nasjonens interesser.

Bresjnevs quisling-klikker har den fordel at de stammer fra tidligere kommunistpartier, som har hatt sterk støtte i arbeiderklassen i sine land. De blir mer og mer isolerte fra denne klassen i dag, det har vært opprør mot den i Polen, det er passiv motstand mot den i de fleste landa. Men en kombinasjon av demagogi, tradisjon og fascistisk undertrykkelse beskytter dem ennå godt nok til at de nye tsarene i Kreml kan bruke disse landa som plattform for militær oppmarsj og som mjølkekuer for å militarisere sin egen økonomi. (Om utviklinga av COMECON, se artikkelen om det i boka »Sosial-imperialismen. Sovjet i dag».)

Albansk karikatur – revisjonistane kyssar handa til USA-imperialismen. Khrustsjov la seg på denne lina for å få rett til å kue alle folk i interessesfæren sin. Om nokon trudde det, vart det ingen »superimperialisme», inga semje mellom Sovjet og USA av dette. Tvert om var det ein manøver for å bli sterk nok til å slå USA ut.

B. Sovjet har stor framgang på viktige strategiske punkter, mens USA har problemer med å holde på innflytelsen sin over hele verden.

Viktige områder her er i sær Sør-Asia, men også Afrika. Dette har vi så vidt vært inne på allerede. Den analysen Mao Tsetung ga av USAs stilling i 1946, belyser svært godt betydninga av slik framgang:

»USA og Sovjet (Mao skreiv om muligheten av et angrep på det den gang sosialistiske Sovjet fra USA-imperialismen, Red.) er skilt av et veldig område som omfatter mange kapitalistiske, kolo-

niale og halvkoloniale land i Europa, Asia og Afrika. Før de reaksjonære i USA har underkuet disse landa, kan ikke et nytt angrep på Sovjet komme på tale.» (»Samtale med den amerikanske korrespondenten Anna Louise Strong», august 1946, Skrifter i utvalg, s. 255.)

Sovjets frammarsj i India, i sær fra inngåelsen av »vennskaps-, samarbeids- og fredsavtalen» i 1971, sønderlemminga av Pakistan samme år, den 15-årige økonomiske samarbeidsavtalen fra 1973 og Indira Gandhis fascist-kupp fra i sommer, er et tegn på at Sovjet gjør vellykkede innhogg i slike mellomliggende soner.

I løpet av de siste åra har Sovjet også lykket i å bygge opp en stående flåte i Det indiske havet, nå med flere skip og større slagstyrke enn det USA har i området.

Sovjet har også blitt i stand til å bygge opp en flåte i *Middelhavet* siden slutten av 60-åra. (Prøv å forestille dere hva som ville blitt resultatet av slike forsøk f.eks. samtidig med Berlin- og Cuba-krisene i 1961 og 1962!)

Sovjet forsøker også å rykke fram i *Afrika*, der USA som nevnt aldri har fått den innflytelsen de har ønsket. De satser særlig sterkt på å vinne innpass i de landa som nettopp har revet seg løs fra det markstukne portugisiske koloniveldet – Guinea-Bissau, Mosambique, Angola. I Angola gjør de alt som står i deres makt for å splitte de forskjellige frigjøringsbevegelsene, før landet blir erklært uavhengig. De har gitt mer våpen til dette formålet enn de har gitt til 15 års frigjøringskamp. (Klassekampen hadde en artikkel om dette i nr. 37/75.)

Det som har vært under utvikling i *Portugal* siden april-kuppet i 1974 taler i samme retning, men det bringer oss først og fremst over på neste punkt:

C. Sovjet har sterke politiske agenturer i Europa. Sovjet har store fordeler av de politiske og økonomiske krisene i den vestlige økonomen. I flere viktige land på kontinentet er de største borgerlige »sosialist»-partiene agenturer for sosialimperialismen, og i alle landa finnes det Moskva-revisjonistiske partier med til dels betydelig innflytelse i arbeiderklassen.

De går raskt fram, og er allerede å finne i regjeringa i *Portugal*. I *Italia* vil revisjonistene komme i regjering om kort tid, dersom ikke USA lykkes med å få gjennom et fascistisk kupp i landet. I *Frankrike* kan det og tenkes at revisjonistpartiet vil komme i regjeringsposisjon om ei viss tid, sjøl om motsigelsene mellom dem og sosialdemokratene har økt den siste tida.

Størst resultat til nå i Europa utenom

Øst-Europa har Sovjet vunnet i *Finland*. I de siste 10–15 åra er tyngden av det finske monopolborgerskapet blitt vunnet for sosialimperialismen. *Alle* store og mellomstore parti har knyttet seg til Moskva, fra Høyre til sosialdemokratiet. (Seterpartiets ungdomsforbund har parti-forbindelser med SUKPs ungdomsforbund, KOMSOMOL!) Partia går stilltiende med på at Sovjet omtolker vennskaps-, samarbeids- og bistandsavtalen mellom Sovjet og Finland til en militærallianse, slik det blei uttrykkelig klargjort i *Kommissarøvs* bok »Finland finner sin linje» fra i vinter. (Se Klassekampen, 33/75.) Dette betyr at Finland vil bli *transitt-område* for et sovjetisk angrep på Norge og Sverige!

Fra og med oljekrisa til i dag har samhandelen mellom Sovjet og Finland økt til det dobbelte. Sovjet har utnyttet de stigende oljeprisene og overproduksjonskrisa i Vest-Europa til å binde finsk økonomi helt til handel med Sovjet.

I spissen for orienteringa mot Sovjet står de finske revisjonistene. Den fløyen av det falske »kommunistpartiet» som for tida har størst innflytelse blant arbeiderne, er ikke en gang fornøyd med den avhengigheten Finland har nå, men går aktivt inn for finsk medlemskap i COMECON, og for å bruke en fascistisk »fredslov» mot all propaganda og alle partier som går mot den sosialimperialistiske utpressinga.

Styrket høyreradikalisme i revisjonistpartiene

Etter at revisjonismen kom til makta i de europeiske kommunistpartiene (fra slutten av 40-åra fram til 20. partikongress i SUKP i 1956, med litt forskjellig takt i utviklinga i de forskjellige landa), har hovedstrategien til disse partiene vært å styrke Sovjets politiske stilling gjennom samarbeid og underlegging under de pro-amerikanske sosialdemokratiske partiene. For å oppnå dette har de avsvarga alle revolusjonære paroler,

og hatt det parlamentariske arbeidet og klassefred i fagbevegelsen som hovedlinje.

I den siste tida, særlig etter hendelsene i Portugal det siste året, ser en tendenser til at denne linja er i ferd med å bli revidert. I Portugal har revisjonistene stått fram med et mer og mer åpent sosialfascistisk ansikt. (Se Røde Fane 4/75.) De hevder stadig oftere at folkeflertallet ikke betyr oppslutning av et flertall i parlamentariske sammenhenger, men at en må gripe og holde på makta også uten det. I forrige Røde Fane ble det vist til at dette samsvarer med synspunkter som ble lagt fram av den sovjetiske teoretikeren *Zarodov* i *Pravda* 6. august 1975. Fra borgerlige og pro-imperialistiske partier betyr ikke dette annet enn ei linje for å komme til makta ved *kupp*. — At dette er SUKPs linje for de vestlige partiene i dag, kom fram i et oppslag i *Pravda* i september. På to spalter på forsida ble det bekjentgjort at Bresjnev hadde mottatt Konstantin *Zarodov*, og ført samtaler med ham. Bresjnev hadde rost betydninga av det tidsskriftet han redigerer («Fredens og sosialismens problemer»), og sagt at det «deltok aktivt i den skapende videreutvikling av aktuelle problemer i den marxist-leninistiske teori» osv. (Aftenpostens utenriksside 22./9–75.) Dette skjedde etter at høyre-revisjonister i Frankrike og Italia hadde advart i pressa si mot *Zarodovs* synspunkter!

NKPs Martin Gunnar Knudsen har også talt mot «snøve oppfatninger av folkeflertallet» i det siste, blant annet i et sommerintervju i *Arbeiderbladet*. Dette er kombinert med stadig sterkere angrep på marxist-leninistene, bl.a. aktivitet for å få våre kamerater utelukket av klubber og foreninger.

Styrket håntlangeri for Sovjet

Samtidig styrker alle partiene sitt håntlangeri for sosialimperialismen i Europa. «Kommunistene (dvs. revisjonistene) betrakter kampen for å bevare

freden som det viktigste av alt,» skriver NKPs Rolf Dahl, en av de hardeste antikommunistene i partiet, i en kommentar i *Friheten* etter «Konferansen for sikkerhet og samarbeid i Europa» i Helsingfors i sommer (nr. 33/75). Videre: «Forståelsen for nettopp dette har ikke vært bra i vårt parti. Men også her som på en rekke andre områder synes situasjonen å bedre seg.» Han viser til fagbevegelsens offisielle representasjon på Østersjø-ukene i DDR de to siste åra, og opprettinga av en felles «fredskomite» for en rekke fagforeninger og klubber i mai i år. Denne linja har med andre ord oppslutning utafor NKPs egne rekker — også i SV som helhet og i deler av DNA.

Krisa i vesten og den forsterka offensiven fra Sovjet har med andre ord styrket revisjonistpartiene. De tjener på de politiske krisene over alt i vesten, mens USAs agenturpartier, både Høyre-partiene og sosialdemokratiet, blir svekket.

Vi må ikke nære noen illusjoner om hva som vil bli *fortsettelsen* av den politikken til revisjonistpartiene. I tilfelle krig mellom supermaktene, vil de utgjøre kjernen i en femte-kolonie og grunnlaget for quislingregjeringer i et sovjetokkupert Europa. I så måte er de gunstigere stilt enn Hitlers quislingpartier, som var *hatet* av alle arbeidere på forhånd.

D. Sovjet er et tvers igjennom fascistisk land. USA har store vansker hjemme. *Imperialismen er råtnende kapitalisme, døende kapitalisme*, sier Lenin (*Imperialismen*). Opprætninga i USA slår ut i kolossal kriminalitet, korrupsjon, skarp rivalisering mellom ulike monopolistgrupper og deres politikere, avsløring av fascistiske operasjoner i USA sjøl og i underlagte land, opprør som svar på undertrykkelse og massearbeidsløshet blant minoritetene, økonomiske kriser, synkende produksjon, inflasjon, økende arbeidsløshet blant de hvite arbeiderne, harde streikebevegelser, osv., osv.

Motstanden mot USAs krigspolitikk i

arbeiderklassen og folket, og motsigelsene blant monopolistene sjøl om hva slags taktikk USA-imperialismen skal slå inn på, skaper vansker for gjennomføring av USAs globale politikk. Motsigelsene som har utviklet seg mellom USA og dets allierte i Europa og andre verdensdeler skaper liknende problemer.

Sovjet er også herjet av loven om opprøtning i framskredne imperialistiske stater. Men det fascistiske diktaturet til de nye tsarene i Kreml gir dem akkurat nå en helt annen mulighet enn de amerikanske lederne til å kontrollere disse motsigelsene. Den økende kriminaliteten, korrupsjonen og de økonomiske forbrytelsene som det blir mer og mer av, blir slått ned med steinhard terror. Det er f.eks. rapportert en rekke *dødsdommer* for underslag og misligholdelse av betrodde midler i Sovjet i løpet av dette året. Fagbevegelsen i Sovjet er under full fascistisk kontroll av staten, ethvert forsøk på arbeidskamper blir slått ned med militærmakt. Motstanden som fins mot nasjonal undertrykkelse av minoritetene blir møtt på samme måten. Folk som opponerer mot sovjetisk fascisme og krigsforberedelser, blir puttet i fangeleire og sinnsykeanstalter.

Det fins ingen fare *for tida* for at skiftninger i de indrepolitiske forholda skal true den utenrikspolitiske taktikken og strategien til det statsmonopolkapitalistiske toppskiktet. Motstanden eksisterer nok i partiet og utenfor, dokumenter fra marxist-leninistiske grupper i Sovjet har vist det, f.eks. Programmet til Sovjetunionens Revolusjonære Kommunistler, bolsjevikene, som kom ut i 1967 (kommer på Oktober i høst.) Jfr. også Andrei Amalriks bok «Vil Sovjet overleve år 1984», nevnt i boka «Sosialimperialismen. Sovjet i dag», s. 224–225.)

Krigsforberedelsene gir fordeler til de høyere laga

Men det ville være feil å tro at opposisjonen nå er særlig sterk i de relativt store

borgerlige laga og privilegerte laga i arbeiderklassen som de moderne revisjonistene har fødd fram i parti, stat og bedrifter siden 1956. Da Lenin beskrev utviklinga av klassenes politikk i stormaktene før den første verdenskrigen, pekte han på følgende: »Imperialismen betyr at alle lag i de besittende klasser underlegger seg finanskapitalen, og den betyr oppdeling av verden mellom fem eller seks 'stormakter, der flertallet er involvert i krigen. Oppdeling av verden mellom stormaktene betyr at alle de besittende klassene i disse landa er *interessert* i å eie kolonier og innflytelsesfærer, i å undertrykke andre nasjoner, og i å sikre seg mer eller mindre lukrative stillinger og privilegier som stammer fra å høre til ei 'stor'makt og en undertrykker-nasjon.» («Den andre internasjonale bryter sammen», juni 1915, Coll. Works 21, s. 228.) Sammenlikn dette med krigsbegeistringa til små og store borgere i Norge under «jobbetida» 1914–18, så skjønner du hva Lenin mener.

Lenin pekte også på at finanskapitalen evner å kjøpe opp det øverste laget av privilegerte arbeidere og deres representanter i politikken og i fagbevegelsen for støtte til imperialistisk ekspansjon.

Dette er særskilt framtrædende i oppadstigende imperialistmakter, som Tyskland før 1914, og derfor sannsynligvis også for Sovjet i dag, under sjølve *krigsforberedelsene*. Dette er også forklaringa på den skamløse underordninga under sosialimperialismens internasjonale diktatur som folk som Honecker i DDR, Husak i Tsjekkoslovakia, Kadar i Ungarn utviser for tida.

Et *annet* spørsmål er hvordan sjølve krigen og utviklinga av den virker inn på disse klassene og på arbeiderklassen og bøndene i et krigsførende land. Kostnadene ved krigsforberedelsene og ved krigen blir alltid lagt på skuldrene til de laveste klassene, og dette skjerper skillet mellom dem og de privilegerte laga. Hitlers og Bresjnevs svar på dette var og er

fascisme — »det åpne terroristiske diktaturet til finanskapitalens mest reaksjonære, mest sjåvinistiske og mest imperialistiske elementer» (Dimitrov på 7. folkesess i Komintern, »Enhetsfrontens og folkefrontens problemer» (Oktober s. 35.)

En krig er nødvendigvis en rekke av seire og nederlag både for den ene og den andre parten. Erfaringene har vist at den nødvendige muligheten for nederlag, og redselen for den, sprenger enheten mellom finanskapitalens kjerne og de andre besittende og privilegerte klassene og laga etterhvert. (Se Lenin-artikkelen, s. 229, samme sted.) Når *dette* skjer, vil det vise seg at **»Fascismen er en brutal, men ingen stabil makt»**. (Dimitrov), og at herredømmet til de nye tsarane i Kreml vil flise seg opp slik tsarveldet gjorde det etter krigseventyra under den 1. verdenskrigen.

E. Sovjet **»løser» sine økonomiske kriser ved militarisering av økonomien**. Liksom USA og Vest-Europa er Sovjet herjet av de motsigelsene som følger av en imperialistisk økonomi. (Dette vil bli behandlet i en artikkel i neste nummer av Røde Fane, 6/75. Red.) Sovjet løser disse problemene på samme måten som Hitler gjorde det i Tyskland i mellomkrigstida: Ved anneksjoner og ekspansjonisme (Øst-Europa, India osv.) og ved militarisering av økonomien. Sjøl om bruttonasjonalproduktet i Sovjet er mye mindre enn for USAs vedkommende, er militærmakta til Sovjet nå totalt større enn det USA kan vise fram, både i kvantitet, og etterhvert også i kvaliteten på en rekke strategisk avgjørende områder.

Stalin knyttet den økonomiske krisa sammen med krigsforberedelsene på denne måten i beretninga til 17. partikongress i 1934:

»Resultatet av den seige økonomiske krisa har vore at den politiske stoda i dei kapitalistiske landa og mellom desse landa har blitt meir skjerpa enn vi har sett nokon gong.

Kampen om dei ytre marknadene er blitt skjerpa. Dei siste restane av frihandelen er blitt gjort til inkjes. Saman med vernetollen, handelskrig, valuta-krigen, dumpinga og fleire andre liknande tiltak, vitnar dette om ein aukande **nasjonalisme i den økonomiske politikken**. Alt dette har skjerpa tilhøva mellom landa til det ytste. Dette har skapt grobotn for militære samanstøytar. Det har stilt krigen på dagsordenen som eit middel til å dele opp maktsfærene i verda på ny til føremon for dei sterkaste statane.» (Stalin: Leninismens problem, sv. utg. s. 665, her etter Røde Fane 4/75, s. 14–15.)

Faktum er at imperialismen ikke kom ut av krisa si i 30-åra før militariseringa av økonomien tok til. Imperialismen prøver å framstille det som om det var Roosevelt's **»New Deal»**, Nygaardsvolds krisepolitikk eller Keynes teorier om statlig støtte til industrien o.l., som brakte den ut av krisa. Men la oss ikke glemme: Det var *Japan* som var først ute av den imperialistiske krisas lavkonjunktur, og det skjedde fordi Japan var det første landet som militarisererte og som startet opptakten til den andre verdenskrigen (angrepet på Mandsjuria). Tyskland kom seg også **»på fote»** ved de samme midlene — og ved å gjøre arbeiderne til soldater i industrien og soldater i hæren.

Militariseringa i Sovjet

Et avsnitt i boka **»Sosialimperialismen. Sovjet i dag»** (Forlaget Oktober 1975) sammenfatter omfanget av militariseringa slik:

»Sjøl oppgir sovjetlederne at militærutgiftene hvert år omfatter fra 20–26 milliarder dollar (22 milliarder i 1975). Dette er det absolutt ingen som tror. Alle vurderinger går ut på at utgiftene i hvert fall er på høyde med USAs: omkring 80 milliarder dollar. I 1972 hevdet Sakharov — vitenskapsmannen som utviklet den sovjetiske atombomba —

Bresjnev kan halde lange, varme talar om fred for å føre verdsopinionen bak lyset. Dei fascistiske åtaket på Tsjekkoslovakia fortel kva slags manøver dette er.

i et brev til Bresjnev at militærutgiftene omfattet 40% av brutto nasjonalproduktet. I Herald Tribune 13. april 1973 ble det offentliggjort en uoffisiell studie fra to Leningrad-økonomer som hevdet at utgiftene var mellom 54 og 97 milliarder (dollar, red.) pr. år, nesten fire ganger så mye som offisielt oppgitt. Det tilsvarer over 20% av nasjonalinntekten (regnet bare etter varer og ikke iberegnet tjenester). Konklusjonen er i alle fall at militærutgiftene er en større belastning for sovjetisk økonomi enn for amerikansk, og at knappheten på forbruksvarer, mangelen på kapital til investeringer i industri og jordbruk, og den relativt svake økonomiske utviklinga skriver seg i hovedsak fra dette.» (S. 213, kilder, se samme sted.)

Disse sistnevnte problemene søker Sovjet å eksportere til andre land, særlig COMECON-landa, gjennom ugunstige avtaler, og går ut på markedet for å få kapitaltilførsler fra USA, Vest-Tyskland og Japan for å fylle de investeringshøla

som likevel blir stående åpne. («No kjem dei attende, dei utanlandske konsesjons-havarane og åkerkarane som vart hivne ut saman med tsarveldet i 1917. No kjem dei, magnatane frå New York, London, Tokyo, Berlin og Paris, som vart slegne ned saman med den utanlandske intervensjonen.» ... som den albanske parti-avisa Zeri i Populit skreiv i en kommentar i juli 1973. Se Røde Fane 2/74, s. 53 ff.)

Veldig vekst i rustningsproduksjonen

Framgangen finner sted på de feltene som er mest knyttet til rustningsproduksjonen. I løpet av det siste året har Sovjet gått *forbi* USA i *stålproduksjon*, som er helt avgjørende for all rustningsindustri. (Se notis i Klassekampen 32/75). Jeg har også lest meldinger om at Sovjet har gått *forbi* USA i *oljeproduksjon*, bl.a. gjengitt i Aftenposten i høst. Det går inn i det samme mønsteret.

Den verdensomspennende *flåten* Sovjet har i dag, er bygd opp i raskt tempo i

løpet av de siste ti åra. Omfanget av den er slik at Sovjet i dag er verdens marine-makt nr. 1. Sovjet har flåter i Nord-Atlanteren, Østersjøen, Middelhavet, Det indiske hav og Stillehavet. Øvelsene de siste åra, særlig OKEAN-øvelsen i 1975, har vist at de er i stand til å samordne hele dette flåtesystemet, med vekt på en knipetangsmanøver fra Barentshavet (verdens største flåtebase ligger på Kola-halvøya!), Nord-Atlanteren og Middelhavet, som har til formål å slutte hele Europa inne fra reserveforsyninger fra USA.

Omfanget av den sovjetiske opprustninga gir disse sammenlikningene med USA de siste åra et visst innblikk i:

STRATEGISKE KJERNEFYSISKE VÅPEN:

USA	1969	1974
Raketter (silo)	1054	1054
Raketter (ubåt)	656	656
Bombefly	560	437
Sovjet	1969	1974
Raketter (silo)	1050	1575
Raketter (ubåt)	160	720
Bombefly	150	140

ÅRSPRODUKSJON AV VÅPEN 1972 – 74

Stridsvogner	SOVJET 3000,	USA 462
Pansrede personell kjøretøyer	SOVJET 4400,	USA 860
Artilleri	SOVJET 1200,	USA 170
Kampfly	SOVJET 930,	USA 540
Større krigsskip	SOVJET 39,	USA 11
Taktiske ubåter	SOVJET 5,	USA 3
Strategiske ubåter	SOVJET 6,	USA 0

(Kilder for tabellene, International Inst. of Strategic Studies, 1975.)

Samme kilde oppgir at de reelle militærutgiftene til Sovjet steig med 27% fra 1963 til 1973, det er mer enn 7 ganger så mye som økninga i USAs militærbudsjett.

Hva er det militære styrkeforholdet?

Sjøl om det er et stort materiale tilgjengelig om omfanget både av den sovjetiske og den amerikanske rustninga totalt, er det likevel en vanskelig oppgave å vurdere styrkeforholdet mellom dem nøyaktig. For en stor del er talla ikke sammenlignbare størrelser: De offisielle talla er sjølsagt ikke til å stole på. Talla er fra begge parter ledd i en krigsforberedende taktikk og strategi. Heller ikke anslaga som blir gjort for å finne de reelle talla er fullt ut pålitelige.) Det går like fullt an å komme fram til en totalvurdering. Tidsskriftet »Politics & Money» (Volume 6, no. 3, juni-juli 1975), trekker f.eks. disse konklusjonene etter å ha gått gjennom rustningskappløpet de siste åra med en hel rekke fakta:

(1) *Rustningskappløpet mellom de to supermaktene fortsetter, uansett alle internasjonale diskusjoner, avtaler og politikeres forsikringer om god vilje. Dette er vindusutstillingen. Inne i butikken er varene på hyllene noe annet.*

(2) *Begge parter har grunner til å fortsette forhandlingene og til å gjøre avtaler – men en særlig type avtaler. (Artikkelen nevner avtaler som fører til at de kan spare på visse unødvendige utgifter, etter som de likevel ikke kan forandre styrkeforholdet, og angir slike avtaler som en grunn til at både USAs og Sovjets relative andel av verdensopprustninga har gått tilbake, sjøl om de fortsatt topper lista når det gjelder å bruke penger til opprustning. Red.)*

(3) *Så lenge ingen av maktene har overveldende overlegenhet, holder vi fast på det synet vi har uttrykt før – at fiendtlige handlinger og bruk av våpen som bare ville bety lik ødeleggelse for begge parter ikke sannsynlig. (Vår uthevelse. Red.)*

(4) *Men vi understreker svært sterkt vårt forbehold, nemlig at ingen av maktene er i stand til avgjort å overmanne*

hverandre. Jakten på en »first strike-capability» – evne til å slå til på avgjørende måte som den første – er en søken etter å komme ut av denne begrensningen. De rapportene vi har sitert illustrerer hvordan begge maktene ustanselig og på mange forskjellige vis sliter for å rykke foran, uansett forhandlinger og avtaler. Det forekommer anstrengelser på å oppnå en brukbar overlegenhet ved kvalitative midler (nye våpen og ny militærteknikk) og ved kvantitative midler (større eksplosiv styrke på krigshodene, flere raketter, bedre trening og større utbredelse av styrkeoppsettinga). Hver part vokter nøye på den andre hele tida. Begge har så langt vært i stand til å møte utviklinga hos den andre parten og å hindre at det blir opprettet en styrke-ubalanse, men det er virkelig en meget hasardiøs situasjon så lenge verdensfreden bare hviler på

balansekunster over Niagara-fallene på denne måten! »

Denne analysen konsentrerer seg altså hovedsakelig om utviklinga av det militære styrkeforholdet, og behandler ikke særskilt det sovjetiske behovet for krig, sett i forhold til rivaliseringa med USA. Men like fullt gir den et korrekt bilde av den karakteren våpenkappløpet mellom de to nå har. Begge prøver å holde hverandre i sjakk. Men straks den ene greier å bryte likevekten, også på det militære området, vil det bryte løs en krig.

»Straks den ene greier å bryte likevekten . . .», det vil etter det vi har sagt til nå høyst sannsynlig være Sovjet – sjøl om nettopp denne sannsynligheten kan komme til å tvinge USA ut i eventyr.

6. Norden i skuddfeltet

De to supermaktene Sovjet og USA forbereder en ny verdenskrig for å dele verden opp på nytt mellom seg. Hva betyr dette for oss i Norge, i landa i Norden? Er det på tide å ta opp igjen SFs gamle drøm fra 60-åra om å la Norge «gå i spissen» som et annet eksempel mot styggemakta, bryte alle gevær, ruste helt ned for å vise våre vennlige hensikter, og ta på oss meklerrollen for å være med på å sikre freden i verden?

Nei, dette er like mye småborgerlig tøv i dag som den gang. De samme strømningene fantes blant sosialister i de nordiske landa i samband med den første verdenskrigen, og Lenin tok et skarpt oppgjør med dem i brosjyra »Den proletariske revolusjonens militærprogram. »På en alle annen måte trekker imperialismen de små statene inn i

verdensøkonomiens og verdenspolitikens malstrøm,» skrev han (se Lenin »On War and Peace», FLP, Peking 1966, s. 71). En pasifistisk anti-militarisme er derfor ikke »fredsarbeid», men tvert om arbeid for å lette imperialismens krenking av små stater.

Ikke småborgerlige drømmer om hvordan en kan ønske at det er, men en objektiv analyse av hvilken stilling våre land står i overfor rivaliseringa mellom supermaktene, det må være utgangspunktet for politikken.

Norden ligger i skuddfeltet

Da de fem nordiske marxist-leninistiske partiene og partibyggende organisasjonene møttes til sitt første fellesmøte i januar i år, var foranledninga nettopp den økte takten i rivaliseringa mellom super-

maktene og det ansvaret dette legger på våre organisasjoner. I innledningen til uttalelsen om den internasjonale situasjonen slår partiene og organisasjonene fast:

»De nordiske landa og forholdet deres til omverdenen skiller seg fra hverandre på mange måter, men viser også mange likheter. Alle de nordiske landa er små nasjoner i en verden der store imperialistmakter streber etter verdensdominans, og de ligger alle sammen i skuddfeltet mellom to supermakter – USA og Sovjetunionen.

I vest har de nordiske landa NATO som en forlenget arm for USA-imperialismen. I øst har Sovjetunionen bygd opp Warszawa-pakten – også den har en klart aggressiv karakter.

På Kola-halvøya – i umiddelbar nærhet av våre land – har Sovjetunionen bygd opp den største flåtebasen i verden.

Dette betyr at de nordiske landa ligger midt i skuddfeltet mellom de to supermaktene.» (»Norden mellom supermaktene», Dokumenter fra de nordiske marxist-leninistenes første fellesmøte, Røde Fane 1/75, s. 4.)

Når vi sier »i skuddfeltet», mener vi ikke at vi bare må dukke oss ned når atombombene kommer susende fra hver sin kant av Atlanteren. Vi mener at Norden er et aktuelt operasjonsområde, et okkupasjonsområde for de imperialistiske supermaktene. Norden ligger framskutt i frontlinja mellom Sovjet og USA. En rask okkupasjon av Norden vil ha stor innflytelse på styrkeforholdet i begynnelsen av en imperialistisk verdenskrig – til fordel for den makta som vinner kontrollen over området.

Vi skal heller ikke glemme at landa har omfattende naturressurser og produksjonsressurser. Olja i Nordsjøen har økt betydninga av kontroll over Norge i en krigssituasjon, fossekrafta var en ressurs tyskerne la vekt på under okkupasjonen. Det er også betydelige forekomster av malmer som har stor verdi for krigsproduksjonen, f.eks. titanmalm i

Norge, jernmalm i Sverige. Alle landa er høyt utviklede industriland, Sverige til og med et mellomstort imperialistland. Til sammen gir dette vesentlige reserver for den makta som greier å ta området.

Bak Sovjets forsvarslinjer

At USA har aggressive hensikter mot Norge og Norden, har vært erkjent av progressive siden 1949 (NATO) og før. Her skal vi konsentrere oss om Sovjets krigsplaner.

Norden ligger tett inntil Sovjetunionen. Dette er en sjølsagt ting. Hva betyr det i forhold til den sovjetiske militærstrategien? De store sovjetiske flåteøvelsene – OKEAN-øvelsene fra 1970 til 1975 – har vist at det ligger bak det Sovjet regner som sine »forsvarslinjer».

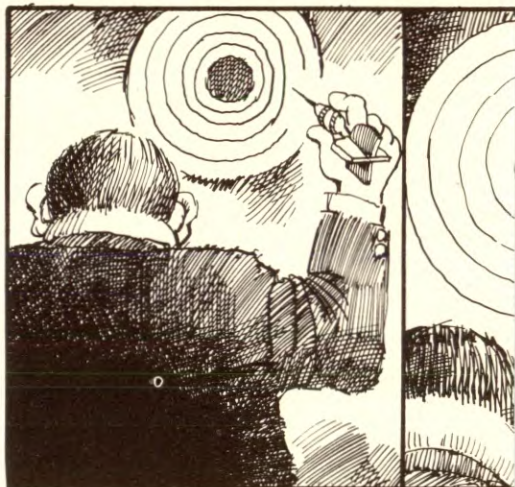
Norden er et flankeområde i Europa. Kontroll over Norden – særlig Norge og Sverige, men også Danmark, Island og Færøyene (Sovjet har alt kontroll over Finland) – er en nøkkelposisjon for å foreta en knipetangsmanøver mot hele Europa.

Sovjet bygger opp flåten sin i Middelhavet, og prøver å skaffe seg flåtebasen. De har fått seg base i Libya, prøver å få en på Kypros, og intrigerer for å komme inn både i Tyrkia og Hellas. De prøver seg også i Portugal, og har særlig forhåpninger til å trenge ut USA fra Azorene. Under OKEAN-øvelsene var dette området den ene sida av knipetanga.

Men knipetanga trenger to ledd for å bli en effektiv kjeff. Og den andre sida er Norden.

Under OKEAN-øvelsene de siste åra har Sovjet-flåten lagt en sperre med krigsskip fra Kola-halvøya, mellom Nord-Norge og Svalbard og derfra til Færøyane og Shetland. Alle kommentatorer slo fast at formålet var å sperre Vest-Europa inne, og hindre reserveforsyninger fra å komme over Atlanteren fra USA. (Slike forsyninger kan bare komme med skip, om de skal kunne bli omfattende nok.)

I september avvikla Sovjet øvingar med skip-til-skip-rakettar på norsk sjøterritorium i Barentshavet. Rød Revy i Klassekampen kommenterte provokasjonen slik.

Øvelsene med skip-til-skip-raketter i norsk territorialfarvann i Barentshavet i september var øvelser i slike operasjoner mot amerikanske forsyningsfartøy. En neste gang kan slike øvelser vise seg å være første ledd i krigsoperasjoner!

Murmansk-basen og Leningrad militærdistrikt

Det er veldig korte forsyningslinjer fra Sovjets hovedstøttepunkter omkring Leningrad og i Murmansk (Kola-halvøya) til Norden.

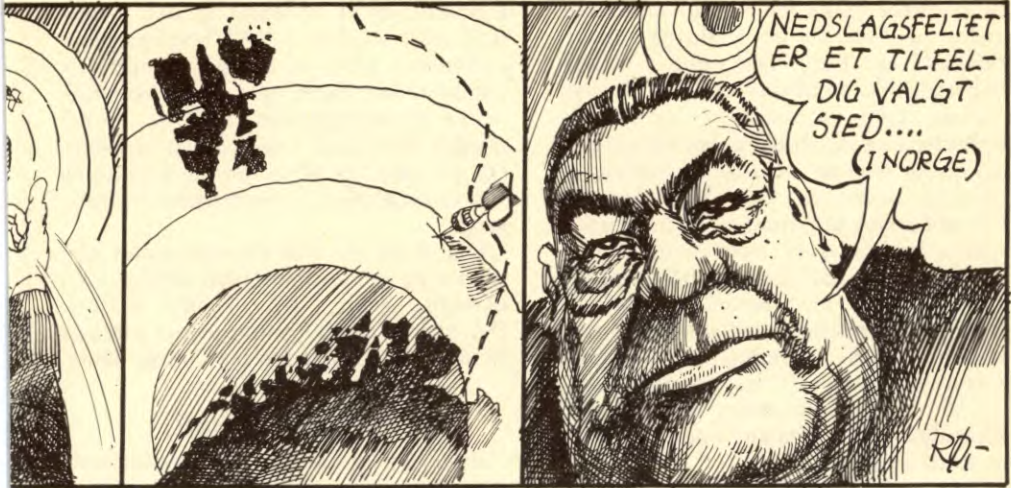
– Flåtebasen i Murmansk er større enn alle NATOs Atlanterhavsflåter til sammen, og omfatter minst 500 overflatefartøyer, 170–180 ubåter (70–80 atomdrevne), ca. 100 000 mann, flere hundre fly og helikoptre. (Clarte 4–5/74, NUPI-rapport 16/73 som kilde.)

Leningrad militærdistrikt omfatter området fra Baltikum til Nordkapp. Det omfatter 6 motoriserte infanteridivisjoner, 1 panserdivisjon, 1 luftlandedivisjon, 1 front luftarme, med tilsammen 85 000 soldater, 1700 panservogner og 150–200 fly. (International Institute of Strategic Studies, årbok 1975.)

– Dette er styrker som er øremerket for å ta seg av Norden og Nord-Atlanteren. De styrkene som er rettet inn mot Vest-Tyskland og Sentral-Europa ligger med første linje i Polen, Øst-Tyskland og Tsjekkoslovakia, med bakre del i de baltiske landa, Hviterussland, Karpatene og Moskva militærdistrikt.

(Eksempler på omfanget: Polen – 2 russiske og 15 polske divisjoner. 4000 stridsvogner. 165 000 soldater. 500 polske og 350 russiske fly. Øst-Tyskland – 20 russiske og 6 øst-tyske divisjoner 700 stridsvogner. 280 000 mann. 330 østtyske jagere og jagerbombere, 16 russiske front luftarme med 1000 taktiske fly.)

Luftlandedivisjonen i Leningrad militærdistrikt er en flybåren panserdivisjon, som kan gjøres operativ og kampdyktig i løpet av en halvtime fra slippet skjer. Divisjonen utgjør 7–8000 mann. De kan med andre ord nå f.eks. Oslo med en tanksdivisjon i løpet av mindre enn et døgn etter at en slik bestemmelse er tatt. (Se Klassekampen 29/74.)

Til sammenlikning brukte tyskerne 8–9000 mann i den første angrepsbølgen mot Norge 9. april 1940, og de måtte bruke en masse skip, som gjorde at de blei nokså sårbare i hele operasjonen. Det viser bl.a. senkinga av Blucher i Oslofjorden.

Øvelser og forberedelser til angrep

Sovjet ligger mye bedre an til å ta Norge eller Sverige enn Tyskland gjorde, også fordi de har angrepsmuligheter fra nord. De driver også *øvelser* i angrep på Norge og Sverige. Det svenske tidsskriftet Clarte gjenga i nr. 4–5/74 rapporter om landgangsovelser mot Nord-Norge i forbindelse med OKEAN-øvelsene. Hurtiggående sovjetiske landgangsfartøyer med marineinfanteri stakk ut fra marinebasen i Murmansk inn mot norskekysten ved Troms og Finnmark, svingte deretter av, og satte soldatene i land på Kola-halvøya, der de »okkuperte» fiende-posisjoner. Øvelsen var ikke til å misforstå, den dreidde seg om okkupasjon av norsk territorium.

Tilsvarende øvelser er blitt iaktatt i Østersjøen i retning Sverige. Landgangsfartøylene snur ved territorialfarvannet, går så inn på eget territorium, f.eks. polsk eller øst-tysk, for å slutføre øvelsen der: landgangen.

Sovjet har også drevet provokasjoner mot både Norge, Sverige og Danmark – i form av overflygninger i Finnmark, rakettovelser i Barentshavet, palsering av destroyere i danske farvann (Storebelt, Lillebelt), og en stadig trafikk av militærfartøyer gjennom Øresund, bl.a. under OKEAN 1975.

Vi trenger derfor slett ikke bare å tale om Sovjets kamp for Malakka-stredet på den andre siden av jordkloden for å forstå hva imperialistene mener med å kjempe for »fri gjennomfart» i stredene på havrettskonferansene. Det er nok å kaste et blick på Øresund, så skjønner vi hvorfor. Og typisk nok: Øresund er et av de *internasjonalisert*, med fri adgang for sine militærfartøyer.

Finland transittområde

Det er også verdtt å merke seg at Sovjets krigsplaner vil kunne komme til å bety at

de nordiske folka vil bli stilt mot hverandre på hver sin imperialistiske front. *Finland* er blitt lagt under sosial-imperialistisk dominans etter at de nye tsarene kom til makta i Kreml. Nå benekter som jeg alt har nevnt tidligere de sovjetiske lederne offisielt at Finland er nøytralt under en krig. De krever at Finland straks krig truer eller straks situasjonen bare er spent (som et resultat av Sovjets egne krigsforberedelser!), skal gå i konsultasjoner med Sovjet for å finne fram til en passende felles militær opp-treden. (Jurij Kommisarov: »Finland finner sin linje», se Klassekampen 34/75. – Vi bringer en større artikkel om finlandisering av Finland i neste nummer av Røde Fane, red.)

Den sovjetiske Finlands-politikken vil gjøre Finland til et *transitt-område* – et gjennomfartsområde – for sovjetiske tropper mot »tredje-land», dvs. mot norsk og svensk område. Sovjet »hjelper» i dag til med å bygge motorveier for slike strategiske formål i Nord-Finland for tida!

Militær oppbygginga er aggressiv

Revisjonistpartiene i Norden prøver å fallby denne aggressive opprustninga mot våre land som et »forsvar av freden i Norden». Det kan ikke bety annet enn at de med »fred» mener sovjetisk dominans, om nødvendig vunnet med russiske tanks og støvlehæler i gatene.

Når borgerlige politikere fra Reiufl Steen til Berit Ås og Steinar Stjernø ikke finner å ofre et ord eller en tanke på denne innringinga, enda de ikke til den grad er forbundet med Moskva med en navlestreng, forteller det svært mye om hva de har sin interesse konsentrert om: å tuske til seg små og store privilegier i statsapparatet og det politiske halvmørket i ro og fred, uten tanke på framtida og nasjonens og arbeiderklassens interesser!

Det er vår faste overbevisning at styrkeoppbygginga omkring Norden er ment til

å brukes, og at omfanget av den – *også* målt mot styrken i NATO-potensialet i området – betyr at den har en *aggressiv* karakter. Det følger også av den imperialistiske utpressingstaktikken Sovjet bruker overfor våre land i dag, under »freden». Og det følger av alt vi veit om karakteren ved ei imperialistisk verdensmakt i framgang.

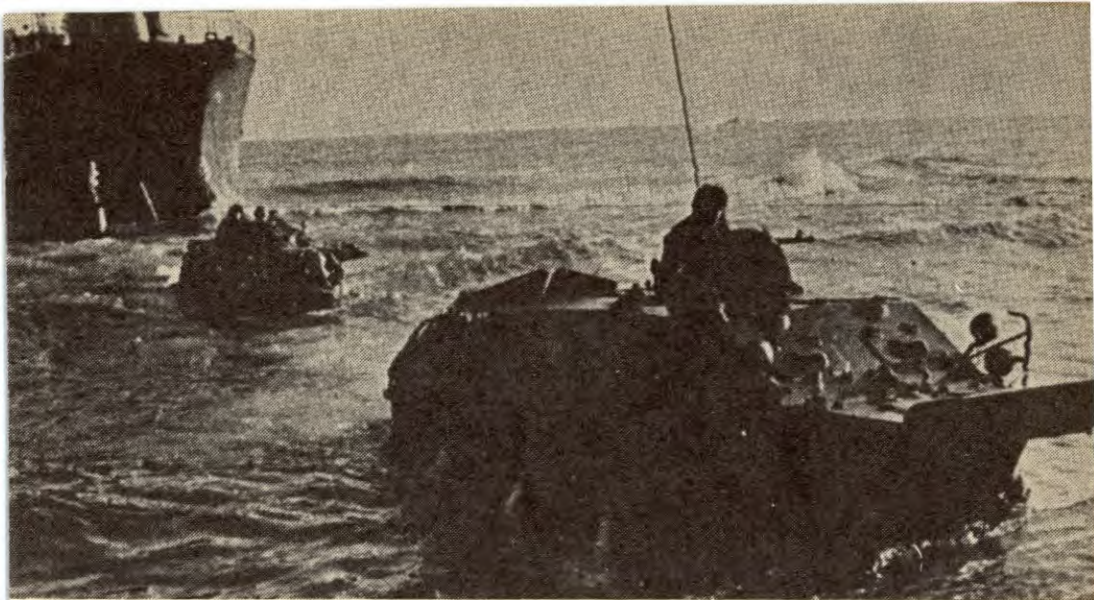
Om noen vil si at resonnementet vårt »likner på det oberst Fjærli skriver i sin ukentlige spalte i NÅ», får det så være. Det blir ikke reaksjonært å si at jorda er rund fordi reaksjonære også innser fakta.

Hva kan vi vente oss?

Etter det jeg har sagt til nå, er følgende mest sannsynlig: Et krigsutbrudd mellom Sovjet og USA vil bli fulgt av et *raskt angrep* mot Norden, med det målet å *ta* området. Jeg har alt argumentert for at det er Sovjet som er den mest sannsynlige krigsutløseren, at initiativet til krig først og fremst ligger der, slik styrkeforholdet er i dag. Det betyr med andre ord: Krigsutbrudd betyr angrep på Norden fra Sovjets side.

Siden området har en slik karakter at det er en fordel å *holde* det, og å få grep om det umiddelbart, vil det være mest trolig at det blir brukt store styrker – hundretusener av soldater. Siden Norden i dag (unntatt Finland) i praksis ligger under USAs militære hegemoni, må vi regne med et hardt angrep. Det *politiske* målet for disse styrkene vil være å eliminere de støttene USA-imperialismen har i militær- og statsapparatet. Men det vil ikke stanse med det. Sovjet-lederne veit at den verste fienden de har i våre land er det store antallet patriotiske anti-imperialister og revolusjonære. Vi må aldri glemme at vi står overfor en fascistisk stat, ei fascistisk militærmakt.

Den påpekinga Ernst Aust, formann i KPD/m-l i Tyskland, gjorde i en tale han holdt i Kiel i mars i år, (»Kamp mot den voksende krigsfåren frå dei to super-

Sovjetiske landgangsfartøy øvar i Austersjøen. Slike øvingar driv dei og mot norsk territorium i Nord. (Tass-bilete.)

maktane», Roter Morgen 14/75), gjelder like mye for Norden som for Tyskland:

»Vener, arbeidskameratar, kameratar.

Vi må ikkje nøre noko slag illusjonar, ikkje det minste ein gong, om den aggressive, fascistiske karakteren til den sovjetiske sosialimperialismen. *Alle feilvurderingar kan bli dødsfarlege for oss alle saman. Meiner de kan hende at dei nye tsarane i Kreml vil vere meir menneskelege av seg enn Hitler-fascistane, som stilte kvar einaste sovjetiske kommisar dei kunné få tak i til veggen. Dersom dei hørtok Vest-Tyskland ville dei myrde kvar einaste marxist-leninist dei fekk tak i. Dei ville sperre inne kvar einaste klassemedveten arbeidar som sette seg mot det kapitalistiske diktaturet deira og ta livet av han. Dette skjer alt i Polen. Der har dei polske revisjonistane fått betalte drapsmenn til å snikmyrde leiarane for den store verv- og hamnestreiken i slutten av 1970.»* (Frå utdraget vi trykte i Røde Fane 3/75, s. 35–38.)

Dette er hva vi kan vente oss. Dette perspektivet er vi nødt til å holde fast på allerede nå i kampen for å bygge opp en aktiv holdningsfront mot sosialimperial-

ismen. Kampen mot sosialimperialismen er ikke en slags idekamp mot teoretiske avvik fra marxismen. Det er en kamp på liv og død mot en overmektig fiende, som bare kan nedkjempes om alle kreftene i arbeiderklassen og folket blir mobilisert.

Europa er brennpunktet i rivaliseringa

Jeg innledet dette avsnittet med å snakke om den knipetangsmanøveren Sovjet planlegger. Krigstruselen mot Norden henger sammen med denne strategien, og er en følge av det som er hovedmålet for rivaliseringa mellom supermaktene Sovjet og USA i dag: *Europa.*

Europa som helhet er verdens mest industrialiserte område. Du kan f.eks. skaffe deg et kart hvor verdens industrielle hovedområder er prikket inn, som Oxford Geografical Atlas. Der vil du se at den overlegent tetteste prikkinga er i Sentral-Europa. Her er det mye tettere enn både på den amerikanske øst-kysten og det sovjetiske Donest og Dnjepr-bekkenet.

Europa er også verdens største marked. USA har sine største utenlandsinvesteringer her – 19 milliarder dollar i 1968, mot 11 i Latin-Amerika og 4,6 i Asia i 1968 (OECD-statistikk). Fram til 1980 planlegger USA å utvide denne andelen. Investeringene i EEC har de tenkt å 4-doble, slik at situasjonen blir slik:

	1970	1974–80
Latin-Amerika	13,3	25
Asia	5	13
Canada	21	50
Europa (EEC)	20,5	92
Afrika	2	4

Kilde: Proletariat, Paris, nr. 9 (1–75), s. 5

Sovjet må bryte USAs monopol

I dag er det USA som nærmest har monopol på å dominere over disse rikdommene, sjøl om den stabile situasjonen er brutt: Sovjet er kommet inn stadig flere steder, og oppretter stadig flere forbindelser på bilateral basis med det vest-europeiske monopolborgerskapet.

Legg merke til Sovjets nære forhold til statsbedriften Fiat i Italia – med store produksjonsanlegg i Togliattigrad – oppkalt etter tredjemann i »den trojanske troikaen» – Tito, Khrustsjov og denne karen, formann i Italias Kommunistparti, som var en foregangsmann i revisjon av marxismen i Europa etter krigen. Sovjet selger nå stadig mer olje til Vest-Europa, f.eks. til Vest-Tyskland, som nå også har gjort seg avhengig av sovjetisk uran til atomkraftverka sine!

Dette rokker likevel ikke ved USAs dominans sett som helhet. Det er livsnødvendig for Sovjet å bryte nettopp denne dominansen, det er nøkkelleddet i kampen om det imperialistiske hegemoniet i dag. *Uten Europa er USA ingenting, med Europa er Sovjet alt.*

De økonomiske og politiske forpostfektningene (Konferansen for sikkerhet og samarbeid) er viktige, men kan ikke avgjøre denne kampen. Til det er USAs

posisjoner for djupt nedgravde. Kampen kan bare avgjøres med våpenmakt, og det er derfor Sovjets krigsforberedelser i dag særlig konsentreres om Vest-Europa, Norden og Middelhavet. Jeg har alt nevnt tall for oppladninga mot Sentral-Europa. Legg merke til at hovedstyrkene er oppstilt i *Øst-Tyskland*, faktisk i hjertet av Europa! (187 000 russiske soldater, 93 000 øst-tyske, slik er fordelinga av de 280 000 soldatene. De 20 russiske divisjonene er sammensatt av 10 panserdivisjoner og 10 infanteridivisjoner! For å forsvare DDRs sikkerhet?! – International Inst. for Strategic Studies.)

Vi skal også merke oss Europas militærstrategiske betydning for kontrollen over store deler av verden. Merk Europas tilknytning til Middelhavet som gjennomfartsåre til Midt-Østen og videre til Det indiske havet, og legg merke til Europas strategiske posisjon overfor både Afrika og Midt-Østen.

Krigen kan komme på kort sikt

Når vi snakker om faren for verdenskrig i dag, er det ikke slik at vi mener at krigen »godt kunne» komme i vårt århundre. Jeg mener kjensgjerningene i dag taler for at verdenskrigen *står for døra*, er nært forestående.

De omslaga som måtte til for å skape en slik situasjon, har allerede inntruffet. Et par eksempler vil vise hvor overhengende faren er for et krigsutbrudd nå er.

Oktober-krigen i 1973 holdt på å gli fullstendig ut av hendene på supermaktene. USA og Sovjet hadde før heklet sammen en situasjon med »verken krig eller fred», men den ble brutt da. Jeg vil påstå at det ikke var så langt fra en supermaktskonfrontasjon i Midt-Østen den gang, dersom det ikke hadde lyktes supermaktene å få stoppet krigen med enormt diplomatisk press på Israel, Syria og Egypt før den glei dem helt ut av hendene. Hadde det skjedd, ville det kunnet betydd at den ene supermakta

DEI MILITÆRE STYRKETILHØVA I EUROPA

At Europa er alt anna enn eit fredeleg verdeshjørne skulle dei følgjande tabellane gje eit godt bevis for.

Den første tabellen syner det militære styrketilhøve mellom NATO og Sovjet, og er henta frå det svenske hefte *Sovjet i dag* der dei siterer International Institute for Strategic Studies:

	Nord+sentraleuropa		søreuropa	
	NATO	W-pakten	NATO	W-pakten
stridsklare tropper	580	1000	530	350
stridsvogner	6000	16000		
lette bombefly	64	250		30
jagerfly	400	2100	250	950

Stridsklare tropper er i tusen. W-pakten står for Warszawa-pakten. Dessutan har Sovjet 700 kjernevåpenladede rakettar innstilt på Vest-Europa.

I det svenske bladet *Clar* siterer dei frå *US troops in Europe Costs and choices*, Washington DC 1971 s. 59.

Tabellen syner mobiliseringsevna til dei to supermaktene USA og Sovjet i Europa:

	mobilisering	30 dager etter mobilisering
landstridskrefter (antall mann)	1 : 1,6	1 : 2,1
divisjoner	1 : 2,9	1 : 3,4
stridsvogner	1 : 2,5	1 : 2,9
taktiske fly	1 : 1,8	1 : 2,0

Tabellen : NATO : Warszawa-pakten

Eit oversyn over Sovjets og USAs troppesamlingar i Europa. Frå Raud Ungdom-bladet Røde Garde, 5/1975.

hadde mistet hegemoniet i området til den andre.

Denne muligheten lå i situasjonen. Hva svarte supermaktene med?

Sovjet *fordoblet* sin flåtestyrke i Middelhavet på bare noen få dager, og plasserte den i nærheten av Midt-Østen. Da det gikk rykter om at Sovjet videre planla å sende styrker til Syria, svarte USA med det samme med verdensomspennende, full mobilisering av sine baser, bl. a. av kjernevåpenstyrkene i Vest-Tyskland.

I de *politiske framstøta omkring Kypros-krigen* finner vi de samme faktorene. Her greidde supermaktene å gjenopprette situasjonen med «ikke krig, ikke fred». Men dersom krisa hadde utviklet seg lenger, i retning av at Hellas hadde gått fullstendig ut av NATO og begynt å tale om freds- og sikkerhetskontakter med Sovjet, at Bulgaria hadde gått lenger enn til bare å *tale* om å intervenere på den ene eller den andre sida i en krig i Egeer-havet, at den politiske krisa mellom Tyrkia og USA

hadde utviklet seg enda lenger enn den gjorde, – *da* ville USA vært nødt til å svare med å rykke inn direkte eller gjennom allierte. Da ville en krig av den typen som utviklet seg i Europa i 1914 vært i gang i Europa, og den ville bli en verdenskrig.

Krigen utvikler seg av objektive forhold

Det var ikke skuddet i Sarajevo som *utløste* den 1. verdenskrigen. Derimot var det et så *uavgjort* forhold mellom imperialistblokkene Tyskland/Russland og Storbritannia/Frankrike på Balkan at når en imperialistmakt styrket seg på bekostning av en annen, var det nødt til å trekke inn de andre. Russland ville forsvare sin adgang til Middelhavet (akkurat som de forøvrig vil i dag), Frankrike/Storbritannia måtte trekke seg inn, og dermed var den imperialistiske krigen i gang.

Den andre verdenskrigen ble ikke utløst av at Storbritannia/Frankrike plutselig fikk slik omsorg for lille Polen. Den blei

utløst av en pågående rivalisering fra Tyskland/Italia mot Storbritannia/Frankrike. Hitler-Tyskland ekspanderte, og hvis de fortsatte med det, ved å vinne full kontroll over Mellom-Europa og ekspandere raskt i Afrika, ville Storbritannias eksistens som imperialistmakt stå på spill.

Derfor blei Storbritannia nødt til å erklære krig da Tyskland tok Polen. De klarte ikke lenger å opprettholde situasjonen med «ikke fred, ikke krig», og den imperialistiske freden sprakk.

Derfor: Vi må ikke tenke oss at en verdenskrig er noe som starter ved at to presidenter møtes, eller ved at en president og en statssjef sitter på hvert sitt kontor og trykker på en rød knapp, og at et gunstig forhandlingsklima kan hindre slikt fra å skje.

Krigen utvikler seg ut fra objektive forhold som imperialistene ikke kan kontrollere sjøl. Krigen er et resultat av lovmessig utvikling av motsigelsene i det imperialistiske systemet når de har nådd et visst nivå.

7. Ned med begge supermaktene

Kommunistenes fiender og sosial-imperialismens venner har blitt svært ivrige den siste tida etter å finne likhetspunkter mellom de analysene marxist-leninistene over hele verden legger fram og dem som kommer fra visse bestemte fraksjoner i det vestlige imperialistiske borgerskapet. Friheten brakte f.eks. en oversikt i nr. 32, etter Sikkerhetskonferansen i Helsingfors, der sitater fra Telegrambyrået Nye Kina og kommentarer i Farmand var stilt sammen.

Farmand og Nye Kina

Det er helt riktig at både Farmand og Nye Kina var enige om følgende:

– Erklæringa om «ukrenkelige» grenser i Europa betyr en anerkjennelse av Sovjetunionens innflytelsessfære og hegemoni i Øst-Europa, og særlig av spaltinga av den tyske nasjonen i to deler underlagt hver sin supermakt.

– Dokumentet fra konferansen er en *triumf* ikke for statene i Europa, men for

Bresjnev. Det tar fra Sovjets side sikte på å dekke over sovjetisk ekspansjon og aggresjon mot Europa.

– Konferansen vil ikke gjøre livet det spor tryggere for noen i Europa, men skjuler tvertimot rekkevidden av opprustninga og sanksjonerer dermed økinga av krigstruselen.

Grunnen til denne samstemmigheten er rett og slett kjensgjerningene sjøl. Enhver som studerer KSSE i sin sammenheng, og den reelle utviklinga av forholdet mellom Europa, USA og Sovjet, vil måtte komme fram til slike konklusjoner. Kommunistene gikk i spissen for å avsløre falskspillet omkring Münchenkonferansen før den 2. verdenskrigen, og de lot seg over hodet ikke forstyrre av at en ytterst reaksjonær politiker som Churchill – en av de fremste talsmennene for intervensjonskrigen mot den unge Sovjet-staten – la fram de samme kjensgjerningene og brukte dem til å angripe Chamberlain. De sovjetiske bolsjevikene visste å utnytte slike motsigelser for å styrke arbeidet for å bevare verdensfreden.

Dette er ikke en dårlig ting, men en god ting. Som Lenin skriver i en artikkel fra 1917 som er sitert annet sted i bladet: »Det er verkeleg tusen gonger meir sanning i denne kaldhugne talen (i den sammenhengen:) frå ein brautande amerikansk mangemillionær enn i tusentals artiklar av borgarlege lygnarar som ... gjev heilt avkall på historia...» (Lenin: »Krig og revolusjon, 1917.)

Vi setter stor pris på at sannheten kommer fram, også i den borgerlige pressa. Dette hjelper oss til å få lettet arbeidet med å få gjort arbeiderklassen og dens allierte oppmerksom på alvoret i situasjonen.

All politikk er klassepolitikk

Betyr dette at vi betrakter slike politikere og pressefolk som våre allierte, at vi støtter dem politisk og har de samme

måla som dem? Nei, i holdninga til imperialistiske kriger går det et skarpt skille mellom borgerskapet som klasse og proletariatet og dets allierte. Skal en kunne forstå et politisk standpunkt riktig, må en undersøke hvilke klasseinteresser det uttrykker.

Franz Josef Strauss i Tyskland, Farmand og professor Nils Ørvik, som skriver artikler minst en gang i kvartalet om at norsk utenrikspolitikk er på gli mot underdanighet for Sovjet (det er den også), Henry Jackson i USA, er pro-imperialistiske personer. De er *for*, ikke *mot* en imperialistisk omfordelingskrig mellom USA og Sovjet. Det de ønsker er at USA og dets allierte skal »ta seg sammen», legge forholda til rette for å kjøre i gang en »preventiv krig» – en »forsvarskrig på forskudd» – mot Sovjet.

Er kommunistene *for* dette? Svaret på dette springer ut av spørsmålet: Tjener dette arbeiderklassen?

Det tjener *ikke* arbeiderklassen, og kommunistene er *mot* det.

Lenin skriver at »krigen er en fortsettelse av politikken med andre midler.» En krig mellom USA og Sovjet er en *fortsettelse* av den imperialistiske klassepolitikken med utbytting av folket hjemme og ute, av supermaktsutpressing og kamp om markeder for kapitaleksport, råvaretilganger, innflytelsessfærer, hegemoni, kort sagt hele serien av angrep på interessene til nasjonene og folkene i verden – som begge supermaktene står for.

Politikken til deres allierte er den samme, om enn i mindre omfang og styrke.

Arbeiderklassen og dens allierte har ingen interesser felles med dette. De har tvertimot interesse av *den motsatte* politikken – forsvar av nasjonen, kamp mot utbyttinga, internasjonal solidaritet mellom alle nasjoner og folk som er underkuert og angrepet av de to supermaktene. *Fortsettelsen* av denne politikken er nasjonal og revolusjonær mot-

standskamp mot begge supermaktene under den imperialistiske krigen. Bare dette er rettferdig krig, mens krigen mellom forskjellige blokker imperialistmakter aldri kan være annet enn urettferdig krig i kjerna.

Mao Tsetung om den kommende krigen i 1939

Mao Tsetung markerte dette standpunktet slik like før den andre verdenskrigen brøt ut – ut fra en konkret analyse av klasseinnholdet i den krigen som var under oppseiling:

»I Europa står en storstilt imperialistisk krig for døra mellom de tysk-italienske og de engelsk-franske blokkene, som kappes om å dominere over kolonifolkene. I denne krigen erklærer begge krigførende parter frekt at deres egen sak er rettferdig og at motstandernes sak er urettferdig for å narre folket og vinne støtte i opinionen. Dette er i virkeligheten svindel. Målene for begge parter er imperialistiske, begge slåss for å dominere koloniene og halvkoloniene og for innflytelsessfærer, og begge fører en røverkrig. (...) De eneste rettferdige kriger er ikke-røverske kriger, frigjøringskriger. Kommunistene vil ikke

under noen omstendigheter støtte noen røverkrig. Men de vil tre modig fram for å støtte enhver rettferdig og ikke-røversk frigjøringskrig, og de vil stå i første rekke i krigen. (...) Kort sagt, de to imperialistblokkene forbereder seg febrilsk på krig og millioner av mennesker står overfor muligheten av å bli slaktet ned i massevis. (...) Hvis folket i Tyskland eller i Italia, i Storbritannia eller i Frankrike eller et hvert annet sted i Europa eller i verden som helhet ikke ønsker å bli brukt som kanonføde, må de reise seg og kjempe mot den imperialistiske krigen på alle mulige måter.» (»Intervju med en korrespondent fra Nye Kina Dagblad om den internasjonale situasjonen», september 1939, »Selected Works» II, s. 265.)

Krigsforberedelsene retter seg mot folket

I den samme artikkelen viser også Mao hvordan krigsforberedelsene i de »fredselkende» statene Storbritannia og Frankrike førte med seg en stadig mer reaksjonær politikk, rettet mot arbeiderklassen og folkene, med samme innhold som i Tyskland og Italia.

De skjerpet utbyttinga gjennom mili-

Møtet i verdensrommet mellom amerikanske og sovjetiske romfararar vart utlagt som ein siger for freden. I røynda var det eit handslag mellom to supermakter som strir på liv og død om hegemoniet på alle felt. Det frededelege samarbeidet mellom dei er ein lekk i førebuingane til krig. (Teikning frå Klassekampen.)

tarisering av økonomien, de styrket slagkrafta i statens voldsapparat, de styrket de fascistiske tendensene – for å lamme handlekrafta til det arbeidende folket, både i kampen for de økonomiske interessene og i den politiske kampen mot krigsforberedelsene.

Det samme skjer i USA og Vest-Tyskland i stor skala i dag, sjøl om det begge steder finnes visse borgerlig-demokratiske rettigheter i behold i motsetning til i Sovjet og Øst-Europa.

Etterhvert som krigsforberedelsene blir skarpere, vil vi få se det samme klart i Norge. Den kampanja som er i gang mot marxist-leninister og revolusjonære i Norge i dag, er et forvarsel om hva slags tiltak som vil bli satt i verk.

Legg merke til hvordan en rekke borgerlige politikere og pressefolk har rykket ut med mer eller mindre åpne trusler om å illegalisere den kommunistiske bevegelsen, under påskudd om at ikke bare fascistene, men »all ekstremisme» må forbys. Forsvar av fascismen, forfølgelser av klassebevisste arbeidere, det er borgerskapets linje. Merk også at revisjonistene i SV ikke henger etter, men går i spissen flere steder i slike kampanjer.

Torild Skard rykket ut til forsvar for fascistenes »rett til arbeid», visse SVere i fagbevegelsen støtter suspensjoner av kommunister.

Borgerskapet vil ikke forsvare nasjonen

Jeg vil tro at dere som leser dette fortsatt har de beryktede »Wintex-øvelsene» fra 1973 i friskt minne. Det er nok å minne om hva som blei avslørt den gangen, for å vise hvilken retning en militær opprustning eller en skjernet beredskap fra NATO-offiserenes side vil ta. Det telegrammet som soldaten Narve Trædal avslørte, rullet opp et nett av militære og sivile beredskapsøvelser som ikke kan forstås som annet enn forberedelser på *kupp* mot arbeiderklassen og folket. Dette blei tenkt gjennomført nettopp i en situasjon med krigsprovokasjoner fra supermakta Sovjet.

(Hele saka er lagt fram i boka »Soldaten som ikkje ville teie». Forlaget Oktober 1974. Har du boka, bør du slå opp og lese intervjuet med Finn Sjøe på s. 165–169 på nytt. Har du den ikke, bør du nytte høvet til å kjøpe den nå, før opplaget er utsolgt.)

Det kan være at det norske militærapparatet kan bli tvunget til å gå til virkelig motstand mot en sovjetisk okkupasjon. Det har vi ingenting imot. Men for det norske monopolborgerskapet, som sjøl er imperialistisk, vil dette først og fremst være et engasjement på den ene sida i en imperialistisk omfordelingskrig. Forsvaret av nasjonens interesser vil komme i annen rekke.

De eneste som kan og vil forsvare eller gjenvinne norsk sjølstendighet under en slik krig, er arbeiderklassen og dens nærmeste allierte. En slik motstandskamp kan i siste instans bare føres, og bare vinne, i strid mot all imperialistisk militarisme. *Det fins derfor ikke noe rom i vår politikk for støtte til USA-imperialismen eller dens politiske og militære løpegutter i Norge, verken i dag eller i morgen.*

Vi støtter en rettferdig krig

Dette betyr ikke at vi vil stille oss nøytrale til f.eks. et sosialimperialistisk angrep på Vest-Tyskland eller andre mindre imperialistiske stater, eller tilsvarende angrep fra USA-imperialismen. Det heter om dette vedtaket fra AKP(m-l)s landskonferanse – »Styrk kampen mot sosialimperialismen» – fra november 1974:

»Samtidig som vi bekjemper all imperialisme, så skiller vi de aller største og farligste imperialistene – Sovjet og USA – fra de andre, vi konsentrerer ilden mot dem. I dagens verden kan det godt tenkes at Sovjet eller USA går til angrep på en mindre imperialistisk stat. Vi forbeholder oss da retten til å støtte en slik stat.» (I boka »Sosialimperialismen. Sovjet i dag», s. 71.)

Å la en slik støtte ligge, ville være et brudd på proletarisk internasjonalisme, forræderi mot arbeiderklassen og folket i slike land.

Men en slik støtte ville være verdiløs om den ikke bygde på de erfaringene vi har fra borgerskapets holdning til Hitler-

armeene når de rykket fram mot små imperialistiske land i Europa fra 1940.

6. kolonne

Det norske borgerskapet fulgte som kjent linja med å slåss så lite som mulig mot den tyske okkupasjonen. En del borgere ofret livet sitt. Svært få ønsket å ofre fabrikkene sine, og hadde avtaler med okkupanten om å holde hjula i gang. (Se Terje Valen: »Hvem tjente på krigen», Oktober.) De utgjorde det Helge Krog kalte en 6. kolonne.

Det norske borgerskapet var svært pro-engelsk, men det ønsket også å gjøre profitt under tysk hegemoni. Derfor var linja deres: Mot væpnet kamp, vente på engelsk okkupasjon og gjøre profitt så lenge tyskerne var i landet. Og la tigrene slåss i andre deler av verden.

Det danske borgerskapet opptrådte på samme måten, kanskje enda mer åpent. De blei sittende i statsapparatet helt til topps – med sosialdemokratene i spissen – for å forvalte den danske staten for tyskerne. De tok initiativet til å internere kommunister og folk som var mistenkt for slike sympatier, og kom faktisk tyskerne på forskudd her. De holdt hundrevis av taler og skreiv hundrevis av artikler for å få folk til å dempe sitt hat til okkupantene. De visste om okkupasjonen før den kom, men sendte ut direktiver mot beredskap i stedet for mobilisering av forsvaret. (Se Scherfigs roman »Frydenholm», til salgs i Oktoberbokhandlene.)

Den norske, og den franske eller vest-tyske militærmakta, vil kanskje yte en viss motstand mot et sosialimperialistisk overfall så lenge fronten går framover gjennom landa deres. Men så snart de kommer bak fronten og området deres er okkupert, vil det vise seg at ansvaret for å gjenreise den nasjonale sjølråderetten vil ligge på arbeiderklassen og dens allierte. Friheten vil bare kunne bli vunnet endelig med den hæren disse undertrykte

klassene greier å reise gjennom sjølve kampen.

(Jeg trur vi også må regne med at de vil kunne godta en *oppdeling* av landområdet mellom de to supermaktene. Siden dette i tilfelle vil være bygd på avtaler mellom de to supermaktene, må vi regne med at patrioter som vil fortsatt motstand, vil bli forfulgt i begge «sonene».)

Støtte til såvel Sovjet som USA er reaksjonært

Beskyldningene om at vi støtter opprustninga og krigsforberedelsene til USA-imperialismen og dens allierte og oppmuntrer til »preventiv krig», tar vi altså med stor ro. AKP(m-l) har allerede lagt fram sitt syn på dette helt klart i vedtaket på landskonferansen i november i fjor. Her heter det i punkt 8:

»C. De revolusjonære, arbeiderklassen og det arbeidende folket må ikke forfalle til å bli en støttespiller for en eller annen imperialistisk makt. Det er umulig å nedkjempe imperialismen ved å støtte seg på en imperialistmakt mot en annen. Arbeiderklassen må kjempe mot all imperialisme.

Derfor er det spesielt viktig å skjerpe kampen mot **begge** supermaktene. Det må bli klart for alle at det ikke er mer »progressivt» å støtte den ene enn den andre. Støtte til sosialimperialismen må betraktes på lik linje med støtte til USA-imperialismen. Begge to er verdens folks verste fiender. Enten man støtter den ene eller den andre så er det en reaksjonær handling som strir mot interessene til det norske folket og alle de folk supermaktene undertrykker.» (I boka »Sosialimperialismen. Sovjet i dag», s. 61–62.)

Samtidig som vi tar lett på beskyldningene, ser vi svært alvorlig på den politikken som ligger bak dem. De som kommer med dem, er sjøl aktive forkjempere for sosialimperialismens interes-

ser i vårt land, og i hele verden. Det finnes *ikke noe rom* i vår politikk for enhet eller samarbeid med dem. Vi ser det ikke som en dårlig, men en god ting at de raser mot oss, vi ønsker å grave ei så djup grøft som mulig mellom oss og dem.

Støtte til »ånden fra Helsinfors» betyr *forsoningspolitikk* med verdens mest aggressive og ekspansjonistiske imperialistmakt i munnen på vestorienterte imperialistpolitikere både med og uten »sosialistiske» klær – Ford like mye som Brandt og hans etterfølgere.

Det betyr *aktivt arbeid for å berede marka til sovjetisk overfall* på Norge, Norden, Sentral-Europa og Middelhavslanda i munnen på både mer og mindre Moskva-tro revisjonistiske ledere.

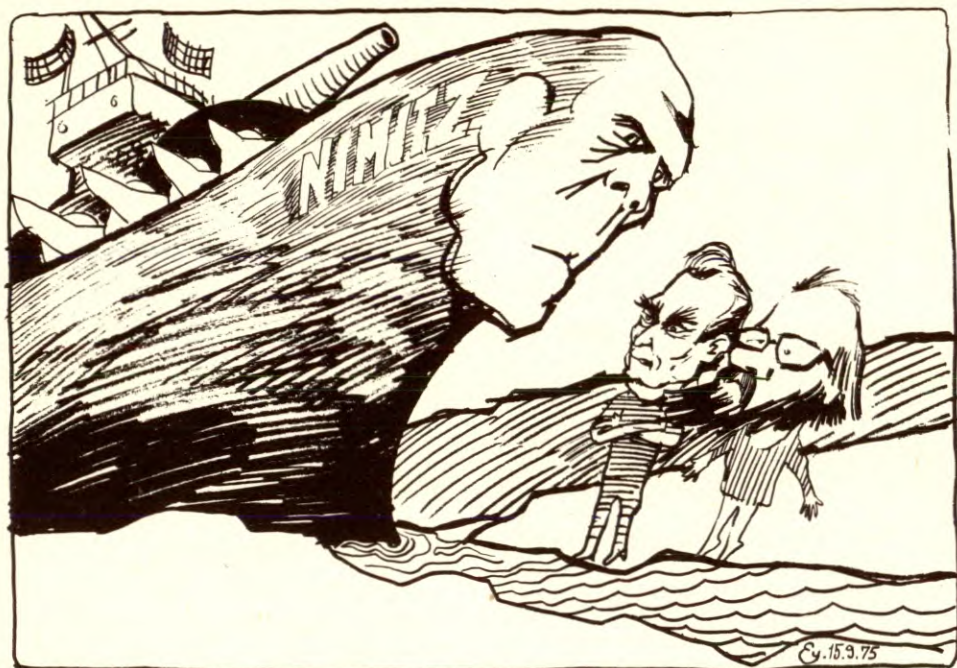
NKP-ledelsen:

»Intensiver agent-tjenesten! »

En av de ivrigste forkjemperne for sosialimperialismen i Norge, tidligere formann i SVs faglige utvalg og ledende NKP-er, Rolf Dahl uttrykte lysende klart hvilke oppgaver han så det som aller viktigst å løse i tida etter Helsingfors i en artikkel i Friheten nr. 33 i år.

Han skreiv at NKP til nå ikke hadde forstått godt nok hvor avgjørende viktig det er å føre den sovjetiske »fredspolitikken» til Bresjnev fram i Norge. Han krevde en grundig korrigering av dette, viste til det arbeidet som var gjort det siste året med å stable på beina »fredskomiteer» i fagbevegelsen, og slo fast at dette måtte være *hovedoppgava* til NKP i tida framover.

Dette forklarer en god del av bakgrunnen for at flertallet i NKP-ledelsen nå er fast bestemte på å ikke legge ned organisasjonen. De må på død og liv opprettholde sitt agentur for sosialimperialismen, for å tjene den »historiske offensiven» som Sovjet nå *sjøl* sier de har slått inn på »over hele fronten for globale konfrontasjoner», for å støtte opp de raske skrittene de gjør i »framrykkinga»

SV åtvåra mot at atomskipet «Nimitz» frå USA-marinen skulle kome til Oslo – fordi Drøbaksundet var for trangt. Slike folk vågar å skulde marxist-leninistane for å la vere å slåst mot USA-imperialismen. (Teikning frå Klassekampen.)

De må nødvendigvis grøsse over den ansvarsløsheten Reidar T. Larsen viser når han kan i det hele tatt kan tenke på å godta at NKP skal nedlegge sine særlige internasjonale forbindelser, og overlate det internasjonale arbeidet til SV som helhet. Dette ble krevd i vedtaket fra SVs hovedstyre i slutten av september. Det går slett ikke an å overlate dette til gallupnervøse politikere som Gustavsen, Furre og Stjernø, sjøl om de i dag garanterer for Sovjets «sosialisme», «fredelige hensikter» og «positive betydning for den tredje verden» overalt hvor de kommer til!

Sovjetisk 5. kolonne

Det er nødvendig å kle politikere av denne typen helt nakne, og peke på at *fortsettelsen* av holdninga deres til Sovjet i dag, ikke kan bli noe annet enn quisling-

teneste for den svarte Sovjet-hæren når den står i landet.

Det er mulig enkeltpersoner av dem kan snu før det kommer så langt. Men den politiske *retningen* de representerer kan ikke gå noen annen vei. Det viser hvert eneste av de politiske standpunktene de tar i dag – støtten til sosial-fascismen i Portugal, støtten til fascistkuppet i det Sovjet-dominerte India, reinvaskinga av Sovjet 6 og 7 år etter overfallet på Tsjekkoslovakia, det stadig mer åpne hatet til Folkerepublikken Kina, arbeidet de driver for å få kommunistiske og progressive arbeidere ekskludert fra klubber og foreninger, og helst oppsagt fra jobben, ja, *nedtoninga deres* av kampen mot USA-imperialismen, for å få «avspenninga» til å se virkeligere ut (Friheten «frarådde» besøket av det

amerikanske krigsskipet Nimitz under henvisning til manøvreringsvanskene i Drøbaksundet!).

SV som parti – ikke anti-imperialistisk

Ingen må tru at SV som parti vil nærme set et virkelig anti-imperialistisk standpunkt eller komme til å ta noen som helst del i styrkinga av arbeiderklassens og folkets beredskap mot den sovjetiske krigstruselen, for det om det bryter organisatorisk med Martin Gunnar Knudsen-fløyen i NKP rett etter nyttår.

SV-partiet representerer en politisk strømning i arbeiderbevegelsen som sjøl er et ektefødt barn av imperialismen. Det er ledet av folk som har all sin lojalitet knyttet til monopolkapitalens diktatur i Norge, og er kjøpt eller i hvert fall betalt av den borgerlige staten.

Deres rolle som en borgerlig parlamentarisk opposisjon til DNA «til venstre» tvinger dem til å vise skepsis til USA-imperialismen. Men denne skepsisen er ikke prinsipiell. Den strekker seg i høyden så langt at den kan bringe dem på slep, som en tungt lodd, på halen av den bevegelsen som eksisterer blant arbeidsfolk (også flertallet av SVs medlemmer) mot USA-imperialismens brutale herjinger over hele verden. Så lenge de har drevet politikk, har de ledende kreftene i det som nå er SV hindret, og ikke fremmet, motstanden mot NATO og solidaritetsarbeidet for Vietnam og Indokina. Dette har hundrevis av ærlige anti-imperialister i SV fått erfare sjøl.

Samtidig tvinger den prinsipløse skepsisen til USA slike ledere til å skjønne sosialimperialismen. Den gamle Orienteringsklubben har alltid nært et glødende hat mot det sosialistiske Sovjet, og har alltid vist en tilsvarende mild overbærenhet og kollegial respekt for revisjonismen og for sosialimperialismen. Det samme gjelder for øvrig storparten av den offisielle «venstre»-opposisjonen i DNA, både de som er igjen

i partiet, og de som dannet AIK og er i SV i dag.

De lever av å preke om fredelig overgang og internasjonal avspenning, og har all interesse av å skjule imperialismens sanne natur, enten den er av USAs eller Sovjets type. I 30-åra sa Stalin «at sosialdemokratiet er hovedtalsmannen for den imperialistiske pasifismen i arbeiderklassen, at det følgelig er kapitalismens hovedstøtte innafor arbeiderklassen når det gjelder forberedelsene til nye kriger og intervensjoner.» («Resultater av juli-plenumet i SUKP(b)s sentralkomite», Works, b. II, s. 210.)

De demobiliserer arbeiderklassen, lurer den til å tru på fred og avspenning, mens det i virkeligheten forberedes krig.

Sosialimperialistiske agenter fortsetter i SV

Vi skal også være klar over at Moskva-revisjonismen og andre revisjonistiske retninger som har støtte til sosialimperialismen på programmet, ikke er ute av SV med skolestyrer Martin Gunnar Knudsen og Co. Akkurat nå venter Reidar T. Larsen seg mest av jobben som stortingsmann (og kommende parlamentarisk leder?) for SV. Men det betyr ikke at han er blitt mindre trofast mot sosialimperialismen i de aller fleste spørsmål. Han og folk som Roald Halvorsen (Furubotnmann), Jan Otto Hauge (tidligere AUF-er med klippekort til Øst-Berlin), Hans Ebbing (SVs svar på den «marxistiske» sosialimperialist-teoretikeren Kautsky), og mange, mange andre, er sentre for å bevare og styrke SVs rolle som revisjonistisk agentur for Sovjet, også uten NKP.

For enhver ærlig anti-imperialist i SV er det bare ett valg dersom han eller hun vil tjene arbeiderklassens sak i Norge og internasjonalt, og ikke den ene supermakta. Det er å bryte med SV. Først da er det mulig å ta del i kampen mot Sovjets og USAs krigsforberedelser, og mot imperialismens borgerlige «arbeiderpartier» i Norge.

8. Front mot krigsforberedelsene

Faren for verdenskrig som nå nærmer seg med stadig raskere steg, er det overordna spørsmålet for arbeiderklassen og folket i alle land i verden. Dette er det nødvendig å forstå raskt, ellers kan situasjonen utvikle seg raskere enn vi er i stand til å forberede oss på det som skjer.

Vi må lære oss å bestemme vår politikk etter dette, og ikke etter løse skjønn av hva som *ser ut til* å være viktig og uviktig på de forskjellige politiske områdene, i de forskjellige landa osv.

Vi må se det dobbelte i hendelsene – på den ene sida har de tvunget fram ei *førkrigstid*, på den andre sida betyr de også at vi lever i ei *førrevolusjonær* tid. Dette siste perspektivet er det helt nødvendig å forstå riktig. Det er like viktig å se sammenhengen mellom dem – at situasjonen skaper helt bestemte vilkår for den proletariske revolusjonen.

Stalin om imperialism og verdensrevolusjon

Vi må følge det prinsippet Stalin summerer opp i »Leninismens grunnlag»:

»Tidligere pleide en å ta utgangspunkt i den økonomiske stillingen til enkeltstående land når en skulle analysere forutsetningene for den proletariske revolusjonen. Nå er ikke dette utgangspunktet lenger tilstrekkelig. Nå må en nærme seg saken med utgangspunkt i den økonomiske stillingen til alle eller flertallet land, med utgangspunkt i verdensøkonomien. For enkelte land og enkeltstående nasjonale økonomier er ikke lenger sjøltilstrekkelige enheter, de har blitt lenker i en eneste kjede som heter verdensøkonomien. For den gamle »kultiverte» kapitalismen har utviklet seg

til imperialism, og imperialismen er et verdenssystem av finansiell slavebinding og kolonial undertrykking av det store flertallet av befolkninga i verden av en handfull »framskredne» land.

(...)

Før var det en godtatt sannhet å tale om den proletariske revolusjonen i ett eller annet utviklet land som en atskilt og sjøltilstrekkelig størrelse overfor en atskilt nasjonal kapitalfront som sin motsetning. Nå er ikke dette synet lenger tilstrekkelig. Nå må vi tale om den proletariske verdensrevolusjonen. For de atskilte nasjonale kapitalfrontene er blitt lenker i en eneste kjede som heter imperialismens verdensfront, og mot den må en stille en felles front av revolusjonær bevegelse i alle land.

Tidligere så en den proletariske revolusjonen bare som et resultat av den indre utviklinga i et visst land. Nå er ikke dette synspunktet lenger tilstrekkelig. Nå må en se den proletariske revolusjonen først og fremst som et resultat av utviklinga av motsigelsene i imperialismens verdenssystem, som et resultat av at kjeden i den imperialistiske verdensfronten brytes i ett eller annet land.» (Stalin: »Leninismens grunnlag», kap. III, oversatt etter den engelske utgaven fra Foreign Language Press, Peking 1970, s. 28–29.)

Internasjonalisme

Stalin skreiv dette i 1924 for å forklare hvorfor Russland var det landet der den sosialistiske revolusjonen først ble gjennomført, og for å forklare hvorfor de neste revolusjonene like gjerne kunne finne sted i de mindre utviklede landa i Østen som i et utviklet land som Tyskland.

Einskap mellom arbeidar og bonde – vilkåret for å få reist ein einskapsfront mot imperialismen og for sosialismen i Noreg. (Teikning frå klassekampen.)

Analysen peker samtidig på hvor avgjørende det er å se kampen for revolusjonen i sitt eget land i *sammenheng* med utviklinga av motsigelsene i verden som helhet.

Da er det også avgjørende at en forstår at det imperialistiske verdenssystemet ikke er preget av *enhet*, men av *kamp på liv og død om hegemoniet mellom grupper av imperialistmakter*, i dag Sovjet og USA. Ethvert land blir trukket inn i denne kampen, sjølsagt også et land som Norge. Det er umulig å drive revolusjonært arbeid, å forberede den sosial-

istiske revolusjonen i et land som vårt, uten å gjøre det i lys av dette forholdet.

Som det blir pekt på i artikkelen om kritikk av AKP(m-l)s prinsippprogram annet sted i bladet, er det programmet partiet vedtok på 1. landsmøte i februar 1973 preget av en forholdsvis grunn forståelse av sammenhengen mellom verdenssituasjonen og den norske revolusjonen. *Når vi nå understreker betydninga av å forstå hvilken betydning den stadig økende krigsfaren har, er dette samtidig en understreking av hvor viktig det er å rette på slike feil.*

Etter mitt syn er det bare ved å være dyktige i å se vårt eget arbeid under en slik internasjonal synsvinkel vi kan unngå at det skal bli ett nytt 9. april i Norge – der folket blir tatt på senga av en imperialistisk invasjon, og borgerskapet får frie hender til å kapitulere uten at massene blir reist fullt ut til sjølstendig aktivitet, til folkekrig og til strid mot både 5. og 6. kolonna-aktivitet fra borgerskapets side.

Det er videre bare på denne måten vi kan sikre at arbeiderklassen slipper å ofre sine beste kamerater bare for å rake kastanjene ut av ilden for den ene eller den andre imperialistmakta, sikre at krigen i stedet fører til en revolusjon som bryter Norge løs av verdensimperialismens kjede.

Og det er bare på denne måten kommunistene og arbeiderklassen i Norge, sammen med sine nærmeste allierte, kan oppfylle de forpliktelsene de har i dagens og framtidens situasjon overfor alle nasjoner og folk som også er truet av supermaktens kamp om hegemoniet eller direkte undertrykt av enten Sovjet eller USA.

Jeg skal ikke gå i detalj om hvilke oppgaver dette krevet at den kommunistiske bevegelsen i Norge må ta fatt på å løse i den nærmeste tida. Dette krever breiere og djupere diskusjoner enn det som er blitt ført til nå. Men jeg vil kaste fram noen punkter som utgangspunkt for en slik diskusjon.

Studer marxisme

For det første: *Å studere de marxist-leninistiske klassikerne, må bli ei sentral oppgave for alle revolusjonære.* Studiene må ha til mål å høyne forståelsen for de lovene som gjelder for kapitalismen i vår epoke, imperialismen. I dette nummeret har vi lagt fram noen notater om forholdet mellom imperialismen og krig, især fra den politiske sida.

Slike studier må drives i nært samband med studier av verdenssituasjonen. Her er det om å gjøre å analysere de hendelsene

som finner sted i verden, både framgangen for revolusjonen, og den skjerpede rivaliseringa om hegemoniet mellom supermaktene i lys av de sammenfatningene Lenin, Stalin og Mao har gitt av lovene for hvordan motsigelsene i imperialismen utvikler seg.

Slike studier er av avgjørende betydning, men det er også nødvendig å styrke kunnskapen om den politiske økonomien, de grunnleggende økonomiske lovene som gjelder for kapitalismen, sjølve utbyttingsforholdet. Det er viktig å se sammenhengen mellom dette og aggresjon og krig som er produkt av det, ikke minst for å forstå konsekvensene av kontrarevolusjonen i Sovjet.

Mao skreiv i 1938 at den allmenne krisa i kapitalismen på det tidspunktet måtte drive fram en ny verdenskrig, den verste krigen menneskeheten til da hadde opplevd. Samtidig skreiv han at denne verdenskrigen nødvendigvis ville bringe verden nærmere *»en evig fred»*, fordi den måtte utløse sosialistiske revolusjoner i mange land. (Se *»den langvarige krigen»*, avsnittet *»Å kjempe for evig fred»*, *»Selected Works»* II, s. 148–150.)

Dette setter et klart lys på hva slags perspektiver kampen for den sosialistiske revolusjonen gir folkene i verden. Det peker på at det sosialistiske samfunnet, den første samfunnsformen i historia som ikke er bygd på et mindretalls utbytting av et flertall, samtidig er ei samfunnsform som *avskaffer grunnlaget for kriger.*

Forståelsen for slike sammenhenger styrker enhver revolusjonærs evne til ikke å miste det langsiktige perspektivet av syne, og det er av avgjørende betydning under de forholda vi går i møte.

Stikkord for andre viktige studier: Om opportunistisme og revisjonisme, om taktikk og strategi under skiftende forhold, om folkekrig osv.

Mot revisjonismen

For det andre: *Vi må kjempe mot revisjonismen.* Uten en hard og hensyns-

løs kamp mot opportuniste og revisjonisme er det uråd å føre en virkelig kamp mot imperialismen, sier Lenin gang på gang. Dette bygde på de erfaringene arbeiderklassen vant i tida før og under den 1. verdenskrigen, og det er blitt bestyrket av de erfaringene som er vunnet i striden mot den moderne revisjonismen, først mot Tito, så – og i sær – mot Khrustsjov og Bresjnev.

Lenin påviste at opportuniste og revisjonisme er et *produkt* av imperialismen, og dens mest framskutte forsvar i arbeiderklassen sjøl. I dag har revisjonismen sitt senter i herskerklassen i en fascistisk stat, i ei aggressiv imperialistisk supermakt. Det er om mulig enda mer livsnødvendig i dag enn det var på Lenins tid og drive den ut av arbeiderbevegelsen, og å avsløre og isolere dens ledere fullstendig.

For oss i dag vil dette i sær si at vi ikke kan tillate oss f.eks. å *ofre* kampen mot slike talsmenn for sosialimperialismen i Norge for å vinne »innbilte fordeler» på kort sikt i Norge. (Den oppsummeringa som er gitt av feila til MLE i Danmark i forrige nummer av Røde Fane – fra KFMLs Kommunist nr. 8/75, er en utmerket analyse av nettopp dette!) Da ville det ikke stå bedre til med oss enn med overløperen Kautsky, som stilte seg mellom opportunistene og de revolusjonære i tida før og under den 1. verdenskrigen. – Dette betyr ikke at vi skal bli sekterister, tvert om betyr det å forene seg med massene mot mindretallet av opportunistiske ledere.

Styrk partiet og røttene til massene

For det tredje: Vi må *drive ut all opportuniste og revisjonistisk slagg* fra de revolusjonæres egne rekker, og føre en politikk som i størst mulig grad forbereder arbeiderklassen på den imperialistiske krigen.

I dag betyr dette slike ting som å styrke de revolusjonære organisasjons-

prinsippene, å styrke sikkerhetsarbeidet, å forberede illegalitet. (**»Krisen har vist at borgerskapet bryter den (dvs. legaliteten, red.) i alle, til og med de frieste land, og at det er umulig å føre massene fram til revolusjonen uten å skape en illegal organisasjon for å propagandere, drøfte, vurdere og forberede revolusjonære kampmidler.»** Lenin, »Sosialisme og krig», Ny Dag-hefte 1951, s. 18.)

Det betyr å gjøre opp med revisjonistiske feil i politikk og praksis på alle kampfelter, i sær i fagbevegelsen, arbeiderklassens viktigste masseorganisasjon. Alle tendenser til sekterisme og alle tendenser til »borgerlig respektabilitet», underordning under de trange rammene for kamp som klasse-samarbeidet har påtvunget fagbevegelsen, må bort. (Se kritikken av »Utkast til faglig manifest», Røde Fane 4/75.)

I tida rett før borgerlig-revolusjonen i Russland i 1905, da bolsjevikene forberedte arbeideroppstander, understreket Lenin nettopp arbeidet i fagforeningene, og pekte på at **»Fagforeningene kan vide ut det grunnlaget vi skal hente styrken til eit opprør frå»** (»Til S.I.Gusev», i Røde Fane 2/75 s. 50. Les gjerne hele artikkelen om igjen.) Vi må lære av dette at det er galt å tro at det er en motsigelse mellom å forberede seg på krig og å reise breie massekamper på økonomisk grunnlag. Tvert om er det økende omfanget av slike bevegelser et vilkår for at arbeiderklassen skal kunne make større oppgaver, under ei tid med harde krigsforberedelser og okkupasjon. *Det er umulig å reise en slik bevegelse uten å bryte med all slags »hellige kyr», uten å få massene til å gjøre det samme.*

Styrk enheten i det arbeidende folket

Videre er det viktigere enn noen sinne å kjempe for enhet mellom arbeiderklassen og dens nærmeste allierte, for å legge grunnlaget for en fast enhetsfront mot imperialismen. Dette gjelder bønder og

fiskere, dessuten studenter, skoleelever. Kvinnebevegelsen bør også nevnes i denne sammenhengen.

Et viktig ledd i denne kampen er å utvikle en bevegelse for gjensidig støtte mellom disse klassene og gruppene når de reiser kamp hver på sitt område. Her er det mye fordommer i arbeiderklassen, og også den andre veien, i sær fra bøndernes side. Ansvaret for dette ligger på sosialdemokratiet, som har spredd hets mot bondene i mange tiår. Men det ligger også på revisjonistene, som har latt kampen mot denne hetsen ligge, for å tekkes sosialdemokratiet og oppnå enhet med det på bekostning av klassens interesser.

Kampen for å styrke enheten i det arbeidende folket må derfor føres i skarp strid med opportunisten og revisjonismen, og mot den *snevre* fagforeningspolitikken som hersker mange steder. Her må vi evne både å legge vekt på de felles interessene som fins i dag, og på det langsiktige perspektivet, den *enhetsfronten* som må bygges i forsvaret av nasjonens interesser og i kampen for den sosialistiske revolusjonen.

Forsvar av sjølråderetten

For det fjerde: Vi må styrke arbeiderklassens evne til å *forsvare norsk sjølråderett* mot alle angrep fra supermaktene og all imperialisme.

»**Ingenting er mer dyrebart enn frihet og uavhengighet,**» sa det vietnamesiske folkets store leder og lærer, Ho Chi Minh. Dette er ei parole som bygger på det arbeidende folkets moral og interesser. Den er grunnlaget for en prinsippfast og altoppofrende kamp mot enhver imperialistisk inntrengerhær og okkupasjant.

De erfaringene som det arbeidende folket i Norge høstet under kampen mot norsk medlemskap i EEC fra 1970–73 er av stor verdi i denne sammenhengen. Her var det vi marxist-leninister og Arbeiderkomiteen mot EEC og dyrtid som gikk i spissen for å sørge for at den nasjonale sjølråderetten ble det bevisste grunnlaget

for kampen. Ingen parole blei så hardt angrepet av EEC-politikerne som parola: **NEI TIL SALG AV NORGE.**

I tida framover blir det viktig å mobilisere folk mot alle angrep på Norges nasjonale interesser fra de to supermaktene. Vi må mobilisere breitt mot sovjetiske militærøvelser ved og i norsk farvann. Vi må forklare folk at de er ment som *et ris bak speilet* overfor regjeringa i forhandlinger om fiskerigrænser, torskekvoter, territorialfarvann og for Sovjets undergraving av norsk suverenitet over Svalbard på den ene sida, og at de er *forberedelser* til en kommende invasjon på den andre sida.

Vi må mobilisere mot flåtebesøk både fra Sovjet og USA, og forklare at ingen av dem kommer som venner, men som fiender av norsk uavhengighet og frihet, som rivaler som betrakter Norge som en brikke i supermaktspeilet.

Vi må styrke kampen mot det norske borgerskapets salg av den militære suvereniteten til NATO, og dets salg av norske økonomiske interesser til USA – særlig gjennom oljepolitikken til regjeringa, som betyr enda hardere lenking av norsk økonomi til USA-monopolene.

Og vi må også følge nøye med i de forhandlingene som akkurat nå blir ført for å gi gunstige kontrakter til Sovjet fra norsk verftsindustri og på andre felter. Dette er et ledd i sosialimperialistisk inntrenging i norsk økonomi, under ly av krisa, og ikke »økonomisk samarbeid med sosialistiske land,» som revisjonistene i SV og arbeiderpartistatsråder hevder. Tyskland dreiv den samme gesjeften under Hitler, og det bidro sterkt til å lette borgerskapets 6. kolonne-virksomhet under okkupasjonen.

Forsvar av norsk sjølråderett betyr på den andre sida en plikt til å gå imot *norsk imperialisme*. Regjeringa planlegger å sette av 6 milliarder kroner minst hvert år fra 1980 til kapitaleksport, for å sikre utbytte av oljemilliardene også når

brønnene er tomme, som det heter. Dette betyr norsk utbytting av arbeidende mennesker i den tredje verden og andre land, under USAs militære paraply. Det vil styrke brorskapet mellom norsk monopolkapital og USA-imperialismen, på samme måten som norsk reder-imperialisme for lengst har gjort.

Den tredje verden

For det femte: Vi må styrke *sambandet mellom det norske folket og folka i den tredje verden*. Dette vil si å utvikle vennskapet med de sosialistiske landa som Kina, Albania, Korea, Vietnam. Og det vil si å føre kamp for støtte til hele den tredje verden, både de folka som fører væpnet kamp og de som kjemper på annen måte.

I sær er det viktig å gjøre opp med alle de forsøka som blir gjort for å splitte fronten i den tredje verden opp, og på å vende arbeiderne mot folka i disse landa under påskudd av å angripe de reaksjonære lederne i visse land. (Jfr. under oljeboikotten, da SV og DNA/LO-toppen var samstemmige om å fordømme de rike sjeikene, i stedet for å støtte araberstatene mot USA-imperialismen.)

Å styrke sambandet med den tredje verden, vil også si å lære av de erfaringene som er gjort der. De står fremst i kampen mot imperialismen i verden i dag, og de lærdommene som er høstet i de landa der kampen har vært hardest og mest seierrik, er uvurderlige for vår egen kamp mot de to supermaktene. Særlig viktig er det å studere lærdommene fra folkekrigen og oppbygginga av folkehæren, f.eks. i militærskriftene til Mao (på Oktober til våren), i ei bok som »Folkekrigens vei» av Truong Ching fra Vietnam, og også de albanske erfaringene fra den nasjonale frigjøringskrigen mot fascismen, f.eks. Mehmet Shehus »Folkehær mot fascismen. Røynsler frå frigjøringskrigen i Albania 1939–44», som kommer på Forlaget Oktober i høst. I disse bøkene er det

også svært mye å lære om betydninga av proletarisk internasjonalisme.

Den internasjonale kommunistbevegelsen

For det sjette: Vi må styrke *samholdet mellom de ekte kommunistiske partia og organisasjonene over hele verden*.

I Norden har vi alt gjort et arbeid av historisk betydning gjennom De nordiske marxist-leninistenes første fellesmøte. (Dokumentene er trykt i Røde Fane 1/75, og fortjener grundig studium.) Der har fem nordiske partier og partibyggingorganisasjoner kommet ut med felles vedtak på en rekke avgjørende felter.

Liknende møter blir holdt over hele verden i dag, og det er en tilsvarende tendens til at enheten styrkes og splittelsen minsker mellom partier og organisasjoner der ikke alle marxist-leninister alt er samlet i en organisasjon. Det er også en sterk tendens til at »venstre»-revisjonistiske grupper som kaller seg kommunistiske i navnet, blir brutt i stykker, og til at medlemmene nærmer seg marxist-leninistene i stedet.

Grunnlaget for disse tendensene er nettopp den voksende oppmerksomheten blant revolusjonære om den raske takta i krigsforberedelsene fra supermaktens side.

Situasjonen er noe av den samme som i tida etter den 2. internasjonalens fullstendige forræderi og sammenbrudd før og under 1. verdenskrig. Da skreiv Lenin:

»Revolusjonære elementer fins det tross alt i mange land. (...) Å sveise sammen disse marxistiske elementene – hvor fåtallige de enn er til å begynne med – i deres navn å minne om den virkelige sosialismens nå glemte ord, å appellere til arbeiderne i alle land om å bryte med sjåvinistene og fylke seg under marxismens gamle faner, det er oppgaven i dag.» (»Sosialisme og krig», august 1915, Ny Dag 151, s. 31.)

Måleri av sigeren i Albania i 1944. – Forlaget Oktober held no på å prente ei norsk omsetjing av Mehmet Shehu-boka »Folkehær mot fascisme» – om røynsene frå den albanske frigjeringskrigen mot fascismen frå 1941–44. Den bør studerast vidt i tida framover.

I dag, snart 20 år etter at SUKP blei ført over på den revisjonistiske veien til sosialimperialisme, finnes det slike grupper og partier i de aller fleste land. Vi må lære oss til å høre nøye etter hva disse gruppene og partiene har av erfaringer og analyser om de er store eller små. Vi må forstå at framtida for arbeiderklassen i Europa og andre verdensdeler avhenger av hver enkelt av dem og på enheten mellom dem på marxismens-leninismens prinsipper.

Makter vi å utvikle disse oppgavene, og å løse dem, da er det gode muligheter for at arbeiderklassen og dens nærmeste allierte kan gjøre en dårlig ting til en god ting: at de kan vende den nasjonale

kampen mot imperialistisk aggresjon til kamp mot monopolkapitalens klasse-diktatur, for den sosialistiske revolusjonen og proletariatets diktatur.

Det er stor uro i verden. Men situasjonen er gunstig for folkene og revolusjonen.

**NED MED SOCIALIMPERIALISMEN
OG USA-IMPERIALISMEN!**

NED MED DEN MODERNE REVISJONISMEN!

LEVE DEN PROLETARISKE INTERNASJONALISMEN!

LEVE DEN PROLETARISKE REVOLUSJONEN!

Thälmann

Studer sosialimperialismen og krigsfaren

Vi prentar her eit studieopplegg til bruk for studiegrupper som vil arbeida med Oktober-boka »Sosialimperialismen. Sovjet i dag» og hovudtemaet om krigsfaren i dette nummeret av Røde Fane.

Hovudtemaet i dette nummeret av Røde Fane er krigsfaren frå dei to supermaktene Sovjet og USA. For å forklåra at faren for krig står for døra, har vi måtta analysera motseiingane i imperialismen og i sær motseiingane mellom dei to supermaktene. Soga har synt at det er den oppstigande imperialistmakta eller gruppa av imperialistmakter som mest treng til ei nyoppdeling av verda, for å kunna utbytta større område. Vi har difor lagt vekt på den rolla Sovjet spelar i dag, fordi vi meiner at Sovjet er den supermakta som strevar for ei nyoppdeling og difor har mest å vinna på å våga ein krig.

Vi har lagt fram somt om korleis Sovjet har vorte ei supermakt, men har ikkje teke opp heile bakgrunnen for kvifor Lenins og Stalins sosialistiske Sovjetsamvelde har skifta farge. Det er naudsynt å forstå dette godt. Utan det er det uråd å tolke hendingane i verda i dag rett. Men dette er handsama grundig andre stader, og vi vil visa folk særskilt til boka »Sosialimperialismen. Sovjet i dag», som kom på Forlaget Oktober i mai. Ho inneheld det meste av det ein treng for å få eit godt innsyn i desse spørsmåla.

Studieopplegget vi legg fram her er på to møte. Det første møtet byggjer på denne boka, i sær vedtaket frå landskonferansen i AKP(m-l) frå november 1974 – »Styrk kampen mot sosialimperialismen», den første delen av boka.

Vi oppmoder difor alle til å lese i alle fall dette vedtaket attåt hovudtemaet i dette Røde Fane-nummeret, før de går i gang med studie-diskusjonane. *Dette gjeld og dersom de vel å bruke berre opplegget til møte 2!*

Det andre møtet går beinveges på hovudtemaet vårt. Bruk opplegget som eit hjelpemiddel dersom de vil studere spørsmåla i grupper. Bruk det og om de les tinga på eiga hand!

Røde Fane-redaksjonen

MØTE 1 – SOSIALIMPERIALISMEN

Les boka »Sosialimperialismen. Sovjet i dag». Legg vekt på vedtaket frå landskonferansen i AKP(m-l), s. 14–96 i boka. Attåt rår vi til at de les dei artiklane vi nemner som tilleggslesnad i spørsmåla.

SPØRSMÅL 1:

Både revisjonistar og opne borgarar hevdar at Sovjet er sosialistisk fordi staten eig alle dei store verksemdene og kontrollerer økonomien. Kva er det som avgjer om eit land er sosialistisk eller kapitalistisk? Kvifor kan vi seia at Sovjet var sosialistisk under Stalin medan det er kapitalistisk i dag? (Sjå vedtaket, punkt 2, elles: artikkelen »Sovjet i dag: Et nytt borgerskap ved makta».)

SPØRSMÅL 2:

Mao Tsetung har sagt at »Sovjetunionen er i dag underlagt borgerskapets diktatur, et storborgerskapets diktatur, et diktatur av den tyske fascistiske typen, et diktatur av Hitler-typen» (11. mai 1964). Diskuter denne karakteristikken og dei argumenta som er gjeve for han i boka. (Sjå vedtaket punkt 3, og artikkelen »Sovjet er underlagt et fascistisk diktatur».)

SOSIAL IMPERIAL ISMEN

Sovjet i dag

SPØRSMÅL 3:

Er de samde i argumenta boka gjev for at Sovjet i dag er ein imperialistisk stat? Kva slag særkjenne har den sovjetiske imperialismen? (Sjå vedtaket, punkt 4 og 5, elles artikkelen »Sovjet – en imperialistisk stat på linje med USA».)

SPØRSMÅL 4:

»Revisjonistpartiene i vesten er brikker i Sovjets imperialistiske spill,» heter punkt 7 i vedtaket. Studer punktet og diskuter denne påstanden.

MØTE 2 – KRIGSFÅREN

Les heile hovudtemaet i Røde Fane nr. 5/75, i sær dei to artiklane »Imperialisme tyder krig» og »Vi lever i ei førkrigstid», med vekt på dei avsnitta vi nemner i spørsmåla.

SPØRSMÅL 1:

»Imperialisme tyder krig,» seier Lenin. Studer dei fem kjenneteikna Lenin har sett opp for kapitalismen i vår tid – imperialismen (kapittel 2 i artikkelen »Imperialisme tyder krig»). Diskuter ut frå det kvifor det følgjer av det økonomiske grunnlaget for imperialismen at nokre verdsmakter må tevla om hegemoniet og gå til krig. (Her er stoffet i kapittel 3, »Kampen om hegemoniet» og kapittel 4, »Den ujamne utviklinga av kapitalismen» i den same artikkelen til hjelp.)

SPØRSMÅL 2:

Artiklane i dette nummeret hevdar at Sovjet er ei supermakt i snøgg oppgang og den mest sannsynlege krigsutløyseren.

I den siste tida har det stått fram grupper i fleire land – som Baude-gruppa i Sverige – som seier seg »samde» i at Sovjet gjerne er kapitalistisk og imperialistisk. Men likevel seier dei at det helst er NATO i Europa og »den vesttyske revansjinismen» som trugar Sovjet, ikkje Sovjet som trugar Norden og Europa.

Diskuter argumenta vi legg fram for *vårt* syn, og drøft om det er rett at det andre synet er handtlangarbeid for dei sovjetiske krigsførebuingane. (Bruk særleg kapittel 5, »Sovjet er den mest sannsynlige krigsutløyseren» i artikkelen »Vi lever i ei førkrigstid». Sjå også avsnittet »Nokre stormakter vert til ei eller to supermakter», kapittel 3 i artikkelen »Imperialisme tyder krig».)

SPØRSMÅL 3:

Artiklane i dette nummeret hevdar at *krigen står for døra*, at han kan kome i nær framtid. Er de samde i dei argumenta vi legg fram for dette synet? (Sjå kapittel 5 og kapittel 6 (om Norden og Europa) i artikkelen »Vi lever i ei førkrigstid».)

SPØRSMÅL 4:

Er de samde i at krigsfåren frå supermaktene er eit *overordna* spørsmål i klassekampen i dag? Kva følgjer har dette for arbeidet til kommunistane og den revolusjonære rørsla i Noreg? Diskuter særleg kva som må gjerast for å ruste *arbeidarklassen* til ein slik situasjon. (Sjå siste kapitlet i artikkelen »Vi lever i ei førkrigstid».)

Norden mellom supermaktene

Feil i dokumentene fra de nordiske marxist-leninistenes første fellesmøte

I nr. 1 i år trykte vi dokumentene fra de nordiske marxist-leninisters første fellesmøte i januar 1975. På møtet deltok Kommunistisk Forbund Marxist-Leninistene (Danmark), De Marxist-Leninistiske Gruppene i Finland, Oyggjafami (m-l), Færøyane, Kommunistisk Enhetsforbund (m-l), Island, Arbeidernes Kommunistparti (m-l), Norge og Sveriges Kommunistiske Parti.

Vi er nå blitt oppmerksomme på feil i uttalelsen om den internasjonale situasjonen, **»NORDEN MELLOM SUPERMAKTENE»**.

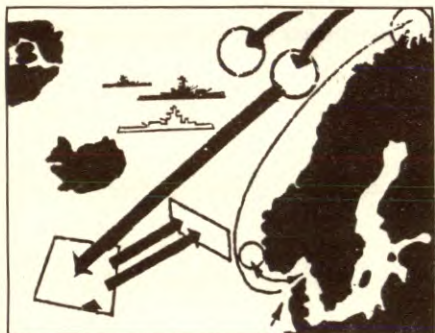
1. I kapitlet **»Mobilisering av arbeiderklassen og folket – den eneste garantien for å vinne og forsvare den nasjonale suvereniteten og sjølråderetten»**, er det falt ut to avsnitt midt i. De skal inn *etter* avsnittet som begynner med **»Kapitalismen ble tvunget til å bryte ned . . .»**, og *foran* avsnittet som begynner med **»Monopolkapitalen i Norge, Danmark og Island har gitt opp . . .»**, s. 12, venstre spalte.

De innledende avsnittene i kapitlet skal følgelig være slik:

I borgerskapets første utviklingsstadium var det i dets interesse å forsvare sjølråderetten for sin egen nasjon. Men i og med utviklinga av kapitalismen til monopolkapitalisme og imperialism ble kapital-eksporten og jakten på stadig nye markeder et livsvilkår for kapitalismen.

Kapitalismen ble tvunget til å bryte ned den gamle nasjonalstatsformen. Dermed forandret også kapitalens innstilling til det nasjonale spørsmålet seg. Monopolkapitalen har ikke noe fedreland. For monopolkapitalen er forsvaret av den nasjonale sjølråderetten og suvereniteten

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

De nordiske
marxist-leninistenes
første fellesmøte**RØDE
FANE****NORDEN—
I SKUDDFELTET
MELLOM SUPERMAKTENE**Nr. 1 1975. 4. årg. Pris kr. 8.—
UTGITT AV ARBEIDERNES KOMMUNISTPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

noe som kan kjøpes og selges, og er underordnet de økonomiske og politiske

2. I kapitlet »Styrk vennskapet mellom de nordiske folk» har det falt ut to avsnitt på begynnelsen, s. 17 i Røde Fane.

Disse avsnittene skal inn etter de to første avsnittene i kapitlet, slik at begynnelsen i sin helhet skal lyde slik:

Situasjonen til de nordiske folkene viser mange felles trekk og i stor utstrekning har folkene våre felles fiender. Folkene våre har mange felles tradisjoner og den fortsatte kampen for den sosialistiske revolusjonen kommer også til å utvise mange fellestrekk.

Det faktum at supermaktene har delt de nordiske landa opp i forskjellige interessesfærer gir dem muligheten for å splitte og manøvrere i vår del av verden. En samlet opptreden fra de nordiske folkenes side vil i mange situasjoner gjøre det vanskeligere for supermaktene å drive

målsettingene til monopolkapitalen. For å øke profitene sine deltar ikke monopolkapitalen bare i imperialistisk utplyndring av andre folk, men allierer seg også med monopolkapitalen i større imperialistiske land for å selge sin egen nasjons suverenitet og sjølråderett.

(Deretter mangler følgende to avsnitt:)

Således er det bare arbeiderklassen og folket og deres kamp som evner å forsvare den nasjonale sjølråderetten. Likeledes er det bare arbeiderklassens og folkets kamp som kan garantere nasjonens suverenitet og sjølstendighet.

Forsvaret av den nasjonale sjølråderetten og suvereniteten er ikke bare et forsvar mot økt undertrykkelse og økt utsugning av arbeiderklassen og folket. Det er også en nødvendig betingelse for seier i den sosialistiske revolusjonen. Samtidig er det slik at den eneste virkelige og varige garantien for forsvaret av sjølråderetten og suvereniteten i våre land er at arbeiderklassen og folket gjennomfører den sosialistiske revolusjonen.

gjennom politikken sin.

(Deretter mangler følgende to avsnitt:)

Et samarbeid mellom de nordiske landa må aldri skje på basis av et av de større nordiske landas imperialistiske ambisjoner på bekostning av de øvrige. Vi er mot kapitalens NORDØK, men for å øke samarbeidet mellom de nordiske folk.

En innlysende oppgave for alle progressive i de nordiske landa er å stoppe den undertrykkelsen som utøves av den herskende klassen i visse nordiske land overfor andre nordiske folk.

PROGRAMKRITIKK

Forbered AKP(m-l)s 2. landsmøte:

PRINSIPPPROGRAMMET MÅ NYSKRIVES

Her trykker vi første del av en kritikk av AKP(m-l)s prinsippprogram fra 1. landsmøte. Skriv innlegg til diskusjonen.

Etter vedtektene skal AKP(m-l) normalt holde sitt 2. landsmøte i 1976. Partiledelsen kan riktignok utsette landsmøtet om nødvendig. Men uansett er tida inne til å ta opp en del problemstillinger.

Her skal jeg behandle prinsipp-programmet. Hensikten var først å skrive en artikkel med grundige kildehenvisninger, utførlig argumentasjon osv., men tida har ikke tillatt det. Derfor blir det følgende en del påstander og synspunkter, delvis uten mer grundige begrunnelser.

Før 1. landsmøte ga MLG ut forslaga til programmer offentlig. Vi er ikke redde for å drøfte programspørsmål med folk utafor partiet. Tilmed fiendtlige angrep er nyttige, fordi de avslører hvor motstanderne våre kan finne svakhetspunkter, og viser hva som gjør klassefienden mest rasende. Jeg håper artikkelen vil vekke debatt. Folk må gjerne sende inn innlegg, enten de er i eller utafor AKP(m-l) og enten deres forhold til partiet er vennskapelig eller fiendtlig.

1. HVORDAN HAR PRINSIPP-PROGRAMMET FUNGERT

Mange kommunist-partier er stifta uten prinsipp-program. Det har bare vedtatt at de bygger på marxismen-leninismen og er organisert i samsvar med den demokratiske sentralismens prinsipper.

AKP(m-l) gjorde mer. Prinsipp-programmet som blei vedtatt hadde som målsetting å *både slå fast* en del grunnleggende marxist-leninistiske prinsipper,

forene dem med en konkret analyse av vilkåra i Norge, og forsvare den riktige kommunistiske linja for Norge mot angrep fra opportunistene. (De opportunistene som det blei skjela mest til var de moderne revisjonistene i SF/NKP og den revisjonistisk/trotskistiske minigruppa til Hovden).

Har programmet svart til tidas krav?

Jeg mener i hovedsak ja. Gjennom å ta opp og behandle en lang rekke konkrete spørsmål har det virka som et »gjerde» som har avgrensa partiet fra en rekke viktige opportunistiske avvik. Går vi gjennom programmet, så finner vi at hovedlinjene, både når det gjelder marxismen-leninismens prinsipper og analysen av situasjonen i Norge, er riktige. Rundt disse hovedlinjene har det hele tida stått kamp i de mer enn to åra som er gått, og partiet har stått aleine på dem.

STERKE SIDER

Noen eksempler:

AKP(m-l) bygger på *Marxismen-Leninismen-Mao Tsetungs tenkning*, på den vitenskapelige sosialistiske teorien som er utvikla i første rekke av Marx, Engels, Lenin, Stalin og Mao Tsetung. Her forsvaret programmet ei linje partiet står aleine om. Sjøl om de forskjellige revisjonistiske partiene, gruppene og strømingene snakker om »marxisme» og »leninisme», så er det ingen av dem som forsvaret de fem store marxistiske klassikerne. (Hovden-gruppa, som sier seg å bygge på »Mao Tsetungs tenkning», har i ledelsen *Harald Berntsen*. Han mener at Stalin er en borgerlig kontrarevolusjonær, og han står neppe heller på Mao Tsetungs tenkning.)

Prinsipp-programmet slår fast at *3 midler* er nødvendig for å seire i den sosialistiske revolusjonen: *partiet, fronten, folkehæren*. Det slår fast at arbeiderklassen og det arbeidende folket må styrte monopolborgerskapets diktatur gjennom en valdelig revolusjon, og opprette proletariatets demokratiske diktatur. Ingen av revisjonistene anerkjenner ei slik linje, sjøl i ord. Noen av dem kan riktignok snakke om et slags »revolusjonært parti». Men SV og de revisjonistene som har framstilt seg som »venstre» («KAG»-KONTRAST, »KUL», Hovden) står felles på at de avviser enhetsfronten. Sjøl ikke de mest frase-»radikale» revisjonistene («KAG», »KUL»)

snakker et ord om at det trengs en folkehær. De driver heller ikke propaganda for nødvendigheten av en væpnet revolusjon eller proletariatets diktatur. Igjen står partiet aleine om å forsvare de marxistiske prinsippene.

Verdenssituasjonen

Prinsipp-programmet slår fast at *de to ledende og dominerende imperialistmaktene er de to supermaktene*: USA-imperialismen og den sovjetiske sosial-imperialismen. Det sier at undertrykte folk og nasjoner slår seg sammen mot imperialismen, det understreker at *alle de fire grunnleggende motsigelsene i verden* (imperialismen mot verdens folk, imperialismen mot de sosialistiske statene, borgerskap mot proletariat, imperialistene innbyrdes) *blir skjerpert*, og slår fast at imperialistmaktene aldri kan løse sine innbyrdes problemer på fredelig måte.

Igjen står partiet aleine. Når det gjelder de to supermaktene, så kjenner vi ikke til at noen av de norske revisjonistene i praksis fører noen slags kamp mot dem — eller mot andre imperialister, for den saks skyld. Alle revisjonist-gruppene angriper åpent kampen mot sosial-imperialismen. NKP, »KAG»-KONTRAST osv. forsvaret Sovjet og sier det er et sosialistisk land. »KUL» og Hovden sier at kamp mot sosial-imperialismen er å fri til »borgerlig antisovjetisme», og avviser i prinsippet at det kan dannes noen front mot sosial-imperialismen. Revisjonistene bakvasker den 3. verdens folk. »KAG»-KONTRAST v. Hans Ebbing m.fl. kaller folkerepublikken Kinas politikk med støtte til den 3. verden mot supermaktene for »storkmaktspolitikk». Ebbing påstår også løgnaktig at Sovjet støtter frigjøringsbevegelsene og at de ser Sovjet som sin allierte, når det er et faktum at stadig flere frigjøringsbevegelser og land i den 3. verden ser Sovjet som en imperialistisk utbytter og en fiende. Ingen av de forskjellige revisjonistene snakker om faren for verdenskrig. Tvert imot støtter de teorien om »super-

imperialismen» som Kautsky først laga, dvs. at alle imperialistiske stater kan forene seg i en blokk. Følgelig ser vi at partiet blir helt aleine om å gi noe som en riktig beskrivelse av utviklinga i verden i dag, det de forskjellige revisjonistene presterer kan knapt likne på verdenssituasjonen slik den virkelig er.

Klasseanalysen

Prinsipp-programmet understreker at det hersker *statsmonopolistisk kapitalisme* i Norge, og at en spesiell del av borgerskapet har skilt seg ut som herskende klasse, nemlig *monopolborgerskapet*. Det sier at en viktig gruppe innfor monopolborgerskapet i Norge er *byråkrat-kapitalister*, bl.a. i ledelsen for LO-LANDSBANKEN. Det sier at *arbejderklassen* er den *mest framskredne klassen*, at dens nærmeste *allierte* er halvproletariatet og hovedmassen av bønder og fiskere (de arbeidende bondene og fiskerne) og at disse klassene er den sosialistiske revolusjonens hovedstøtte i Norge. Det sier at forbundet proletariatet-fattigbønder-fiskere må vinne over resten av de arbeidende massene og fylke dem rundt seg.

Her står partiet igjen aleine. *Alle* revisjonistiske grupperinger tar avstand fra marxist-leninistenes analyser av herskerklassen i Norge. »KAG»—KONTRAST, »KUL», Hovden benekter at monopolborgerskapet er herskende klasse, hevder at *hele* borgerskapet har statsmakta, Hoveden har tilmed villet inkludere »kjøpmann på hjørnet», småbrukeren og sjarkfiskeren i den klassen som har statsmakta! NKP-revisjonistene på sin side *snakker* om monopolkapitalen, men vil redusere den til å dreie seg om noen »ganske få familier» og vil inkludere i de som kan vinnes for en »antimonopolistisk regjering» tilmed personer (byråkrat-kapitalister, ledende pamper i staten m.m.) som i virkeligheten må reknes til monopolborgerskapet eller dens viktigste tjenere. *Alle* revisjonistiske grupperinger

benekter at det finnes byråkrat-kapitalister i staten og LO-DNA-ledelsen. *Alle* revisjonistiske grupperinger tar avstand fra marxist-leninistenes analyser av klasseforbundet som legger grunnlaget for revolusjonen (NKP-revisjonistene vil inkludere kapitalister, »KAG», Hovden osv. vil ikke ha med fattigbønda, fiskerne). Dette ga seg uttrykk i studentersamfunnet i Tromsø tidlig september 1975 da SV-studenter og Hovden-tilhengere stemte sammen *mot* støtte til Hitra-bøndenes skattestreik.

Dagskampen

Prinsipp-programmet slår fast at det er riktig og nødvendig for partiet *ikke bare* å forberede de arbeidende massene på revolusjonen, *men også* å delta i, støtte, utvikle og lede massenes dagskamper under kapitalismen, i ikke-revolusjonære situasjoner. Programmet understreker at partiet må delta både i dagskampen for økonomiske krav, i kampene for forsvar av Norges nasjonale sjølstendighet og sjølrådrett, og kampene for å forsvare de borgerlig-demokratiske rettighetene mot fascisering. Dette er nødvendig, både fordi de arbeidende massene er nødt til å forsvare sine interesser på disse områdene før den sosialistiske revolusjonen, og fordi slike kamper utvikler massenes og partiets erfaring i å kjempe, styrker arbeiderklassens organisasjoner osv. Følgelig deltar partiet i sånne kamper, uten at vi har illusjoner om at de kan skape varige og trygge forbedringer, og uten å tro at de kan »erstatte» den sosialistiske revolusjonen.

Enda en gang ser vi at partiet står aleine. Det er ingen tvil om at det klare prinsipielle standpunktet har hjulpet oss til å avvise alle indre avvik av typen »dagskamp står i motsetning til kamp for revolusjonen», »dagskamp er noe som angår massene og ikke partiet», og satt skarpt lys på tendensen til å ta *for lite alvorlig* på dagskampen.

Hva så med revisjonistene? Felles for dem er at uansett hva de *sier*, så *deltar* de

ikke i dagskampen. Hverken SV, NKP, »KAG»-KONTRAST eller »KUL»-Hovden deltar i arbeiderklassens og de arbeidende massenes kamp. Om enkeltindivider deltar på den riktige sida, så dukker likevel de revisjonistiske *organisasjonene* opp på den gærne sida av *barrikaden*. Når det gjelder teori skiller de seg også fra partiet.

De forskjellige tendensene og fraksjonene i SV har et bredt spektrum av begrunnelser for forræderiet i dagskampen, men felles for de fleste av dem er den *reformistiske* teorien om den *skrittvis* utviklinga »til det bedre». Denne ideen, forent med SVs grunnleggende *parlamentariske* innstilling, gjør at SV blir en entusiastisk tilhenger av forskjellige »reformer» og »forbedringer» som monopolene og DNA finner på. Feilen med disse »reformene» er at de er flotte på papiret, men går ut over arbeidsfolk i praksis (Jfr. SVs boligrådmann Wiik i Oslo). SVs teoretiske reformisme degenerer i praksis til *hjelp til monopolkapitalen*.

Når det gjelder Hovden-gruppa, så har den på den ene sida fordømt dagskamp som »reaksjonært», på den andre sida har den utvikla den latterlige reformistiske teorien om at »streikekampen peker direkte fram mot den sosialistiske revolusjonen» – som om man kunne streike seg til sosialismen!

Programmet har ført AKP(m-l) framover

Disse eksemplene får greie seg. De viser at partiets prinsipp-program på helt avgjørende punkter *skiller det skarpt fra* alle de revisjonistiske retningene som finnes i Norge for tida (september 1975). Her er det lagt større vekt på Hovden-gruppa enn det som ville være riktig om vi så på gruppas størrelse (20–30 personer) men denne gruppa er likevel interessant fordi den er den eneste ut over AKP(m-l) som sier seg å stå på marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning. Vi ser at i praksis forsvarer heller ikke denne gruppa marxis-

mens standpunkter, tvert imot stiller den seg på det samme revisjonistiske grunnlaget som de moderne revisjonistene, og oppttrer som en ideologisk tvilling til de revisjonistiske halvtrotskistene rundt »KAG»-KONTRAST.

Derfor kan vi slå fast at prinsipp-programmet inneholder en skarp *kritikk* av den moderne revisjonismens standpunkter på sentrale områder i og med at det konsekvent *forsvarer* marxistiske standpunkter på disse områdene. Har det gått sånn at det har oppstått revisjonistiske tendenser som lett kunne si seg enig i store deler eller hele programmet? Nei, sånn har det ikke gått. Tar vi for oss alle de revisjonistiske tendensene vi står overfor, så ser vi at så snart vi slår opp i prinsipp-programmet oppdager vi skarpe og grunnleggende motsetninger mellom partiet og dem.

Det finnes mer godt å si om programmet. Men dette er nok til å begrunne hvorfor jeg mener programmet stort sett har svart til tidas krav. Uansett hvilke feil vi finner i det, så må vi slå fast at det er et marxist-leninistisk program som har ført AKP(m-l) et skritt framover.

INNEHOLDER PROGRAMMET FEIL?

Ja. Tross den riktige hovedsida, mener jeg programmet inneholder viktige feil, høl og svakheter.

Her skal jeg ta for meg det jeg oppfatter som det største og viktigste. Ut over det er det mye annet å sette fingeren på. Det er tildels sjusket skrevet og inneholder formuleringer som »AKP(m-l) tar også opp i seg andre arbeidende og progressive som støtter partiets politikk» (Programmer og Vedtak fra 1. landsmøte, bokmåls-utg. mai 1973, heretter Pb, s. 12). Dette er feil, ettersom det slett ikke er nok å være en »progressiv som støtter partiets politikk» for å bli medlem. Men sånt lar jeg ligge.

Det største og mest avgjørende hølet er at *prinipp-programmet mangler en prinsipiell stillingtagen til opportunismen i*

arbeiderbevegelsen, til sosialdemokratiet og revisjonismen – dvs. til hvilken rolle disse retningene spiller i klassesamfunnet og hva som må være partiets prinsipielle holdning til dem. På de fleste avgjørende punkter tar prinsipp-programmet skarp stilling mot revisjonismen, men den prinsipielle sammenfatninga av hva revisjonismen sjøl er, den mangler. Dette er meget alvorlig, for her har det sneket seg inn opportunistiske ideer, og det er fortsatt forvirring rundt dette spørsmålet både i partiet og i den progressive bevegelsen.

Videre finner jeg svakheter i behandlinga av *statsapparatet*, spesielt *voldsapparatet*, der det sies svært lite konkret. I behandlinga av *klassene i Norge*, der en del uklare formuleringer gir høve til nokså store forskjellige tolkningsmuligheter. Av dette følger at behandlinga av *revolusjonen* også mangler presiseringer på en del avgjørende områder. Behandlinga av den *internasjonale situasjonen* er for knapp og overflatisk, spesielt ut fra de siste åras utvikling. Derfor mangler også diskusjon av spørsmålet om *verdenskrig*, og en prin-

sipiell linje for åssen partiet og arbeiderklassen skal forholde seg om Norge blir dratt inn i en verdenskrig. Endelig mangler en skikkelig drøfting av hvorfor *partiet* egentlig er nødvendig.

Programmet må nyskrives

Mye av det som står i det nåværende prinsipp-programmet må bevares – noe av det er referert ovenfor. Men svakheterne og høla er likevel så store at programmet i praksis må *nyskrives* fra ende til annen.

I resten av artikkelen skal vi se nøyer på programmet fra 73 for å gå mer i detalj på hva som må endres og forbedres. Utgangspunktet mitt er at overalt der det står strid og det fremmes gærne ideer i og utafør partiet, må programmet skjerpes og skarpt og klart avvise feilaktige linjer. Dette gjelder også områder der uklarheter gjør at revisjonistiske synspunkter kan falle innafør formelt mulige tolkninger av formuleringer, sjøl om dette ikke var hensikten da programmet blei vedtatt. Jeg tar ikke for meg de forskjellige områdene etter den viktigheten jeg tillegger dem, men følger 73-programmets struktur.

2. PRINSIPP-PROGRAMMET OG DEN INTERNASJONALE SITUASJONEN

Det finnes en farlig, opportunistisk ide som går ut på at det er *mindre viktig* å analysere den internasjonale situasjonen og «ikke så farlig» om det gjøres raskt og enkelt arbeid med den internasjonale delen av programmet, ettersom analysen av vårt eget land er «viktigere».

Denne ideen fører lukt til helvete – rett i favnen på Bresjnev. La oss ta for oss historiske eksempler. Det er klart at om du er i et lite europeisk land i 1935, så hjelper det deg ikke aldri så mye om du har ypperlige statistiske analyser av klasesenes størrelse i landet, dersom du ikke kjenner den internasjonale situasjonen. For sjansen er stor for at Hitler og Mussolini snart vil besette landet og den

hjemlige herskerklassens diktatur erstattes av deres militære okkupasjon. Eller se på Kambodsja for 1970. Om kommunistene der bare hadde sett på situasjonen i Kambodsja, så skulle de ikke ha forstått motsigelsen mellom Sihanouk og USA-imperialismen, som gjorde det mulig for kommunistene å vinne fyrsten for den nasjonale folkekrigen og folkefronten.

De moderne revisjonistene i NKP sa i begynnelsen av 60-åra at situasjonen i Norge var viktigere enn situasjonen i verden, så det var riktig å alliere seg med DNA-toppen til tross for at DNA støtta NATO. Ideen om at den internasjonale situasjonen «ikke er så viktig» er nettopp en ide som fører til nederlag og revisjo-

nisme. *Fordi* bare en analyse av den internasjonale situasjonen kan gjøre det mulig å skape et bilde av Norges sannsynlige framtid. *Fordi* uten en slik analyse kan vi heller ikke gjøre noen helhetlig analyse av hva de forskjellige politiske kreftene i Norge står for. Følgelig er den internasjonale delen av programmet *minst like viktig* som analysen av Norge. Vi avviser og fordømmer som skadelige alle ideer om noe annet, og ønsker *skarp kamp* om den internasjonale analysa.

Hva mangler?

Det som står i 73-programmet (pb.s. 14–17, »Folkene mot imperialismen») er stort sett riktig. Som nevnt forsvarer det også viktige prinsipper. Når det likevel er utilfredsstillende, så skyldes det dels den raske verdensutviklinga siden da. Men dels skyldes det også at ml-bevegelsen ikke hadde prioritert å diskutere internasjonale spørsmål, og ikke kjente den internasjonale situasjonen godt nok. Med vitende og vilje blei derfor denne delen av programmet skrevet så knapp og allmenn som mulig. Det var nok det beste i den situasjonen, men det uttrykker også den feilaktige linja som går ut på at »den internasjonale situasjonen er ikke så viktig».

Hva er det som mangler? En klar definisjon på begrepet *supermakt*. Hvorfor de to supermaktene er alle verdens folks felles hovedfiender. Forholdet mellom dem: Sosial-imperialismen som supermakt i relativ oppgang, USA-imperialismen i relativ tilbakegang. At motsigelsen mellom dem skjerpes og sansynligvis vil føre til krig. At krigen trolig vil bryte ut i Europa og også rase over vårt land. At sosial-imperialismen er den mest sansynlige angriperen for tida i en krig mellom de to, men at muligheten for angrep fra USA-imperialismen også øker.

At motsigelsen mellom supermaktene skjerpes fordi imperialismens allmenne krise skjerpes. (Det trengs en beskrivelse av imperialismens allmenne krise som har

pågått siden 1. verdenskrig). At de 3 andre grunnleggende motsigelsene (proletariat–borgerskap, sosialistiske land–imperialismen, imperialismen–undertrykte folk og nasjoner) også skjerpes. At vi nå er inne i den tredje store skjerpninga av imperialismens allmenne krise, og at akkurat som de to første førte til sosialistiske og folkedemokratiske revolusjoner (Russland 1917, Tyskland 1918 osv, Albania og andre østeuropeiske land, Kina, Korea, Vietnam) så vil denne tredje store skjerpninga føre til en veldig bølge av sosialistiske og folkedemokratiske revolusjoner. Det finnes bare to muligheter: revolusjon hindrer krigen, eller krigen ender i revolusjon.

At den viktigste av de 4 grunnleggende motsigelsene fortsatt er mellom imperialismen, leda av de to supermaktene, og på den andre sida den tredje verdens folk og nasjoner, leda av de revolusjonære frigjøringsbevegelsene som fører folkekrig mot imperialistene. Den 3. verden er den ledende kraft i verdensutviklinga i dag.

Ut fra dette, en plassering av Norge som et lite imperialistisk land i den »2. verden» –dvs. hverken supermakt (den »1. verden») eller undertrykt og underutviklet land (den »3. verden»).

DE TO SUPERMAKTENE SOVJET OG USA

Dette er en grov gjennomgang av noe av det viktigste som må inn. Hvorfor? Fordi vi trenger å skaffe oss sjøl en dypere forståelse av det som holder på å skje. Også fordi vi trenger en mer detaljert utmeisla linje for å kunne avvise en rad revisjonistiske og opportunistiske linjer.

At de to er *supermakter* og *hovedfiender* må slås fast for å avvise ideer om at alle imperialistiske land er »like farlige», enten det dreier seg om USA, Sovjet, Vest-Tyskland, Sveits eller Norge. Vi kjemper mot og støtter kampen mot de mindre imperialistiske makter. Men Moskva-revisjonistene og trotskistene vil ha oss til å *likestille* f.eks. fransk og amerikansk

imperialisme, EEC og USA, *nettopp for å skjule* supermaktenes farlighet og særlig sosial-imperialismens farlighet. Det er åpenbart idioti å tro at Sveits skal utløse en verdenskrig. Det er heller ikke noen stor mulighet for at den skal startes av Frankrike. Men det er ganske sansynlig at Sovjet vil gjøre det. Følgelig er det også *helt nødvendig* å ta for oss supermaktenes *særlig* farlige karakterer.

Vi kjemper mot alliansen av middelstore europeiske imperialismakter, EEC, fordi den truer Norges nasjonale interesser. Samtidig ser vi at EEC har interesser som står i motstrid til de to supermaktenes, og ikke på noen måte kan reknes som en like stor trusel som dem.

Ettersom sosial-imperialismen framstiller seg sjøl som »sosialistisk» og »anti-imperialistisk» og dette fortsatt sprer forvirring, er det også nødvendig å spesielt *innskjerpe* denne statens *aggressive* karakter og dens *fascistiske* karakter. Det nåværende programmet gjemmer revisjoniststatenes fascistiske karakter langt inne i programmet i en bisetning (Pb. s. 28, nederste avsnitt). Dette er for dårlig. Den skarpe kampen som står om dette spørsmålet krever at programmet er *grundig* i behandlingen av sosial-imperialismens fascistiske og hitleristiske karakter, og ikke feier det til side med et par setninger.

Begge supermaktenes truer Norge

Samtidig må vi slå fast at det finnes *to* hovedfiender, og ikke bare *en*. Om vi ikke

gjør det, så skulle vi komme dit revisjonistene beskylder oss for å ha kommet: vi skulle alliere oss med USA og NATO mot Sosial-imperialismen. Men om Sovjet angriper først, så blir USA likevel ingen venn. Om USA skulle drive tilbake sovjetiske styrker på norsk jord, så vil USA opprette et like brutalt, kolonialistisk diktatur i Norge som Sovjet. Uansett hvem som har flest styrker nær Norge nå, og hvem som er mest sannsynlige angriper nå, så finnes det *to* hovedfiender, og om vi glemmer det, så vil folket i Norge helt sikkert lide nederlag.

Vi må også slå fast Norges stilling for å få fram at Norge er *truet* av de imperialistiske supermaktenes, både sosial-imperialismen og USA-imperialismen. Særlig truselen fra sosial-imperialismen gjør revisjonistene alt for å skjule. Og vi må understreke den 3. verdens rolle for å få fram den *strategiske viktigheten* av at proletariatet i Norge allierer seg med den 3. verdens folk, noe alle slags revisjonister bekjemper både i teorien og i praksis.

Viktigst av alt er å forberede partiet og folket på den truende verdenskrigen. Prinsipp-programmet må forklare både de farer og ulykker som den bringer med seg, og mulighetene for å begrave kapitalismen og imperialismen som vil vokse ut av den. Sånn som situasjonen er nå så må dette bli et helt sentralt punkt i partiprogrammet.

Alt dette gjør at hele det internasjonale avsnittet må skrives gjennom fra enne til annen – i praksis må det skrives på nytt.

3. PRINSIPP-PROGRAMMET OG KLASSENE I NORGE

Som vi har sett, så avviser klasseanalysen i prinsipp-programmet en del viktige revisjonistiske ideer. (Pb. s. 17–21, »Klassene i Norge»)

Klasseanalysen inneholder likevel mange uklarheter og noen direkte feil. De gjør at det blir mulig å tolke inn revisjo-

nistiske synspunkter som både forfatterne og 1. landsmøte helt sikkert var uenige i. La oss se på noen av dem.

Programmet sier at den »grunnleggende motsigelsen» i Norge går mellom proletariatet og borgerskap og at den tar form av en »hovedmotsigelse» som blir slik: »På

den ene siden står monopolborgerskapet og dens stat, med storborgerskapet som sin faste allierte. På den andre sida finner vi arbeiderklassen i nært forbund med bønder og fiskere, og en rekke allierte» (nevnes kvinner, ungdom som står under særskilt undertrykking) (Pb. s. 20). Dette er jeg i grove trekk enig i, sjøl om det trengs en diskusjon av forholdet »grunnleggende motsigelse» kontra »hovedmotsigelse». Men det lar jeg ligge i denne omgangen.

MONOPOLKAPITALEN OG DENS ALLIERTE

Det som er hovedsaka er å dele klassene i to store leirer. Da finnes det uklarheter i denne definisjonen som er farlige.

Hvem er herskerne i Norge i dag? Monopolkapitalistene, som er alliert med og støtter seg på utenlandske imperialister (forsatt mest USA). Norge er et *monopolkapitalens diktatur*. Men hvem er i monopolkapitalistenes leir? Monopolkapitalistene, storborgerskapet, toppen i stats- og kommuneadministrasjonen, de byråkratiske skiktene i toppen av LO, DNA, de store partiene og organisasjonene osv. Disse gruppene hører delvis til monopolkapitalistene og deres nære allierte, delvis er de *deres lakeier*.

Mangelen ved beskrivelsen av monopolistenes leir i Norge er følgende for det første, at det legges alt for lite vekt på dens støtter og tilhengere i det statlige og private byråkratiet. For det andre, at begrepet *lakeier* ikke er trukket inn. Hva med journalisten i Nå som drar til Chile og deltar på menneskejakt, og som deretter forteller om kommunistenes mordlister i Sogndal, er han en monopolkapitalist? Ingen klasseanalyse vil kunne vise at han er det. Han er bare en prostituert bakvasker, han behøver ikke eie nåla i veggen. Men hindrer det ham i å være en støtte for monopolkapitalen? Slett ikke. Fordi han hører til dens lakeier. Den lille GESTAPO-torturisten hørte til fiendene av det tyske proletariatet og folket, han

hørte til de fascistiske monopolherrenes leir, sjøl om en reint *økonomisk* klasseanalyse ville beskrive ham som en arbeider. Følgelig er lakeibegrepet viktig.

Dette betyr ikke at vi skal skli ned på det borgerlige vulgær-nivået der enhver midlere funksjonær som stemmer Høyre eller enhver revisjonistisk arbeider beskrives som en »lakei for monopolkapitalen». *Det saka dreier seg om, er det aktive, korrumperte og bevisste skiktet av tjenerne for monopolkapitalens diktatur, ikke alle med reaksjonære ideer*. Dette skiktet er fortsatt en liten del av befolkninga. Men det øker monopolkapitalens krefter atskillig i forhold til det inntrykket man kan få av formuleringa i programmet.

Videre er beskrivelsen av monopolkapitalen i Norge ufullstendig, ettersom den bare så vidt streifer inn på sammen-setninga av monopolborgerskapet i Norge (Pb.s. 18) og motsigelsene i monopolistenes egne rekker. Det er bra at de byråkratiske monopolene nevnes, men de har utvilsomt større betydning enn det som sto klart for programforfatterne i 1972–73. De skarpe motsigelsene rundt spørsmålet om *statsdrift*, (STATOIL, BP-oppkjøpet, hva staten skal gjøre med reksten-aksjene osv.) uttrykker kampen mellom forskjellige monopolgrupper. Dette trenger å rettes opp.

SMÅKAPITALISTENE

Videre til beskrivelsen av småkapitalistene (Pb. s. 18, punkt f.) Her legges hovedvekta på at statsmonopolkapitalismen fører til »skarpe motsigelser mellom monopolkapitalen og småkapitalistene . . . (de) utsettes i dag for en storstilt utradering». Dette er uten tvil riktig. Men deretter sies at »Dette laget oppfatter staten og monopolkapitalen som en trusel, men frykter samtidig revolusjonen og vil i den politiske kampen lett vakle mellom anti-monopolisme og reaksjon». Dermed slutt.

Hva mangler? Først og fremst at det blir slått fast at småkapitalistene (som vi skiller fra »kjøpmannen på hjørnet» når han er så liten at han i hovedsak lever av sitt eget arbeid og altså ikke av investert kapital, dvs. av å utbytte andre) står i en skarp motsigelse til arbeiderne sine. Hovedmotsigelsen under kapitalismens epoke, proletariat-borgerskap, finnes i småkapitalistenes bedrift. Jamfør streiken på Midt-norske industrier, Nesna, sommeren 1975 (6 ansatte), der en reaksjonær bedriftseier dreiv like steinhard politisk undertrykkelse og økonomisk utbytting som noen monopolist!

Småkapitalisten er ikke med i den herskende klassen som har statsmakta. Men han utbyter den klassen som statsmakta holder nede, han har interesse av at monopolborgerskapets diktatur fortsetter. Han står i motsetning til monopolene, men han står i motsetning til proletariatet også. Kan han gå i allianse med arbeiderne sine? Javisst, når både hans og deres interesser er truet (f.eks. når staten vil rive en hel bydel og ødelegge småindustri som ikke har sjans til å nyetablere seg). Det er ingen grunn for arbeidera til å ha så »reine hender» at de ikke går sammen med ham da. Men han kan ikke (og vil følgelig heller ikke) betale dem en bedre lønn av den grunn. Nettopp presset fra monopolene tvinger ham til å presse arbeiderne hardere.

Her er det individuelle skiller. Om en individuell småkapitalist kan vinnes i en kampsak – eller tilmed en ytterst spesiell gruppe – så langt, så bra. Men under de nåværende forholda er det *illusjonsmakeri* å tro at småkapitalistene skulle alliere seg med de arbeidende massene i stor målestokk eller strategisk. Det er *mer sannsynlig* at motsigelsen kapital-arbeid vil gjøre dem til fastere støtter for monopolkapitalen jo mer klassekampen skjerper seg, og at de følgelig må ses i hovedsak som en (riktignok ustabil) reserve for monopolborgerskapets leir.

ARBEIDERKLASSEN

Videre til spørsmålet om arbeiderklassen. (Pb. s. 19–20, punkt g.)

Her er det en del viktige mangler.

Flere deler

For det første. Arbeiderklassen i Norge består av flere deler. Den har en kjerne, som er dens mest konsentrerte, dens samfunnsmessig viktigste og mest kampferne del. Grovt kan vi si at dette er proletariatet i industrien, særlig storindustrien, ved de store byggene –anleggene, i gruvene.

Den har også det vi kan kalle mer perifere deler, proletariatet i forskjellige service-næringer, i handel og private og offentlige kontorer, i helse- og sosialtjenesten osv.

Hvorfor er det viktig å slå fast dette? Ikke fordi vi skal bedrive noen slags »industri-romantikk» med »ur-arbeideren med olje på henda», men fordi disse forskjellene spiller en viktig rolle i den norske klassekampen og vil ha stor betydning i den norske revolusjonen. Kjerneproletariatet er hele proletariatets leder. Det er den mest framskredne delen og den delen som har best muligheter for å sette de andre delene av proletariatet og folket i bevegelse. I de perifere delene har småborgerlig innflytelse og reaksjonære ideer mer grobunn (uten at de skal sies å mangle i storindustrien!) Dette så vi f.eks. i EEC-kampen, der industrien (stort sett) stemte *Nei*, mens funksjonær-proletariatet i mange storbyer lot seg mobilisere til å stemme *ja*. Dette får betydning for utbygginga av partiet, det viser nødvendigheten av et langt og tålmodig oppdragelsesarbeide i de perifere delene osv. Følgelig er det svært viktig.

Avgrensing

For det andre. Det finnes overganger mellom proletariatet og andre klasser, og det finnes mange »lønnsarbeidere» som ikke hører til proletariatet. Noen er tilmed monopol-kapitalister som får sin del av utbyttet som »lønn». Prinsipp-program-

met mangler en *avgrensning* av proletariatet, spesielt fra andre såkalte »lønns-takere». Jeg skal ikke gå nærmere inn på hvilke konkrete spørsmål som dette kan reise, men bare vise til hva revisjonistene kan gjøre ut av slike uklarheter. I følge deres teorier er ingeniørene i en bedrift, toppene i statsadministrasjonen, ja tilmed statsministeren og direktøren i Norges Bank med i *proletariatet* fordi de er *lønnsarbeidere* – og følgelig med i den *ledende* klassen som skal gjennomføre den sosialistiske revolusjonen i Norge! Klasseanalysen til revisjonisten Hans I. Kleven, som har hatt stor betydning også for mange kamerater i vårt parti, går ganske langt i denne retninga. Følgelig er det viktig å få inn skarpere definisjoner som klarer *avgrenser* proletariatet fra klasser og lag som ligger nær det.

Arbeideraristokratiet

For det tredje. Fra arbeiderklassen – og i vår tid, spesielt fra fagforeningenes og arbeiderpartienes (dvs. både borgerlige og virkelige) rekker har monopolkapitalen rekruttert et *egent skikt* av borgerliggjorte arbeiderledere. De imperialistiske superprofittene har gjort det mulig å bestikke et tynt lag fra arbeiderklassen med spesielle fordeler og knytte dette skiktets interesser til opprettholdelsen av monopolborgerskapets diktatur, fordi det er monopolborgerskapet som er opphavet til dets spesielle privilegier. Dette moderne *arbeideraristokratiet* spiller en særskilt viktig rolle i det norske klassesamfunnet i dag – og for den saks skyld i hele dette århundret. Det er det viktigste *sosiale* grunnlaget for opportunismen i arbeiderbevegelsen, det utgjør kaderen og ledelsene i de borgerlige arbeiderpartiene. Derfor er det også et helt nødvendig ledd i forsvarsverkene for monopolborgerskapets diktatur. *Lenin* pekte på den uhyre store viktigheten av dette. Han sa seg enig med amerikanske marxister, som kalte disse folka »Labour lieutenants of the capitalist class» (»kapitalist-klassens arbeider-løytnanter»).

I Norge hører tusener til dette skiktet. Det er skapt et utall lønnete pampestillinger som er det viktigste bolverket for DNA-toppenes organisatoriske styrke og innflytelse: I DNA-apparatet sjøl, i DNAs forskjellige organisasjoner, (banker, opplysningsorganisasjoner) i kooperasjonen, boligkooperasjon som OBOS, i LO osv. Og i tillegg til det, er det tusenvis av jobber i stat- og kommuneadministrasjon som står åpne for folk med »partiboka» i orden. SV/NKP har også mange posisjoner av denne typen LOs korttidssekretær på Rafnes-anlegget høsten 1975 er NKPer. Boligrådmannen i Oslo, Wiik, SF–SVer. Dette er ikke enslige svaler, men to stillinger av flere hundre i LO-apparatet og politiske jobber i stat-kommune. I tillegg har SV et steds mellom 500 og 1000 (jeg har ikke fått slått opp tallet) plasser i kommunestyrene, hvorav mange fører med seg lønna »bein». I tillegg er SVs *sentrale* apparat bygd på mellom 50 og 100 folk som er heltids stortingsmenn, ansatt av stortingsgruppa, i avisene eller på partikontorene – for statens penger. Dette i et parti som i følge opplysninger i »NY TID» (SVs hovedorgan) har høyst 7–8000 medlemmer *inklusive ungdomsforbundet*. Det er lett å se pampenes relativt store vekt innafør SV-apparatet som helhet.

Arbeideraristokratiet i Norge er ytterst heterogent (mangfoldig). Det spenner over klubbformannen på storbedriften som slipper å jobbe (lønna av bedriften) og vil sloss for det. Noen heltids klubbformenn er lojale mot arbeidskameratene, andre mot bedriften og DNA-LO-toppen, den siste typen regner jeg til arbeideraristokratiet. Men det spenner helt over til folk som *ikke lengre er arbeidere men monopolborgere*, slike som Tor Aspen-gren. Dette er sjølsagt heller ingen fullverdig gjennomgang, bl.a. har jeg ikke vært inne på det tradisjonelle (»gammaldage») arbeideraristokratiet av høytlønna fagarbeidere som bl.a. *Engels* skreiv om. Det hører med i en fullstendig gjennom-

gang, sjøl om det moderne arbeideraristokratiet av pumper spiller hovedrollen i dag.

Arbeideraristokratiet er *ikke nevnt* i klasseanalysen i prinsipp-programmet! *Dette er en meget stor feil.* Den gjør det umulig å forstå hvilke problemer arbeiderklassen står overfor innafor fagbevegelsen, hva som er grunnlaget for opportunistpartiene osv., kort sagt: viktige sider ved klassekampen i Norge. Den slakker også på årvåkenheten mot at *AKP(m-l)* sjøl kan bli dominert av byråkratiserte «hel-tids-politikere» som har jobb i partiapparatet, fagbevegelsen osv. Følgelig må et grundig avsnitt om arbeideraristokratiet inn.

»MELLOMLAG I BYENE»

Videre til spørsmålet om mellomlag i byene (Pb. s. 20 punkt f). Her står: »De småhandelnde, småindustrielle, de intellektuelle og andre mellomlag i byene, har også i økende grad vist vilje til enhet med arbeiderklassen». Tatt som helhet er dette avsnittet noe for optimistisk (hvor finner vi »de småindustrielle» «økende . . . vilje til enhet med arbeiderklassen»?) Men reint bortsett fra dette er avsnittet teoretisk gærnt fordi det maler nokså forskjellige klasser og skikt sammen i en graut. Intellektuelle (gymnaslektor i Narvik), småhandelnde (mjølkebutikk-eier på Grunerløkka), småindustriell (bilverksted med 5 ansatte) – her er to som lever av sitt eget arbeid, med temmelig forskjellig livssituasjon, og en som lever av å utbytte andre. Intellektuelle må behandles for seg sjøl sammen med andre mellomgrupper av »lønnstaker»-typen. Det må skilles mellom de store massene av intellektuelle og studenter, og de høytlonte tjenerne til monopolkapitalen. Det må også gjøres en grudigere analyse av småborgerskapet i handel og småproduksjon i byene.

FOLKETS ENHETSFRONT

Til slutt gjør klasseanalysen en definisjon av leiren rundt proletariatet, som jeg alt har vært inne på og karakterisert

som i hovedsak riktig («arbeiderklassen i nært forbund med bønder og fiskere, og en rekke allierte» Pb s. 20 punkt k) Men dette legger i klasseanalysens punkt 1 (Pb s. 21) grunnlaget for denne påstanden: »Utviklinga av den nye hovedmot-sigelsen i Norge har fort til en enhetsfront mot monopolkapitalen og staten og utenlandsk imperialisme. I denne enhetsfronten – slik som den bl.a. viste seg i EEC-kampen 1970–72 – har det også deltatt borgerlige politikere som ikke ønsker å stå sammen med arbeiderklassen på lang sikt. Men denne enhetsfronten bærer også kimen i seg til en enhetsfront mellom arbeiderklassen og dens *strategiske allierte*: Bønder og fiskere.»

Her er det både riktig og gærnt. *Riktig* at arbeidere, bønder og fiskere kjempa i en enhetsfront mot EEC (altså mot monopolkapitalen, staten, utenlands imperialisme) i 1970–72, og også riktig at borgerlige politikere deltok i den kampen (bl.a. i ledelsen av den) uten å ha felles interesser med de arbeidende massene. *Riktig* at en allianse arbeidere, bønder og fiskere er *nødvendig, mulig* og at stadig flere også *skjønner* dette. Men *gærnt* å si at den finnes nå! Også gærnt å si at en større enhetsfront mellom arbeidere, bønder og fiskere har eksistert »bl.a. i EEC-kampen» – ettersom den *desverre* ikke har vist seg *utafor* EEC-kampen i nyere tid. Å snakke om enhetsfronten *som om den finnes* er illusjonsmakeri. Det behandler en svært viktig oppgave *som om den er løst*, når det vi trenger er å bruke de kimene som finnes (f.eks. enheten under EEC-kampen, til å *begynne* å bygge de arbeidende massenes enhetsfront.

Det finnes flere saker å sette fingeren på i klasseanalysen, men ingen så viktige som disse. En skjerpet definisjon av klassene er nødvendig ikke bare for å unngå opportunisme i behandlinga av hver enkelt klasse, men også for å gi en riktig definisjon av *revolusjonen i Norge*. Dette skal jeg komme tilbake til.

4. PRINSIPP-PROGRAMMET OG STATEN – MONOPOLBORGERSKAPETS VOLDSAPPARAT

Prinsipp-programmet avviser »den fredelige og parlamentariske veien til sosialismen». Det understreker at arbeiderklassen og de arbeidende massene må gjøre væpnet revolusjon, oppløse det gamle militærapparatet og den gamle staten og opprette proletariatets diktatur. (Pb s. 23 til 28, kapitlene »VEIEN TIL SOSIALISMEN» og »PRINSIPPER FOR PROLETARIATETS DIKTATUR».) Her er det formuleringer å sette fingeren på, men i prinsippet uttrykker disse avsnittene ei riktig linje.

Programmet forsvarer de allmenne marxist-leninistiske sannhetene om veien til sosialismen. Men det er ikke godt nok når det gjelder å følge opp dette med en analyse av vilkåra i Norge. For hverken i avsnittet om »Klassene i Norge» eller noe annet sted finnes det en *konkret* analyse av statsapparatet, og særlig voldsapparatet i Norge, som kan styrke og konkretisere det som sies om de allmenne marxistiske prinsippene.

Og her står det kamp. Sosialdemokratene og revisjonistene gjør sjølsagt alt de kan for å understøtte borger-skapets bløff med at det er »demokrati» i Norge, og de påstår hardnakka at borger-skapet vil gi fra seg makta om de kommer i mindretall gjennom valg. De kan utnytte massenes sterke ønske om at det skulle være mulig å skape sosialismen uten borgerkrig mot monopolkapitalen – et ønske vi kommunister sjølsagt forstår. Forskjellen er bare den, at vi har forstått at den fredelige veien er umulig, uansett hva vi ønsker.

Voldsapparatets størrelse

En konkret analyse av det norske statsapparatet vil vise at dette er riktig. Om vi nå f.eks. tar for oss det norske *voldsapparatets størrelse*. Lenin viste at det er et typisk trekk ved imperialismen at stats-

apparatet svulmer voldsomt opp. Dette gjelder det norske statsapparatet, og det gjelder dets kjerne, voldsapparatet og *hæren*. Allment har utviklinga av kapitalismen i Norge alltid ført med seg at hæren er blitt større og har svulma opp. Voldsapparatet – hæren pluss heimvern, vanlig politi, hemmelige opprørspoliti osv. er langt større i Norge enn i land i Afrika og Latin-Amerika med tilsvarende folketall, sjøl land der det hersker åpne, fascistiske diktaturer. Av de sjølstendige statene sør for Sahara (altså Azania (Sør-Afrika) ikke medrekna) er det bare *en* stat som har en stående hær av samme størrelsesorden som Norge (4 millioner innbyggere), det er Nigeria (60 millioner innbyggere). Dette er et konkret uttrykk for den allmenne sannheten at voldsapparatet rustes opp ettersom kapitalismen utvikler seg.

Politisk karakter

Og hva slags politisk karakter har dette voldsapparatet? Historikere har vist at militære forberedelser på å slå ned arbeideropprør har blitt gjort i Norge siden Thranitter-bevegelsens tid (1850). Disse tiltaka er bare uavbrutt blitt videreutvikla og styrka under første verdenskrig, under regjeringa Nygårdsvold (DNA) i 30-åra og under Gerhardsen & co etter krigen. I mange land i den 3. verden finnes det progressive og tilmed revolusjonære strømninger i hæren eller officerskorpset. I Norge finnes slik strømninger blant de menige, men ikke blant de som er ryggraden i hæren, officerskorpset. Sjøl om det nok finnes atskillige offiserer som *ikke* er tilhengere av militærdiktatur, så er de sterke fascistiske strømningene i officerskorpset, fra bønn og helt opp til generalstaben, vel kjent. Wintex-øvelsen i militærkupp mot arbeidere, studenter og progressive i Norge (1973) møtte ingen motstand i officerskorpset. Og mer enn

det: over 10 000 *sivile* (embedsmenn i staten, ledere i kommuneadministrasjon, i private bedrifter, store aviser osv.) deltok i Wintex-øvelsen og godtok uten videre dens siktemål. Dette viser at voldsapparatets og statsapparatets reaksjonære karakter – dets karakter av undertrykkelsesmaskin overfor de arbeidende massene – ikke er minket, men tvert imot økt ettersom monopolkapitalen har utvikla seg i Norge.

De dyktigste talsmennene for »den fredelige veien» argumenterer med at fredelig overgang til sosialismen kan tenkes når arbeiderklassen har en slik overveldende styrke, og borgerskapet står så svakt, at reaksjonen finner det klokest å gi seg uten sverdslag. De viser til at Marx, Engels, Lenin og Stalin har diskutert slike tilfeller og sagt at en fredelig overgang under slike særskilte omstendigheter kan tenkes. Slike særskilte omstendigheter mener de finnes i Norge.

»Den fredelige veien»

Vi trenger *en konkret* analyse av statsapparatet og voldsapparatet i Norge for å vise at situasjonen her er *stikk motsatt* av hva tilhengerne av »den fredelige veien» vil få folk til å tro. Vi vil sjølsagt heller ikke utelukke muligheten for »fredelig overgang» i særtilfeller, f.eks. etter at det store flertallet av land i verden har gjort revolu-

sjon. Men vi vil *absolutt utelukke det i Norge, nettopp* ut fra en analyse av styrkeforholda mellom borgerskapet og proletariatet. Skal vi sammenlikne oss med land i den 3. verden, f.eks., så ser vi at herskerne i Norge har et *mye større, bedre rusta og bedre forberedt* voldsapparat enn i slike land, og at de har en *mer entydig reaksjonær og følgelig, mer pålitelig* hær enn den som finnes i mange land i den 3. verden. Følgelig er Norge blant de land i verden der det er *minst* mulighet for at revolusjonen kan seire på fredelig måte, og vi har »*større*» grunn til å vente at det skal kunne skje i land i Asia, Afrika og Latin-Amerika. Og hvor »store» sjanser det er der, har vi sett eksempler på i f.eks. Indonesia, Chile (der den fredelige veien blei fulgt) eller i Vietnam, Laos, Kambodsja (der den revolusjonære veien blei fulgt).

Ut over voldsapparatet er det sjølsagt også viktig å ta for seg resten av statsbyråkratiet: de parlamentariske forsamlingene, administrasjonen, de korporative organene (bl.a. i samband med samordning av lønnsoppgjør), statens støtte til partier og aviser, statseiendommen osv. Men det skal jeg ikke gå inn på her. Dette skulle likevel være nok til å vise at her har programmet fra 73 et svært høl, som må tettes igjen om vi skal sette opp skikkelige sperrer mot revisjonismen.

5. PROGRAMMET OG SPØRSMÅLET OM REVOLUSJON I FLERE STADIER

Prinsipp-programmet fra 73 går ut fra følgende om revolusjonen i Norge:

– de klassene som skal gjennomføre den er arbeiderklassen, nært alliert med de arbeidende bøndene og fiskerne og de arbeidende massene.

– De arbeidende massene må gjennomføre revolusjonen med våpen, og med vold knuse den gamle statsmaskina.

– Den må opprette proletariatets diktatur.

Alt dette står eksplisitt (»rett ut») i programmet.

Videre er det klart at den norske revolusjonen blir en *sosialistisk* revolusjon og at programmet *ikke* rekner med noe stadium i revolusjonen i Norge *før* sosialismen. Dette står *ikke* eksplisitt i programmet, men det står *implisitt* (det er »underforstått»). Ideen om noe stadium i den norske revolusjonen *før* sosialismen blei overhodet ikke tatt opp på 1. lands-

møte, og det går helt klart fram av programmet at den *eneste* revolusjonen det er snakk om er den *sosialistiske* revolusjonen. Dette er helt åpenbart for enhver som leser programmets deler III, IV og VI.

Dette mener jeg også er helt riktig. Men diskusjonene og den ideologiske kampen etter landsmøtet viser at det *ikke er tilstrekkelig*. Det er også nødvendig at partiets prinsipp-program eksplisitt *avviser* alle teorier om at det kan finnes noen stadier *før* den sosialistiske revolusjonen i Norge.

Dette er også en av hovedgrunnene til at klasseanalysen i programmet må skjerpes sammen med analysen av det norske statsapparatet. For en slik *konkret* analyse av det norske monopolkapitalistiske klassesamfunnet vil *nettopp* avsløre at den sosialistiske revolusjonen er den *eneste* mulige og sette en solid sperre mot opportunistiske ideer på dette området.

Dette krever utdyping. Derfor skal vi først klargjøre noen begreper. Hva mener vi f.eks. med *sosialistisk revolusjon*, *ny-demokratisk revolusjon*, *»Anti-monopolistisk regjering»*?

SOSIALISTISK REVOLUSJON

Sosialistisk revolusjon. Dette er en revolusjon leda av arbeiderklassen med deltakelse av de arbeidende massene.

Når det gjelder *statsmakta* så fører den til at *borgerskapets* diktatur (fascistisk eller skinn-demokratisk) blir erstatta av *proletariatets* diktatur, som er et demokrati for de arbeidende massene under proletariatets ledelse, og som undertrykker den gamle overklassen og reaksjonen.

Når det gjelder *eiendomsformene* så betyr det at *sosialistisk* eiendom til produksjonsmidler blir framherskende, og at *kapitalistisk* (og evt. annen) form for eiendom av produksjonsmidler bare finnes på mindre områder. *Sosialistisk* eiendom betyr de arbeidende massenes eiendom: enten statseie (men det må være den *proletariske* statens eie, for andre

former for statseie er *ikke* sosialisme) eller gruppeeieendom som tilhører ei gruppe av produsenter (f.eks. arbeidende bønder på landsbygda, eller håndverkere/småhandelsfolk i byene).

Dette er en grov definisjon, og det finnes mer å si om saka, men den dekker det vesentligste for denne diskusjonen.

Sosialistisk revolusjon i stadier.

AKP(m-l)s program forutsetter stadier *innafor* perioden med sosialistisk revolusjon. Årsaka til dette er at sosialismen nettopp har karakteren av *overgangssamfunn* mellom kapitalisme og kommunisme, av *»kommunismens første eller primitive stadium»* der det fortsatt finnes rester av det gamle samfunnet, der det fortsatt finnes klasser, borgerlig ideologi osv. Disse restene kan bare utryddes bit for bit og gjennom en langvarig og seig kamp. Dette er det mye å si om, f.eks. når det gjelder den sosialistiske revolusjoneringa av staten (som til å begynne med blir nødt til å bruke en del funksjoner fra det gamle statsapparatet) av kulturen osv. osv.

Men her skal vi bare streife inn på den sosialistiske revolusjonen i *økonomien*, i *eiendomsformene*. Som vi har sett ovenfor, så betyr *ikke* sosialistisk revolusjon at *all* eiendom til produksjonsmidler *øyeblikkelig* blir sosialistisk eiendom, men bare at denne eiendomsformen blir *dominerende*.

Hva betyr dette for Norges vedkommende? Programmet fra 73 forutsetter at den sosialistiske revolusjonen *øyeblikkelig* gjør den sosialistiske eiendommen til den helt dominerende eiendomsformen i den norske økonomien gjennom å gjøre dette til *sosialistisk* stats-eiendom:

– for det første, sjølsagt den nåværende *kapitalistiske* statseieendommen.

– Videre, monopol- og storborgerskapets eiendommer, inklusive både industri, bergverk, handel, store jord- og skog-eiendommer,

– og sjølsagt *bankene*, som dominerer og kontrollerer all økonomisk virksomhet av betydning i Norge,

– videre nevnes at staten må ta kontroll over all eiendom av militær betydning, og skaffe seg kontroll over utenrikshandelen, finansene, transport, kommunikasjon og vareomsetning.

Dette forutsetter altså programmet gjort i ett slag. (Når det gjelder kapitalister utover monopol- og storborgerskapet åpner det mulighet for forhandling, overtalelse og erstatning, eller kooperativisering for småkapitalister).

Programmet sier ikke at gårdene til det store flertallet av arbeidende bønder eller båtene til ikke-kapitalistiske fiskere skal bli *sosialistisk eiendom* (stats- eller kooperativ-eiendom) *umiddelbart* i og med den sosialistiske revolusjonen. Det betyr at programmet åpner for at det på jordbruks- og fiskerisektoren kan finnes *store innslag av ikke-sosialistisk små-eiendom og småproduksjon* i den første tida etter den sosialistiske revolusjonen. Programmet sier at det må «ytes økonomisk støtte til alt frivillig samvirke blant bønder, småbrukere, fiskere og andre småprodusenter» i denne tida. (For behandlinga av dette, se Pb s. 32, avsnittet «*en sosialistisk økonomi*» under programmets del VI., «DEN SOSIALISTISKE REVOLUSJONENS OPPGAVER»)

Ikke-sosialistiske sektorer under sosialismen

I prinsippet mener jeg alt det som står her er helt riktig (sjøl om programmets siste del skulle hett: «DEN SOSIALISTISKE REVOLUSJONENS FØRSTE OPPGAVER», ettersom det bare er de som behandles.). Men hvordan kan det være snakk om en *sosialistisk* revolusjon, når vi forutsetter *ikke-sosialistisk* produksjon i deler av økonomien?

For det første: Fordi den sosialistiske staten ut fra dette programmet alt i starten eier produksjonsmidler m.m. som helt dominerer det sosialistiske sam-

funnets produksjon. I de områdene programmet nevner som staten må ta over med en gang, finnes det store flertallet av arbeidsplasser, det er investert mest kapital, det finnes de største, fleste og mest produktive produksjonsmidlene, her produseres de fleste varene.

For det andre: fordi den sosialistiske statens overtakelse av *bankene*, av den alt i dag høyt monopoliserte utenrikshandelen, grossisthandelen og detaljhandelen, av industriene som produserer produksjonsmidler av kommunikasjonene m.m. som er nødvendig for *småprodusentene* osv., også fra første øyeblikk vil gjøre den sosialistiske sektoren i stand til å i stor grad styre og kontrollere den mindre, ikke-sosialistiske sektoren.

Den sosialistiske økonomien vil bestemme hele økonomien

En bonde i Russland etter Oktober-revolusjonen, men før kollektiviseringa, ville tilhøre en sektor (småproduksjon på landsbygda) som var dominerende innafor den sovjetiske økonomien. Han kunne produsere korn m.m. til eget bruk ved hjelp av familiens arbeidskraft. Samtidig kunne han f.eks. fø opp griser, laste dem på en kjerre og trekke den til markedet i nærmeste by der han ville selge dem direkte til forbruker. Det er klart at den sosialistiske sektoren i Russland på denne tida (storindustri, offentlig kommunikasjon, banker, utenrikshandel m.m.) ikke i så veldig stor grad kunne styre og regulere denne ikke-sosialistiske sektoren i jordbruket.

En bonde i Norge etter den sosialistiske revolusjonen, derimot, vil sjøl om han/hun sitter på egen gård, skaffe seg meste-parten av forbruksvarene gjennom den (i hovedsak statlige) detaljhandelen. Om vi ser på situasjonen hans i dag, så ser vi at han kjøper kunstgjødsel, jordbruksredskaper (f.eks. traktor), bensin osv. fra industrien, og at han også er nødt til å ta opp lån for å finansiere drifta. Under sosialismen vil disse sakene leveres fra den

sosialistiske industrien og gjennom den sosialistiske handelssektoren, og han/hun vil få kreditter fra sosialistiske statsbanker. Når det gjelder salg, så kan han i dag bare unntaksvis gjøre noe særlig ut av å ta varene på marked sjøl for å levere dem. Han leverer til jordbrukskooperasjonens byråkrat-kapitalistiske organer for mjølkesalg, kjøttsalg osv. Under sosialismen vil disse salgsapparatene bli tatt hånd om av den sosialistiske staten eller av bondekooperasjon der de arbeidende bøndene sjøl har makta. Følgelig ser vi at den sosialistiske sektoren i Norge fra første øyeblikk vil få svært stor innflytelse på den ikke-sosialistiske sektoren og faktisk kunne dominere og styre den.

Følgelig kan vi slå fast at det er *sosialisme* i Norge på dette første stadiet i den sosialistiske revolusjonen i Norge, sjøl om ikke *all* eiendom er sosialistisk, så er den sosialistiske eiendommen dominerende, og bestemmer karakteren av økonomien som helhet.

Et første stadium nødvendig

Men hvorfor er et sånt første stadium nødvendig? Fordi det ikke bare er proletariatet, men også den store massen av småbønder og fiskere med egen båt, som har interesse av den sosialistiske revolusjonen. Dette har Engels og Stalin behandlet utførlig, og jeg skal ikke gå grundigere inn på det. Men når det gjelder forholdet til sosialistiske eiendomsformer, så skiller likevel deres stilling seg fra arbeiderklassens. For i arbeiderklassen er det få (uansett uenighet om andre saker) som etter revolusjonen vil ha noe mot at eiendomsretten til bedrifter osv. blir tatt *fra* kapitalistene og gitt den sosialistiske staten.

De fleste bønder og fiskere vil heller ikke se noe galt i det. Men når det gjelder å gi fra seg den private eiendomsretten til *sin egen* gård, buskap, båt, så vil disse revolusjonære klassene være sterkt motvillige til det i begynnelsen. Dette henger bl.a. sammen med at f.eks. småbønda

nettopp har *kjempet for å beholde gården*, mot storbønda, bankene osv. For å få dem til å innse at det er *i deres egen interesse* å gå over til sameie med andre, trengs det *tid*, der de kan overbevises om at det sosialistiske systemet er overlegent i jordbruk og fiske, og sjøl *frivillig* tar dette skrittet. Dette har vist seg fullt ut mulig i andre sosialistiske land, og det vil være *lettere* i et sosialistisk Norge, fordi den høyt utviklete sosialistiske sektoren alt har så mye mer å *tilby* bøndene ved overgang til samdrift, og fordi former for bondesamvirke alt har lange tradisjoner her i landet. Følgelig er det nødvendig med et slikt første stadium for arbeidende bønder og fiskere (og kanskje også for en del småprodusenter og småhandelnde i byene, som også kan bli sterkere knyttet til det sosialistiske systemet om de får tenke seg om og gå inn i frivillig samvirke).

Et første stadium i den sosialistiske revolusjonen i Norge er derfor perioden *etter* at staten har tatt kontroll over mesteparten av økonomien, men *før* jordbruk-fiske er ferdig sosialisert. Et annet stadium er overgang fra gruppeeidom til full statseiendom (denne overgangen er nå i gang i Albania). Revolusjonen må også gjennomføres i stadier når det gjelder statsadministrasjonen, kulturen osv., men det skal vi som sagt ikke gå inn på. Dette er nok for å vise hvorfor vi snakker om en *norsk sosialistisk revolusjon i stadier*.

NY-DEMOKRATISK REVOLUSJON

(Eller folke-demokratisk revolusjon). I de aller fleste land i den 3. verden kan det *ikke* bli snakk om noen sosialistisk revolusjon i første omgang. Årsakene til det:

– I disse landa hersker ikke monopol-kapitalens diktatur over de arbeidende massene, og følgelig er det en annen *hovedmotsigelse* i disse landa. Denne hovedmotsigelsen er prega av at disse landa er *undertrykt av imperialistene*, og at de er holdt tilbake i underutvikling av

den imperialistiske undertrykkelsen: det finnes sterke rester av *føydalisme*, de mangler en utvikla kapitalistisk økonomi, storindustri finnes bare i begrensa grad (med få unntak), de er prega av *småproduksjon*. Følgelig går hovedmot-sigelsen mellom på den ene sida imperialistene, føydalistene, som støtter seg på dem, komprador-kapitalistene («lakei-kapitalister» som tjener utenlandske selskaper) og deres reaksjonære tjenere, på den andre sida bøndene (som er det store flertallet), arbeiderne, de andre arbeidende, det nasjonale borgerskapet (f.eks. kapitalister som ikke samarbeider med noe imperialistisk selskap, og som blir hindra i å utvikle virksomheten sin av imperialistene, føydalistene og kompradorene) og andre anti-imperialister – enkelte ganger tilmed patriotiske føydalister. Som kineserne sa: det finnes noen konger og prinser som er mer progressive en Khrustsjov (f.eks. Sihanouk).

– Dette betyr at det er *andre* (flere) klasser som kan støtte revolusjonen mot føydalismen og imperialismen i disse landa, enn det er som kan støtte den sosialistiske revolusjonen. Det nasjonale borgerskapet kan gå sammen med de breie massene av folket om å få delt ut jord til bønda og få drevet imperialistene ut, men det vil *ikke* sjøl frivillig gå med på at all industri blir sosialistisk statsindustri.

– Fordi disse landa er dominert av småproduksjon på landsbygda, og fordi slik produksjon blir *styrka* i og med revolusjonens seier (når bøndene får hver sin jordlapp) så kan det ikke med en gang bli snakk om at sosialistisk eiendom dominerer i økonomien. For overgang til sosialismen trengs utvikling av økonomien, det trengs utbygging av industri osv, det trengs økonomisk utvikling i jordbruket til et punkt der bøndene er villige til å gå over til sosialistisk jordbrukskooperasjon.

Følgelig blir det i disse landa snakk om *en annen slags* revolusjon enn i Norge.

Ny-demokratisk statsmakt

– Når det gjelder *statsmakta*, så fører dette til at *imperialistenes* diktatur, eller *føydalistenes- og komprador-borgerskapets* diktatur, blir erstatta med et *ny-demokratisk* diktatur. Under denne statsmakta, der proletariatet har ledelsen, blir det frihet og demokrati for arbeiderne, bøndene, de arbeidende, patriotiske intellektuelle, det nasjonale borgerskapet osv. De som undertrykkes er imperialistenes agenter, føydalistene, komprador-borgerne. Etter min mening er det teoretisk riktig å si at dette ny-demokratiske eller folkedemokratiske diktaturet er en særlig *form* for proletariatets diktatur. Men statsmakta skiller seg i alle fall fra statsmakta i et sosialistisk land når det gjelder hvem som får nytte godt av demokratiet og hvem som blir undertrykt.

– Når det gjelder *eiendomsformene*, så blir det oppretta en *sosialistisk sektor* bl.a. på grunnlag av utenlandske imperialisters eiendom. Men i jordbruket er denne revolusjonen en revolusjon som *styrter de føydale godseierne og gir jord til bøndene*, følgelig er det en anti-føydal revolusjon som styrker småproduksjonen, og denne småproduksjonen vil *dominere* økonomien. Den vil også gi frihet til småprodusenter i byene og til nasjonale kapitalister til å *utvikle* sin virksomhet (riktignok under kontroll av staten).

Denne revolusjonen er altså *ikke* sosialistisk. Men den *åpner* veien for overgang til sosialismen. Arbeiderklassen og de arbeidende massene med proletariatet i spissen vil kjempe for at revolusjonen *så snart som mulig* kan gå over fra det ny-demokratiske til det sosialistiske stadiet. I disse landa avgjøres det i *økonomien* av at småeiendommen i jordbruket går rover til sosialistisk eiendom.

Kina, Albania, Korea, Vietnam har gjennomført slike ny-demokratiske eller folkedemokratiske revolusjoner. Dette før-sosialistiske stadiet blei så utvikla

videre til sosialisme. I Kina forvandla hovedsia i økonomien seg fra å være ikke-sosialistisk til å bli sosialistisk i og med kooperativenes og folkekommunenes seier på landsbygda i 50-åra. Før det var Kina et ny-demokratisk land, etterpå har det vært et sosialistisk land. I Laos, Sør-Vietnam og Kambodsja er den ny-demokratiske revolusjonen nå gjennomført, og mulighetene er åpne for at de arbeidende massene kan utvikle revolusjonen videre til det sosialistiske stadiet, men det avhenger av deres egen kamp.

»ANTI-MONOPOLISTISK STADIUM»

»*Anti-monopolistisk regjering*» og »anti-monopolistisk stadium». De moderne revisjonistene har skapt en teori som går ut på at det skal være et »overgangsstadium» mellom kapitalisme og sosialisme i et høyt utvikla kapitalistisk land som Norge. De sier at det kan dannes »anti-monopolistisk front» som består av alle ikke-monopolistiske klasser, partier, politikere m.m. I denne »anti-monopolistiske fronten» tar de med ikke bare deler av storborgerskapet, men også topper i statsadministrasjonen, topp-pampene i fagbevegelsen/sosialdemokratiet osv.

Dette får de til ved å definere monopolborgerskapet som noen få »familier» av aksjeeiere som har den formelle eiendomsretten til de største monopolene, og regne *alle* utenom dem som mulige allierte i en »anti-monopolistisk front». I virkeligheten tar de derfor også med både deler av monopolborgerskapet (byråratkapitalister) og monopolenes lakeier blant monopolenes »motstandere». De inkluderer også vanligvis *sosialdemokratiet som helhet* og andre borgerlige politiske retninger som de karakteriserer som »demokratiske». I praksis kan også sjøl de formelle eierne av de største monopolene finne sin plass innafor en sånn »front» bare de har standpunkter som passer revisjonistene — f.eks. er for økt samarbeid med sosial-imperialismen.

Denne »anti-monopolistiske fronten» skal så gjennom valg legge grunnlaget for en »antimonopolistisk regjering». Denne regjeringa skal »utvide demokratiet», »demokratisere hæren» osv. Dette kan skje i fredelige og parlamentariske former fordi »styrkeforholdet» er slik mellom »den anti-monopolistiske fronten» og reaksjonen at sistnevnte ikke våger å sette i gang noe. Nå befinner samfunnet seg på et »anti-monopolistisk stadium», før det sosialistiske stadiet. »Sosialismen» blir oppnådd når »den anti-monopolistiske folkeregjeringa» etter å ha »utvida demokratiet», »demokratisert forsvaret» osv. gir seg til å overføre monopolenes eiendom til »sosialistisk statseiendom».

Vi skal kort se på hva som er forskjellen på denne revisjonistiske teorien og på det marxist-leninistene sier. Vi kommunister snakker også om »front mot monopolkapitalen.» Men med det mener vi *enhetsfront av de arbeidende massene mot monopolkapitalens diktatur og utbytting*. Vi kan ikke tenke oss å ta med i en sånn front *monopolkapitalister, stor-kapitalister, deres lakeier* i sosialdemokratiets ledelse eller andre borgerlige partier osv. Vi kan heller ikke tenke oss å ta med imperialistiske agenter — f.eks. agenter for sosial-imperialismen — i en slik front. Og vi ser heller ikke målsettinga for en slik front i å *ta regjeringsmakta under monopolkapitalens diktatur*. Vi ser hensikten som på kort sikt: å kjempe mot utbyttinga og undertrykkelsen, at de forskjellige delene av de arbeidende massene støtter hverandre innbyrdes, organiserer seg og vinner erfaringer, og på lang sikt: å gjennomføre den sosialistiske revolusjonen, *styrte monopolenes diktatur*.

Når det gjelder »anti-monopolistisk stadium» eller hva vi nå kaller det, så har denne teorien to sider, begge dårlige. På den ene sida så er det farlig illusjonsmakeri. Det er »den fredelige og parlamentariske» veien på nytt, forkledd med prat om »styrkeforholdene», »bred

kampenhet mot monopolene» osv. Jeg har behandla dette spørsmålet så pass grundig før – bl.a. i samband med statsapparatet i Norge, at mer plass skal ikke brukes på å slå i hjel dette liket.

Ei linje for fascisme

På den andre sida så er *hensikten* med denne linja *slett ikke* å opprette noen slags sosialisme. Det er å *gi revisjonistene regjeringsmakta under kapitalens diktatur*. Når de har regjeringsmakta, drømmer de om å styrke regjeringa og gjøre det revisjonistiske lederskapet til *en sterk del av monopolborgerskapet gjennom statsovertakelse* som de kamouflerer som »sosialisme». »Anti-monopolistisk stadium» er altså en teori for å gjøre de revisjonistiske lederne til en del av herskerklassen, og mobilisere massene for det ved å snakke om »sosialisme». Samtidig vil en slik regjeringsform gi økte muligheter for sosial-imperialismens infiltrasjon, ettersom den vil plassere dens agenter sentralt både i herskerklassen og statsapparatet.

Det »anti-monopolistiske stadiet» kan følgelig bety ett av to: *enten* at massene mobiliseres for noe de tror er sosialisme, blir avværna foran kontrarevolusjonen av falske teorier og deretter blir slakta under et fascistisk kupp, *sånn som i Chile*. Eller at revisjonistenes forsøk på å skape en »anti-monopolistisk folkeregjering» møter fiendskap fra massene, og at revisjonistpartiet *sjøl* utvikler seg i fascistisk retning og forsøker å opprette et militærdiktatur over massene med støtte av sosial-imperialistene, sånn som vi kan se i *India og Portugal*. I disse landa er revisjonistene forvandla til fascistpartier, og deres undertrykkelse av massene har ført til at pro-amerikanske fascistiske bevegelser også har fått vind i seila. I Bangla Desh falt det pro-sovjetiske fascist-regimet til Mujibuhur Rahman, støttet av et fascistisk revisjonistparti, til fordel for et pro-amerikansk fascist-regime. – Dette viser at »det anti-monopolistiske stadiet» ikke

bare er en fullstendig feilaktig teori, men i tillegg en svært farlig teori, som leder til nederlag og fascisme.

HVORFOR BARE SOSIALISTISK REVOLUSJON I NORGE?

Tankene bak AKP(m-l)s 1973-program er at *bare* en sosialistisk revolusjon er tenkelig i Norge. Hvorfor?

Jeg skal ikke komme med flere argumenter mot »det anti-monopolistiske stadiet». De alternativene vi står overfor, er å gjennomføre en *sosialistisk revolusjon i stadier* eller en ny-demokratisk revolusjon som forstadium til den sosialistiske revolusjonen. AKP(m-l) har *avvist* alle ideer om noen form for nydemokratisk revolusjon i Norge. Vi skal se på argumentene for det.

Statsmakta

Når det gjelder statsmakta: Det eneste alternativet til monopolborgerskapets statsmakt i Norge er *proletariatets diktatur*, ei statsmakt bygd på de breie massene av det arbeidende folket leda av proletariatet. I Norge i dag er det *bare* mulig å opprette en statsmakt *enten* på grunnlag av monopolborgerskapets diktatur eller proletariatets diktatur. (En okkupasjonsregjering innsatt etter en militærokkupasjon fra Sovjet eller USA vil også være en form for monopolkapitalens diktatur). *Det finnes ikke klasser ut over det arbeidende folket som har interesse av å gjennomføre en revolusjon*.

I land i den 3. verden der den ny-demokratiske revolusjonen står på dagsordenen, er det klasser og lag *ut over de arbeidende massene* som har interesse av å gjennomføre en revolusjon. (Nasjonalt borgerskap m.fl.) Jeg har sagt at etter mitt syn er det ny-demokratiske diktaturet leda av proletariatet en særform for proletariatets diktatur, men det

er i alle fall en *annen* form for proletariatets diktatur, bygd på *flere* klasser, enn det som er mulig etter en revolusjon i Norge. Og i tillegg til dette, så finnes det i disse landa også *alternativer* til på den ene sida: imperialist-agentenes, føydalistenes og komprador-kapitalistenes diktatur, og på den andre sida: det ny-demokratiske diktaturet leda av proletariatet.

Det tredje alternativet er en eller annen form for *det nasjonale borgerskapets diktatur*. Om det blir gjennomført en revolusjon, men proletariatet ikke er politisk sterkt nok til å ta ledelsen, så kan den bringe det nasjonale borgerskapet til makta. Det nasjonale borgerskapet vil kunne gjennomføre deler av revolusjonen mot imperialismen og føydalismen, og derfor også for ei tid ha en progressiv funksjon ved statsmakta, men det vil ikke evne å *fullføre* revolusjonen og virkelig rydde ut reaksjonen med rota. Algeri og Tanzania er slike land under det nasjonale borgerskapets diktatur. Revisjonistene kaller noen gang slike land for »protososialistiske stater» som går »den ikke-kapitalistiske veien», og sjøl snakker de også om »sosialisme». Dette er illusjonsmakeri. Men likevel kan regjeringene i disse landa pille en progressiv rolle, også i innenrikspolitikken, — borgerskapets diktatur kan fortsatt ha ei progressiv side, i motsetning til i vårt land.

I land i den 3. verden dreier det seg om å gjennomføre en form for *borgerlig* revolusjon. Spørsmålet er om den skal lede til sosialismen — dersom proletariatet leder revolusjonen — eller til det nasjonale borgerskapets diktatur — dersom det nasjonale borgerskapet leder revolusjonen. Ut fra disse forholda er også den *ny-demokratiske* revolusjonen et nødvendig alternativ til en *gammaldags* borgerlig revolusjon, og et ny-demokratisk eller folkedemokratisk stadium er et nødvendig forstadium til sosialismen. Det er opplagt at sånne forhold finnes ikke hos oss.

Eiendomsforholda

Når det gjelder eiendomsforholda: Her finner vi de fullstendig knusende argumentene mot alle former for »folke-demokratisk stadium» i en norsk revolusjon. Den norske økonomien bygger ikke i hovedsak på jordbruk, men på industri. Denne industrien er stor, sentralisert og moderne. Produksjonsmidlene har en samfunnsmessig karakter: Noen få fabrikker, eid av ett eller to monopoler som igjen samarbeider, kan tilfredsstille *hele* det norske markedets behov for en vare. Ta f.eks. avis-produksjon. For noen år sida diskuterte avis-monopolene å bygge *ett* avistrykkeri som skulle trykke *alle* de 9 dagsavisene i Oslo (ideen blei droppa på grunn av frykt for sabotasje). Dette eksemplet er typisk og ikke enestående.

Staten er den største arbeidsgiveren i Norge. *Oljemonopolet* holder nå på å bli det største av alle de norske monopolene. Ut over dette ser det også ut til at staten i løpet av år 1975 har skaffet seg kontrollen til *over halvparten av alle aksjer* i landet! Staten kontrollerer nå det største bygg- og anleggsmået (Høyer-Ellefsen), vel også de største og rikeste gruvene, og er i ferd med å ta kontrollen over detaljomsetninga av olje. Ut over dette kontrolleres de største bankene, rederiene, jern og met-industrien og den øvrige storindustrien av de »gamle» private monopolene som har sitt historiske opphav i reder-kapitalen. DNA/LO-toppens byråkratiske monopol har skaffa seg kontrollen over mesteparten av forsikringssektoren og kontrollerer dessuten den største kjeden i detalj-handelen (S-lagene). Og så videre.

La oss nå forestille oss følgende: De arbeidende massene tar statsmakta i Norge. De knuser den gamle statsmakta, oppretter proletariatets diktatur. Hva om denne nye regjeringa *ikke* øyeblikkelig tar kontrollen over monopolenes eiendom i Norge? *Bare* det å ta over statseien-

dommen vil bety at det opprettes en veldig stor sosialistisk sektor. Men er det tenkelig at denne regjeringa kan fortsette å fungere *uten* å sosialisere Hydro, jernindustrien, storbankene, skipsrederiene osv. osv.? *Nei, dette er totalt utenkelig.* For i så fall vil disse monopolene få et *økonomisk strupetak* på proletariatets diktatur, og de kan med letthet utløse svære kriser som vil få den nye statsmakta til å bryte sammen. Vi skal huske på at denne staten er ikke i stand til å komme med *noe* tilbud til monopolborgerskapet som kan oppheve dets *hat* til proletariatets diktatur og få det til å stoppe sin desperate kamp for å gjenopprette sitt eget diktatur. *Men i det øyeblikket den monopolistiske eiendommen er sosialisert, så vil Norge også ha gjennomført en sosialistisk revolusjon i økonomien.* Den sosialistiske sektoren vil dominere økonomien, den vil være hovedsida og bestemme hele økonomiens karakter, uansett eksistensen av en ikke-sosialistisk sektor.

Følgelig er bare en revolusjon tenkelig i Norge: en revolusjon som fører til at det opprettes en sosialistisk statsform (proletariatets diktatur) og som fører til at sosialistisk eiendom blir hovedformen for eiendom. Altså en sosialistisk revolusjon.

ARGUMENTER FOR »NY-DEMOKRATI» I NORGE

Noen har i diskusjonen forvekslet spørsmålet om et folke-demokratisk stadium med spørsmålet om å sosialisere bønder, fiskere og små-industri. Jeg har vist at dette er en misforståelse. Hva som er den viktigste formen for eiendom og hvilken sektor som dominerer økonomien *som helhet* er det som bestemmer revolusjonens karakter i økonomien. Overgangen til sosialisme er avhengig av sosialisering i jordbruket i de landa der jordbruket dominerer økonomien som helhet. Hos oss stiller det seg anderledes.

De kameratene som vil kalle stadiet *før* jordbruk og fiske er sosialisert for et »folkedemokratisk» stadium i Norge, forveksler stadier *under* den sosialistiske revolusjonen med stadier *før* den sosialistiske revolusjonen. Å gjennomføre en sosialistisk revolusjon i Norge er *ikke* uforenelig med å la privat små-produksjon eksistere i disse sektorene, og tilmed *i prinsippet* ikke uforenelig med konseksjoner til liten og middelstor privat industri i byene. Om slike konseksjoner må gis kan vi sjølsagt ikke si på forhånd, men om så er, så forandrer det likevel *ikke statens* sosialistiske karakter og den sosialistiske sektorens store overmakt i økonomien.

Nasjonal-revolusjonær krig

Et annet argument her er: Norge blir invadert av en imperialistisk supermakt. Revolusjonen kommer som et resultat av en nasjonal folkekrig mot imperialismen. I en slik nasjonal-revolusjonær krig vil det kunne delta borgerlige grupper som *ikke* vil støtte en sosialistisk revolusjon, og det vil følgelig kunne føre til et folke-demokratisk stadium i den norske revolusjonen.

Ettersom situasjonen ikke er usannsynlig krever det et alvorlig svar. Mitt syn er dette: Monopolborgerskapet i Norge vil ikke delta i noen langvarig folkekrig mot en angripende supermakt. Under visse forhold (Sovjetisk angrep) kan det hende det vil yte motstand i *invasjonsfasen*, men *under en okkupasjon* vil det være *tvunget til samarbeid* eller *bli konfiskert av okkupasanten*. Erfaringene fra 1940–45 bekrefter dette: De pro-engelske monopolene tok ledelsen i Hjemmefronten *nettopp* fordi de frykta for at NKP skulle utløse en folkekrig, dette var bl.a. grunnen til at MILORG blei oppretta, i følge det MILORG-lederne sjøl har sagt offentlig etter krigen! Følgelig er det ikke aktuelt å inngå noen form for anti-imperialistisk folkefront med deler av

monopolkapitalen i en slik langvarig folkekrig.

Videre: uansett hvilken okkupant som kommer, så kan han ikke utvikle Norge *tilbake til føydalismen!* I det øyeblikket den nasjonal-demokratiske revolusjonen seirer, så vil den derfor stå overfor de alternativene som vi alt har diskutert: Statsmakta og regjeringa, bygd på de arbeidende massene, må enten ta over monopolenes eiendom eller la monopolborgerskapet ta kveletak på seg sjøl. Om en slik nasjonal folkekrig fører til proletariatets og de arbeidende massenes seier, så er *fortsatt* den eneste muligheten at de oppretter proletariatets diktatur og gjennomfører en sosialistisk revolusjon i økonomien i *det øyeblikket revolusjonen seirer.*

To hærer – folkets og borgerskapets

Det er helt sikkert riktig at det vil kunne delta mange i en slik nasjonal-revolusjonær frigjøringskrig som *ikke* bevisst støtter sosialismen. Det er derfor også fullt ut mulig at kampens program *formelt* vil være mer begrensa: F.eks. driv fienden ut og opprett en demokratisk regjering. Mitt syn er også at det ikke kan utelukkes at visse borgerlige grupper (enkeltpersoner, deler av partier osv.) vil kunne slutte seg til de arbeidende massene i en slik krig, sjøl om det er tull å rekne det som sikkert på forhånd. Men de som vil føre krigen for å befri landet vil likevel i all hovedsak være arbeiderklassen, bøndene, fiskerne, de progressive studentene og intellektuelle osv. kort sagt, de arbeidende massene.

Historia lærer oss også at om motsigelsen mellom den undertrykte nasjonen og fienden er skarp, og om det ser ut som om det er mulig å vinne tilbake friheten, så vil de mest klassebevisste og politisk bevisste delene av monopolborgerskapet, det øvrige borgerskapet og reaksjonen opprette sine *egne* militære styrker som sloss for å *erstatte okkupantens militær-*

diktatur med det norske monopolborgerskapets diktatur.

Ved slutten av en slik frigjøringskrig er det derfor trolig at det vil stå to hærer i landet: Det arbeidende folkets frigjøringshær, som er kjernen i et framtidig proletariatets diktatur, og som vil slåss for sosialistisk eiendom. Borgerskapets og reaksjonens hær, som er kjerna i et framtidig monopolborgerskapets diktatur, og som vil slåss for monopolenes eiendom. (Slik var det f.eks. i Frankrike på slutten av krigen, med kommunistenes styrker mot de Gaulles). Om det blir de arbeidende massenes hær som får makta, så er det som skjer i så fall *i virkeligheten ingenting annet enn opprettelsen av proletariatets diktatur og den første fasen i en sosialistisk revolusjon*, uansett hvilke formelle programmer som har samla fronten under frigjøringskrigen.

Et siste argument er at det er mange som er *skeptiske* til sosialismen (også mange proletarer, f.eks. lavere funksjonærer) men som lettere kan *mobiliseres* for en kamp for «folke-demokrati» eller «utvidet demokrati». Dette argumentet er egentlig latterlig. Det går ut på at vi skal «lure» massene til å støtte revolusjonen gjennom å bruke «tricks», og snakke om «demokrati». Dette er argumenter for at AKP(m-l) skal slutte å være et alvorlig arbeidende kamp-parti og forvandle seg til en politisk utgave av tryllekunstner-organisasjonen »Norsk Magisk Cirkel». I virkeligheten viser det seg dessuten at det finnes stor *entusiasme* for sosialismen, mens folk ser med stadig større skepsis på det borgerlige «demokratiet», så de eneste som blir lurt er oss sjøl, om vi kjører ei slik linje. Men hovedsaka er at *sjøl om dette ville appellere til massene* (som det ikke finnes den *ringeste* antydning til!), så ville det ikke kunne føre til noen revolusjon. Den «demokratiske» regjeringa som ikke har kontroll over monopolene vil være som en mann bundet til skinnegangen foran hurtigtoget

Ei linje som fører til revisjonisme

Dette argumentet smaker av revisjonisme. Og dette er også grunnen til at vi må ta nøye på spørsmålet om revolusjonen og presisere programmet.

For ideer om »ny-demokratisk stadium» er reist på alvor innafor partiet. De er ikke reist av mange, men det er viktig at de kan reises i det hele tatt. Ingen kamerat kan tenke seg å ta opp ideen om »utvidet demokrati» eller »anti-monopolistisk regjering». Men pratet om »folke-demokrati» betyr i virkeligheten et skritt i den retninga, uansett om kameratene som reiser det ikke sjøl skjønner det. Som vi har vist er nemlig et slikt stadium før den sosialistiske revolusjonen i Norge en håpløs umulighet. Derfor vil prat om »folkedemokrati» enten føre til farlige illusjoner i arbeiderklassen og partiet, eller det vil få værre resultater enn det: det blir i virkeligheten ikke noe annet enn en mer »marxistisk» form for teorien om det »anti-monopolistiske stadiet». Revisjonistenes ide går ut på å lage en regjering som ikke tar kontrollen over monopolene. Om »ny-demokratiet» skal være noe annet enn et navn på *sosialismen i Norge*, så må det også bety en regjering som ikke tar kontrollen over monopolene. Er ikke likheten ganske stor, for å si det mildt?

Revolusjonen følger objektive lover, ikke våre subjektive ønsker. Revolusjonens veier finner vi ikke ved å drive spekulasjoner på skrivebordet, men gjennom å analysere det samfunnet vi er i.

I de fleste land i den 3. verden kan revolusjonen ikke gå direkte til sosialismen. Uansett ønsker, så viser analyser av samfunnsforholda at den først må gjennom et ny-demokratisk stadium. Å snakke om »sosialistisk revolusjon» med en gang i disse landa fører til nederlag. *Trotskistene* og *Moskva-»kommunist»-partiene*, to revisjonistiske retninger, gjør akkurat dette. Det viser at de er agenter for reaksjonen og imperialismen.

PROGRAMMET MÅ AVVISE TEORIEN OM FORSTADIUM I NORGE!

I Norge som er et høyt utviklet monopolkapitalistisk og imperialistisk land kan revolusjonen bare gå direkte til sosialismen. Å snakke om »utvidet demokrati» ... i forskjellige varianter fører til nederlag, eller enda verre: det blir en kamuflasje for revisjonistisk diktatur. Dette må slås fram eksplisitt i vårt program, fordi vi trenger bedre sperrer mot alle ideer av typen »anti-monopolistisk stadium» ...

Det er typisk trekk ved opportunisten, helt fra de utopiske sosialistenes tid, at den har forsøkt å komme unna alt som er »vondt og vanskelig» gjennom å konstruere »geniale» veier til sosialismen i samsvar med åssen vi skulle ønske virkeligheten var. Det går ei rak linje fra ideene om å opprette sosialisme gjennom å lage små kooperative bedrifter og utkonkurrere kapitalistene (Lasalle), gjennom ideene med å »reformere» kapitalismen til sosialisme (Bernstein, Kautsky), ideene med å »stille overgangskrav som sprenger det kapitalistiske samfunnets ramme» (Trotsky), ideene med »fredelig overgang, utvidet demokrati, anti-monopolistisk stadium» (Krusjtsjov, Bresjnev). Alt sammen går ut på å appellere til arbeidermassens ønsker om at det skal kunne gå lett, at det skal finnes »tryllekunstner-trics» som gjør at vi kan unngå den sosialistiske revolusjonen, som er usikker (på kort sikt) vanskelig, og kostbar ...

Vi vil ikke ha plass for tryllekunstner i vårt program. Følgelig så må det slås fast, at uansett om vi står på hue og vifter med øra, så vil den norske revolusjonen:

- 1) Bare kunne vinnes av de arbeidende massene gjennom væpnet kamp,
- 2) Bare kunne lede direkte til proletariatets diktatur og sosialismen.

Enhver ide om »fredelig vei», og enhver ide om »forstadium til sosialismen», må være uforenelig med et program for revolusjonen i Norge.

Müntzer.

Arbeiderklassens teori

Studer Lenins bok om Renegaten Kautsky

I Røde Fane 1/1974 brakte vi et kapittel fra Lenins bok, »Den proletariske revolusjonen og renegaten Kautsky». Vi skreiv i den sammenheng at boka var »en perle i marxistisk polemikk som burde leses av så mange som mulig».

I sommer kom boka ut i norsk oversettelse på Forlaget Oktober. Forlaget har allerede trykt to opplag av den, til sammen 5000 eksemplarer.

Her bringer vi et studieopplegg til boka, beregnet på tre møter. De er laget av studieutvalget i AKP(m-l).

Innledning

Lenins bok om Kautsky er ei viktig bok og har vært et skarpt våpen i kommunistenes hender i kampen mot dem som forsøkte å forvreng marxismen. I denne studieveiledninga vil vi fortelle litt om hvordan de historiske forholda var da Lenin skreiv boka, og vi vil legge fram vårt syn på hvorfor vi oppfordrer flest mulig til å studere denne boka nå.

Det er en fordel om en kan studere bøker og skrifter av de marxistiske klassikerne sammen med andre. Det er alltid ting en lurar på. Diskusjoner med andre

får en til å forstå innholdet bedre. Vi vil derfor oppfordre til å danne studiegrupper for å gå gjennom boka. Denne veiledninga er først og fremst retta inn på å hjelpe slike studiesirkler til å fungere best mulig.

Er det vanskelig å få danna ei studiegruppe, så les boka på egen hand. Det er en fordel om du leser studieveiledninga først for å få med vårt bakgrunnsstoff og de praktiske rådene vi gir og for å se hvilke motsigelser vi legger vekt på å få diskutert.

September 1975
AKP(m-l)s studieutvalg.

V.I. Lenin DEN PROLETARISKE REVOLUSJONEN OG RENEGATEN KAUTSKY

I hvilken tid blei boka lagd?

Boka blei utgitt like etter at Oktober-revolusjonen hadde seira i Russland. Revolusjonen hadde mange indre og ytre fiender. De viktigste av disse var restene av de styrtede reaksjonære klassene, militære bander og utenlandske imperialister som lå klare for å angripe. Det var hungersnød i store deler av landet. Landet var ruinert etter en lang krig. Kort sagt arbeiderklassen og dens allierte sto overfor umenneskelige brennende oppgaver for å holde liv i seg sjøl og for å få landet til å fungere.

I Kautskys eget land, Tyskland, og i store deler av Europa var det en revolusjonær situasjon. Arbeiderklassen hadde

fått føle kapitalismens sanne vesen på kroppen i Den første verdenskrigen. De hadde blitt opplødd av bolsjevikenes eksempel og gjorde revolusjonære opprør i flere land.

Kautskys svar til arbeiderne

I denne situasjonen står Kautsky fram og sier at Marx aldri mente det alvorlig når han snakket om proletariatets *diktatur*. I følge Kautsky hadde Marx ment en fredelig erobring av flertallet i et borgerlig demokrati og Marx hadde ment en utvikling til det «rene demokratiet». Kautsky begraver med andre ord spørsmålet om revolusjonen, og han begraver proletariatets undertrykking av revolusjonens fiender. Kautsky snakker om demokrati allment uten å stille spørsmålet om demokrati *for hvem?*

Oktober-revolusjonen ville ikke blitt gammel om Kautskys fordekte knefall for borgerskapets og imperialistene hadde blitt fulgt. Revolusjonen i Russland ville overhodet aldri blitt gjennomført om Kautskys linje hadde vunnet fram hos bolsjevikene. Revolusjonen vant ikke fram i Tyskland eller i de andre europeiske landa nettopp fordi Kautskys våpenfeller klarte å forvirre arbeiderklassen og bringe den nederlag. Det er dette som får Lenin til å utbryte:

»Arbeidere, kjemp! – spissborgeren vår »samtykker» i dette som enhver borger »samtykker», siden arbeiderne kjemper uansett, og det eneste en da kan gjøre er å finne på forskjellige måter å sløve sverdet på – kjemp, men *våg ikke å vinne!* ødelegg ikke borgerskapets statsmaskin.» (s.57.)

Kautskys angrep på marxismen er ikke enestående

Så lenge marxismen har bestått har det vært folk som har angrepet den. De farligste angrepene har nettopp kommet

fra dem som har skjult sine angrep i revolusjonære vendinger.

Sånn var det på Marx og Engels tid og sånn var det på Lenin og Stalins tid.

I dag er det lederne i Sovjet som leverer de farligste borgerlige angrepene på arbeiderklassens revolusjonære framgang. Disse moderne revisjonistene kaller seg marxister og til og med leninister. De gjentar Kautskys gamle løgner om en stat hevet over klassene, et proletariats diktatur som bare skal være demokrati, en fredelig parlamentarisk vei til sosialismen osv. Disse borgerlige løgnene skal splitte og svekke arbeiderklassen. Den leninistiske kappa skal skjule deres virkelige praksis og deres virkelige hensikter. Deres virkelige praksis er å holde det arbeidende folket i Sovjet og i deres nykolonier i Øst-Europa nede i et fascistisk diktatur. Deres virkelige hensikter er å oppnå verdensherredømme.

Alle som under dekke av å være sosialister og revolusjonære sprer sovjet-revisjonistenes løgner, må avsløres som det de er; leiesvenner for sitt eget borgerskap og 5. kolonnister for aggressive imperialister.

Oppportunismens røtter

Hvorfor dukker oppportunismen opp til stadighet? Om røttene til oppportunismen heter det i SUKP(b)s historie:

»Med en del av profitten fra koloniene, fra utbyttinga av de tilbakeliggende landa, bestakk det imperialistiske borgerskapet systematisk det øvre lag av de kvalifiserte arbeiderne, det såkalte arbeideraristokratiet, ved hjelp av høyere arbeidslønn og andre almisser. Av dette lag av arbeidere utgikk det mange ledere for fagforeninger og kooperasjonen, representanter i kommunestyrene og parlamentene, journalister og funksjonærer i de sosialdemokratiske organisa-

sjonene. Da krigen brøt ut, blei disse folka av frykt for å miste sin stilling motstandere av revolusjonen, ble de mest nidkjære forsvarere av sitt borgerskap, av sine imperialistiske regjeringer.» (SUKP(b)s historie», Forlaget Oktober 1974, s. 173.)

Kautsky snakket før den første verdenskrigen om at arbeiderklassen skulle gjøre revolusjon om borgerskapet forsøkte å trekke dem med i en imperialistisk røverkrig. Men da krigen var et faktum begynte Kautsky og hans venner å snakke om at man måtte forsvare sitt eget land.

De støtta opp om sine borgeres imperialistiske eventyr bl.a. ved ikke å stemme mot bevilgninger til krigen og ved å ta avstand fra den revolusjonære kampen mot krigen.

Slik er oppportunismen og slik vil oppportunismen være så lenge det finnes grunnlag for den: store ord, men støtte til borgerskapet og imperialismen i handling.

Ei riktig linje avgjør alt

Det er viktig for oss å se hvordan Lenin behandla uenighet om prinsippene med det største alvor. Han hadde sett hvor en feilaktig linje kunne føre arbeiderklassen. Han gjorde alt for å få arbeiderklassen til å forstå at de måtte kaste de falske lederne på skraphaugen. Han stilte linjene skarpt mot hverandre og viste deres praktiske konsekvenser.

Like viktig er det for oss å være påpasselige og på offensiven overfor dem som i Norge sprer illusjoner og feilaktige ideer i arbeiderklassen. Kautskys arvtakere i Norge er like mye som han sjøl borgerskapets agenter. Om ikke disse folka og deres ideer blir nedkjempa og avslørt for arbeiderklassen, vil revolusjonen feile og det norske folket vil oppleve store tap og lidelser.

STUDIERÅD

Det er viktig å diskutere og forstå kommunistenes tidligere erfaringer, med andre ord diskutere *hva Lenin mente* i motsetning til Kautsky. I *andre* omgang trur vi det riktig å trekke inn norske erfaringer og perspektivene på vår kamp mot de moderne revisjonistene. Vi foreslår at studiet av boka blir gjennomført på tre møter. Her følger forøvrig noen tips som bør tillempes deres egne problemer:

1. Folk må ha lest *hele* boka før diskusjonen. Dette er viktig for å se helheten i Kautskys syn.

2. Les for å lære, studer nøye. Skriv ned hva som er bra og legg det fram på studiemøtene. Noter det du ikke forstår eller er uenig i, og få det diskutert.

3. Hold ikke studiemøte uten å være forberedt. Det er ingen vits å diskutere hvis en eller flere deltakere ikke har lest boka.

4. Diskusjonsspørsmåla er ei rettledning og ikke ei tvangstrøye. Vi har forsøkt å formulere hva vi mener er viktige problemstillinger. Likevel bør dere endre på opplegget dersom det er spesielle motsigelser dere vil løse.

5. Sett av god tid til møtene slik at dere i tillegg til spørsmåla får tid til å ta opp ting i teksten som det kan nå uklarhet om.

Spørsmål til møte 1.

»I alle *alvorlige, dyptgående og grunnleggende* spørsmål vil proletariatet bli møtt med unntakstilstand eller pogromer, i stedet for »beskyttelse av mindretallet». *Jo mer utviklet et demokrati er, jo mer overhengende er faren for pogromer eller borgerkrig i samband med enhver dyptgående politisk konflikt som innebærer fare for borgerskapet.*» (s. 34.) Diskuter denne uttalelsen av Lenin

2. Hvorfor må den sosialistiske revolusjonen med nødvendighet være voldelig? Gå gjennom Lenin og Kautskys syn på dette spørsmålet.

3. Hvorfor kan Lenin si at det er å gå borgerskapets ærend å underslå dette for arbeiderklassen?

Spørsmål til møte 2

1. Diskuter røttene til utbytterklasser under sosialismen. Var det en utbytterklasse i Sovjet før Khrusjtsjovs kontrarevolusjon? Er det utbytterklasser i Kina og Albania i dag?

2. Hva slags politikk skal proletariatet ha overfor utbytterklassene etter en sosialistisk revolusjon? Diskuter Lenin og Kautskys syn på dette.

3. Hvordan mente Lenin at motsigelsene mellom arbeiderklassen og bøndene skulle løses under sosialismen?

Spørsmål til møte 3

1. Kautskys disipler sa: »Som sosialist har jeg rett og plikt til å forsvare mitt land dersom fienden marsjerer inn.» (Se s. 93.) Diskuter Lenins kritikk av dette standpunktet. I hvilke situasjoner er det riktig, og i hvilke situasjoner feilaktig, å følge parolen om »forsvar av fedrelandet»?

2. Hvilke lag og grupper er opportunismens og revisjonismens sosiale basis? Hvorfor vil opportuniste og revisjonisme dukke opp på nytt og på nytt? Hva er dette uttrykk for?

3. Hvorfor mente Lenin at revisjonistiske og opportunistiske partier spilte en reaksjonær rolle i klassekampen? Hva slags innstilling skal vi ha til de ulike gruppene av medlemmer i slike partier?

ADRESSE:

OSLO 3

**RØDE
FANE**

Distribusjon:
Boks 2046
Grünerløkka, Oslo 1
Postgiro: 2 20 84 78

KAMPEN MELLOM SUPERMAKTENE SOVJET OG USA TRUER FREDEN I NORDEN!

Vi marxist-leninister har gang på gang pekt på at snakket om avspenning er falskt. Den sovjetiske sosialimperialismens kappestrid med USA-imperialismen må føre til verdenskrig en dag.

Ei avis som Dagbladet har prøvd å gjøre oss til latter for dette. Friheten kaller oss krigshissere og tilhengere av vestlig imperialisme.

Dette er som å angripe vitenskapsmenn som spår et jordskjelv for å ville utløse jordskjelvet.

De største imperialismaktenes mål har alltid vært å vinne verdensherredømmet i kamp mot hverandre. Ikke noe annet enn krig kan løse slike motsigelser under kapitalismen. Det er en av Lenins viktigste konklusjoner om imperialismen.

Imperialismen består. I spissen for den i dag står to supermakter – den ene, USA, på nedgang, den andre, Sovjet, på rask frammarsj. Her ligger kilden til krigsfare.

Norge og nordnorden ligger i skuddfeltet mellom de to. Arbeiderklassen og folket må forberede seg på at krigen kan utløses om kort tid eller om noen år. Tidspunktet er avhengig av hendelser de to supermaktene sjøl ikke har herredømme over.

Å forberede seg vil først og fremst si å skjerpe kampen mot begge de to supermaktene og all imperialisme og å styrke kampevnen i det arbeidende folket.

Forsidebildet: Sovjetiske fallskjermtropper på vei til manøver.